

Return address:  
 TYPINTS COMPANY  
 26 GRUBER DRIVE  
 GLEN COVE, NY 11542

Nezávislý český a slovenský čtrnáctideník ♦ Independent Czech and Slovak bi-weekly

# Americké Listy

ZALOŽENE 1874 JAKO NEW YORKSKÉ LISTY, V LETECH 1990–1996 ČESKOSLOVENSKÝ TÝDENÍK

ROČNÍK 20, ČÍSLO 2

ČTVRTEK, 29. LEDNA 2009

\$2.00

## V znamení krízy

ZITA SUJOVÁ

Pro Americké listy

Na začiatku sme si všetci mysleli, že obnovenie zastavených dodávok plynu je otázkou jedného – dvoch dní. Ved komu by to prospelo, škrtiť kvôli cene vajíčka aj samotnú zlatonosnú sliepku, Rusko ako producent tekutého plynu a Ukrajina ako jeho distributor by prišli denno-denne o obrovské peniaze. Ale chyba lávky! Plynová kríza trvala celé dva týždne, dlhých 14 dní, a ukázalo sa, že na spor dvoch (veľkých) kohútov doplatili nielen tisíce európskych tovární a firiem, ale aj povest' Európskej únie ako silného a sebestačného medzinárodného organizmu.

Hlboké škrabance utrpelo aj renomované vínnikové Rusko i Ukrajiny (obe strany dokázateľne klamali a zavádzali), a Európa si už odteraz nikdy nebude môcť byť istá tým, že sa podobná situácia hoci-keď neopakuje.

### Plyn už tečie

Rusko teda po podpise zmluvy s Ukrajinou konečne otvorilo plynové ventily a slovenské podniky začali rátať škody. Spoločnosti, ktoré zastavili výrobu len kvôli plynu, postupne prechádzajú na plnú prevádzku.

Ukazuje sa, že automobilky zatiaľ nemajú väčšie problémy. Žilinská Kia a trnavský Peugeot spustili linky hneď po obnovení dodávok. Peugeot je však kvôli plynovej kríze v „sklze“ asi o šesťtisíc áut, ktoré pre odstávku nemohol vyrobiť. Volks-wagen v Bratislave síce nedostatkom plynu netrpel, ale jeho výroba bola obmedzená kvôli „celozávodnej dovolenke“. V súčasnosti produkuje normálnym tempom.

Ako zisťil denník *SME*, nedostatok zemného plynu umocnil globál-

nu krízu aj v oceliarni U. S. Steel Košice. Časť prevádzky rozbehli už 20. januára, naplno by sa výroba mala spustiť v priebehu niekoľkých dní. Trh s oceľou však stagnuje. Vedenie firmy sa pre neveselú situáciu rozhodlo zrušiť aj tohtoročný ples.

Veľké podniky sa zhodujú v tom, že postup pri odhadovaní škôd budú konzultovať s ministerstvom hospodárstva. Ako napísalo *SME*, ministerstvo sa chce s inventúrou vzniknutých škôd obrátiť na Európsku komisiu. Minister hospodárstva Ľubomír Jahnáček sa prihovára za spoločný postup únie: „Nebolo by dobré, ak by sa to rozložilo na jednotlivé krajiny alebo podniky, ktorých sa to dotklo. Potom to bude veľmi komplikované a zdĺhavé.“ Podľa ministra Jahnáčka upel Slovenský priemysel plynovou krízou najviac zo všetkých krajín. Zhodli sa vraj na tom aj ministri

na strane 5



Poděbrady – První zmínka o Poděbradech se vztahuje k roku 1199 a souvisí se jménem Arnošta z Poděbrad. Teprve král Přemysl Otakar II. nechal vystavět kamenný hrad, který byl dokončen v roce 1268. Gotickou podobu dostal v 15. století za Jiřího z Poděbrad. Do národních dějin se Poděbrady zapsaly jako místo, kde byli v roce 1496 vězněni a poté popraveni vůdci vzpoury kutnohorských havířů.

## TOPOLÁNEK VYMĚNIL ČTYŘI MINISTRY

V Česku vznikly dvě nové pravicové strany: obě odmítají Lisabonskou smlouvu

JAROSLAV NOVÝ

Americké listy

Česká vláda přece jen změnila své složení. Vše rozhybala rezignace vicepremiéra a ministra pro místní rozvoj Jiřího Čunka. Ten síce dlouho vzdoroval a tvrdil, že nemůže být jako předseda koaliční strany KDU-ČSL odvolán, ale ztratil oporu i ve vlastní straně. Pochopil, že zdravotní tlaky už nelze ustát. Zůstává řadovým senátorem a šéfem lidovců. I tam ale může brzy skončit, na post předsedy KDU-ČSL si brousí zub by europoslanec Jan Březina s mnohem vyšším morálním i intelektuálním potenciálem, kandidaturu oznámil i ministr Cyril Svoboda a poslankyně Michaela Šojdrová.

Čunkovo působení může stát i po jeho odchodu Českou republiku miliardou korun, německá firma ECE hodlá žalovat v arbitráži český stát o tuto sumu na základě Čunkova údajně protizákonného rozhodnutí, které firmu poškodilo.

Na ministerstvu pro místní rozvoj Čunka vystřídal dosavadní šéf

legislativní rady vlády Cyril Svoboda, na jehož místo přichází z Bruselu jmenovec Pavel Svoboda, diplomat hovořící šesti jazyky.

Nedostatečné vysvětlování zdravotnických reforem stálo křeslo ministra Tomáše Julinka, prvního ministra, který našel odvahu ke změně ve zdravotnictví, nenašel však oporu ve vlastní straně. Na jeho místo přešla senátorka Daniela Filipiová, která hodlá pokračovat v Julinkových snahách.

Odejit musel i ministr dopravy Aleš Rebiček, kterému media vyčítala jeho podnikatelské aktivity, jež byly ve střetu zájmu s jeho politickou funkcí. Sřídá ho místopředseda ODS Petr Bendl, bývalý středočeský hejtman, který včas opustil svého předchůzce spojence Pavla Béma a přeběhl na Topolánkovu stranu.

I zelení museli oběhovat jednoho svého člena, volba padla na ministryni pro lidská práva Džamilu Stehlikovou. Tu nahrazuje hudebník Michael Kocáb, blízký spolupracovník Václava Havla, muž, který se

podílel na odsunu sovětské armády z českého území.

Historicky první ženou ve funkci vicepremiérky se stala ministryně obrany Vlasta Parkanová z KDU-ČSL, která nahradila ve funkci Čunka.

Výměna přichází v době, kdy Česká republika předsedá Evropské unii a kabinet má před sebou ještě rok a půl práce. Opozice ale žádá předčasné volby už letos na podzim. A Topolánek nemá ve sněmovně většinu a nedokáže hladce prosazovat reformy. Sami několikrát zdůraznil, že bez možnosti činit reformy nemá jeho vláda smysl.

### Paroubek číhá na svou chvíli

Změny ve vládě hodlá využít předseda ČSSD Jiří Paroubek – zjevně rozčarovaný ze své neúčasti na předsednickém řízení EU – k jejímu svržení. Plánuje iniciovat už paté hlasování poslanců o vyjádření nedůvěry vládě a takticky číhá na svoji nejlepší šanci. Přes media také premiér Miroslav Topolánek rád, že on sám by měl o důvěru ohrožené vlády nechat hlasovat.

Paroubekovi nalrává hospodářská krize, která se začíná projevovat silně i v Česku. Očekává se, že v lednu přijde o práci 30 tisíc lidí, převážně z řad navázaných na automobilový průmysl. Český průmysl je silně závislý na exportu na Západ a počet zakázek klesl o 30 procent. Sklářský průmysl, který má v Česku dlouhodobou tradici, je na pokraji totálního krachu, propady hlásí i chemický a hutní průmysl.

Šéf Parlamentu Miloš Vláček (ČSSD) nyní oprávil tradiční předvolební evergreen, který má získat Paroubkově straně sympatie před eurovolbami. Chce zrušit nepřehledný systém financování poslanců s často zneužívanými

## Klaus poblahopřál Obamovi a pozval ho na Pražský hrad

Český prezident Václav Klaus pozval do Prahy nového šéfa americké administrativy Baracka Obamu. V dopise český prezident také poblahopřál svému americkému protějšku k inauguraci. „Pro mnoho našich občanů jsou Spojené státy symbolem svobody a optimismu, demokracie a ekonomického úspěchu, vlastnictví a mezinárodní solidarity.“ zdůraznil Klaus a připomněl podíl USA na vzniku první Československé republiky v roce 1918. Je proto podle něj přirozené, že obě země začaly po pádu železné opony intenzivně spolupracovat a před deseti lety se staly spojenci v Severoatlantické alianci.

Praha je v současnosti předsednickou zemí EU a čeští diplomate už dali najevo, že by Obamu rádi uvítali v Praze na počátku dubna, těsně před výročním summitem Severoatlantické aliance. V českém hlavním městě by se podle představ ČR měla konat první schůzka nového amerického prezidenta s lídry evropské sedmadvacítky.

Vážený pane prezidente, doufám, že Vás budu moci přivítat osobně jménem celé naší země zde na Pražském hradě, a že během vašeho prezidentského pobytu se budou vztahy mezi našimi zeměmi nadále dynamicky rozvíjet.“ napsal Obamovi Klaus.

### Václav Havel v nemocnici

Zdravotní stav Václava Havla, který leží od pondělí 12. ledna v pražské motolské nemocnici s plicními komplikacemi, je vážný, avšak dvacetinásobný exprezident nyní není v ohrožení života. Členové etnického lékařského konzilia před novináři také zdůraznili, že příčina Havlových potíží není onkologická.

Havel se podrobil na ORL klinice v Motole drobné operaci při níž mu byl odstraněn zánět z krku. Jeho pooperační stav však poté zkomplikovalo zahlnění částí pravého plicního laloku. Bývalý prezident ale v Motole pobude ještě nějaký čas, jeho uzdravování je pomalý proces. Lékaři navíc neohodlají více než sedmdesátiletého politika a dramatické propustit do domácího ošetřování v době, kdy v ČR začíná obvyklá zimní chřipková epidemie. Podle lékařů netrpí bolestmi, má zájem o dění ve světě, jí a spí a pravidelně jej navštěvuje jeho manželka Dagmar.

### Slováci důvěřují EU

Až 70 procent Slováků důvěruje Evropské unii (EU), čo je najvyššia hodnota v celej EU. Slováci dôverujú aj inštitúciám EU – Európskej komisii a Európskej centrálnej banke. Až 77% Slovákov považuje členstvo v EU za výhodné, čo je historický rekord a tretia najvyššia priečka v EU.

Příští číslo vyjde 12. února, uzávěrka je v pátek, 6. února.

### Rebelující poslanci

Tři rebelující poslanci ODS Alena Páralová, Jan Schwippel a Juraj Ráninec, kteří kritizují politiku své strany a otevřeně podporují novou pravicovou euroskeptickou Stranu svobodných občanů (SSO) zvažují, že opustí ODS. Případný odchod tří poslanců z ODS by dále oslabil vládní koalici, která už teď nemá ve dvousetčlenné sněmovně většinu.

### OBSAH TOHOTO ČÍSLA

|                                                |    |
|------------------------------------------------|----|
| Topolánek vyměnil čtyři ministry (Nový)        | 1  |
| V znamení krízy (Sujová)                       | 1  |
| Pohled z USA (Povolný)                         | 3  |
| Zemřel architekt Jan Kaplický                  | 4  |
| Palachova zkratka na cestě do dějin            | 6  |
| Rozhovor s Magdalenou Dietlovou (Rybářková)    | 7  |
| Inaugurace Obamy (Stránský)                    | 8  |
| O Lisabonské smlouvě (Příbůň)                  | 9  |
| Plavba k bojištím v Pacifiku – Iwo Jima (Uříč) | 10 |
| David Černý nám to osladil (Pehe)              | 12 |
| Valdštejnská zahrada                           | 13 |
| Zkáza Halifaxu (RDV)                           | 15 |
| Sport                                          | 16 |

### Bezvízové cestování do USA bez větších problémů

O internetovou registraci před cestou do USA, která je od 12. ledna 2009 povinná pro všech 35 zemí s bezvízovými režimem se Spojenými státy, do konce minulého roku požádalo přes 1,2 milionu cizinců. Uvedlo to americké ministerstvo bezpečnosti s tím, že 99,6% žadatelů povolení dostalo, ve většině případů během několika vteřin.

Podle českého konzula ve Washingtonu Martina Klučara žádné větší problémy při znění cestování neprovázely ani Čechy. Systém povolení cesty ESTA platí pro Čechy, Slovaky a příslušníky dalších pět států už od loňského 17. listopadu, kdy jim USA zrušily

vízovou povinnost. Lidé ovšem musejí do on-lineového dotazníku uvádět pravdivé údaje, zdůraznil konzul. „Nesmějí lhat – imigrační úředníci to poznají,“ řekl. I když nesprávné údaje, například o předchozím ilegálním pobytu v USA nebo o odmítnutém vízu, systémem ESTA projdou a žadatel souhlas s cestou dostane, při kontrole na hranicích vyjde pravda najevo. Imigrační úředník má při vpustění cizince na americké území poslední slovo.

V případě bezvízového styku se nelze odvolat ani k imigračnímu soudci, což je teoreticky možné, pokud trvá příjizdi s vízem.

na str. 5

## ZPRÁVY Z DOMOVA

České zprávy bez označení zdroje  
jsou převzaty z Radio Praha.  
<http://www.radio.cz/cz/>

## Topolánková popularita roste

Popularita premiéra Mírky Topolánky i některých dalších vládních politiků roste, pomohlo jim zřejmě předsednictví Česka v Evropské unii. Předseda vlády si oproti listopadu polepsil o zhruba 10% a v lednu mu věřilo 30% lidí, vyplývá z průzkumu.

Na cele žebříčku je stále místopředseda ČSSD Bohuslav Sobotka s důvěrou 55% lidí. Následují ministr zahraničí Karel Schwarzenberg (za SZ) a pražský primátor Pavel Bém. Za Běmem je předseda ČSSD Jiří Paroubek. Politici na pátém a šestém místě si pozice vyměnili – pátý je místopředseda Strany zelených a ministr školství Ondřej Liška, šestý místopředseda ČSSD Zdeněk Škromach.

## Korunu znehodnocují

V deň skončení duálneho obehu na Slovensku bolo zničených už takmer 75 mld. slovenských korún. Zvyšných viac ako 583 mil. korún predstavovala hodnota zničených mincí, ktorých sa v jednotlivých nominálnych hodnotách zničilo spolu viac ako 114 mil. kusov. Slovenské koruny, ktoré sa dnes už nedajú použiť v obehu, postupne stahuje NBS.

## Biskup odporúča voliť Františka Mikloška

Pomocný spišský biskup napísal článok, v ktorom otvorene podporil Františka Mikloška za prezidenta. Kresťan sa má prihlásiť k nositeľovi kresťanských hodnôt aj vtedy, keď ich nositeľ nemá nádej na víťazstvo. Aj takýmito slovami odôvodnil pomocný spišský biskup svoju výzvu veriť, aby volili Františka Mikloška. Konferencia biskupov Slovenska (KBS) nechcela Imrichovo stanovisko komentovať.

## PS lisabonskou smlouvou schvalovat nebude

Sněmovna ČR asi nebude počítat s tím, že Lisabonská smlouva o budoucím uspořádání EU, jak zatím měla v plánu. Ústavně-právní výbor dolní komory jednomyslně rozhodl o tom, že své projednávání smlouvy přeruší až do 15. února. V názoru na obsah a důsledky smlouvy se ale členové výboru liší. Některým poslancům ODS se smlouva jeví jako nesrozumitelná a nepřehledná, proto ji pryč nepodpoří.

## FOTOGALERIE



Zlatou medaili od Akademie múzických umění (AMU), na jejíž filmové fakultě studovala i učila, dostane u příležitosti svých 80. narozenin režisérka Věra Chytilová. Děkan FAMU předá jubilační medaili den po jejích narozeninách, 3. února. V sídle školy na Smetanově nábřeží se také ten den bude konat celodenní přehlídka vybraných filmů ze všech dosavadních tvůrčích období Chytilové.

Zlatá medaile AMU je nejvyšším oceněním, které rektor školy uděluje významným českým i mezinárodním odborníkům a umělcům, kteří na AMU působili jako pedagogové. K dosavadním nositelům medaile patří například dokumentarista Jan Špát, francouzský scenárista, herec a režisér Jean-Claude Carrière či fidelet Slovenského filmového ústavu Petr Dubecký.

O Chytilové se někdy mluví jako o první dámě české kinematografie. Původně studovala architekturu, ale ještě před dokončením školy se upsalila filmu, kde začínala jako klapka, skriptka, asistentka režie. Pak odešla studovat na FAMU, kde byl jejím pedagogem režisér Otakar Vávra.

## Kdo do čela KDU-ČSL?

Lidovecký europoslanec Jan Březina se rozhodl kandidovat na červnovém sjezdu do čela KDU-ČSL. Březina zároveň znovu kandiduje do Evropského parlamentu (EP). Podle ČT ale uvedl, že pokud by se stal šéfem KDU-ČSL i europoslancem, mandátu v EP by se vzdal a naplno by se věnoval řízení strany. O kandidatuře na funkci předsedy lidovců přemýšlel i další křesťanský demokrat, např. místopředsedkyně poslaneckého klubu KDU-ČSL Michaela Šojdrová. Dosavadní šéf strany Jiří Čunek se zatím ke své případné kandidatuře nevyjádřil.

## S KURS DOLARU S

Za \$1 americký vyplácela dne 27. ledna 2009 ČNB 99,93 Kč, za kanadský 17,44. Národní banka Slovenska za \$1 americký 0,781 Euro, za kanadský 0,621 Euro.

## AMERICKÉ LISTY

26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542  
Phone: (516) 674-9438  
(USPS 015-179)

Periodical postage paid at Glen Cove, NY 11542 and additional mailing offices. Published bi-weekly. Annual subscription: United States US\$45, Canada \$55, others US\$65.

POSTMASTER: Send address changes to: Typrints, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542.

## Vlajka EU na Pražském hradě

Aktivisté z hnutí Greenpeace protestovali na Pražském hradě a Karlův most vlajku Evropské unie a české i anglické slogany. Chtěli tak politikům připomenout odpovědnost za reprezentaci EU při jednáních o ochraně životního prostředí a klimatu. Vlajka EU na Hradě chybí, prezident Václav Klaus její vyvěšení odmítá.

## Americký velvyslanec odchází z domov

Po štrnástich mesiacoch vo funkcii sa americký veľvyslanec v SR Vincent Obstnik (inak rodák z východného Slovenska) vracia do USA. Keď je zvolený nový prezident, všetci veľvyslanci ponúknu rezignáciu. „Štrnásťmesačný pobyt mi však umožnil spoznať Slovensko oveľa bližšie, ako som si dovtedy vedel predstaviť. Bola to veľmi pekná skúsenosť a jediné, čo môžem dodať, je, že tak to v politike chodí,“ povedal v rozhovore pre SME.

## Česká koruna oslabila

Koruna ve středu 14. ledna oslabila kvůli špatným datům z ekonomiky na nejnižší hodnoty od listopadu 2007, když se odpoledne dostala nad 27 korunami za euro. K dolaru česká měna oslabila na 20,56 Kč/USD.

## Malý dopis z Prahy

JIŘINA RYBÁČKOVÁ

## Rušný leden

V prvních třech lednových týdnech mi čas pádíl přímo tryskem.

Spousta práce: vyúčtování Amerického jara 2008, příprava Amerického jara 2009, vyplňování žádostí o dotace, shánění sponzorů, a další a další. Taky aktualizace téměř stovky encyklopedických článků pro mého amerického nakladatele, o evropských zemích, městech, regionech a politických uskupeních, o kulturních zajímavostech.

Před lety jsem tuhle práci dělala na papíře, pečlivě jsem počítala řádky textu a vážila, co škrtnout a co přidat, aby rozsah zůstal stejný. Pak jsem přešla na e-mailové „updating“ a teď, už potřeť, vkládám své opravy, úpravy a dodatky přímo do americké databáze. Ještě mě to pořád naplňuje jistou nervozitou – musím se totiž vždycky nejdřív probírat různými bezpečnostními branami, udávat heslo, vykládat správné kódy, všechno přesně podle návodu, a někdy se to zadrhne, tak to začnou e-maily lítat o sto šest, někdy máme i telefonní porady... Ale líbí se mi to, cítím se jakoby omládlá, že si tady sedím ve své malé kanceláři na náměstí Míru, a zároveň jsem v Connecticutu.

Jenomže mi bylo zatěžko pořádně se pracovním soustředit, protože se pořád něco dělá.

Problémy s plynem nás našťastí nezasáhly, ale někteří mi méně informovaní američtí známi se už začali dotazovat, jestli nemrznu. Přemýšleli jsme a diskutovali o tom, jak nám bude Rusko utahovat

## Michala Kováča prepustili z nemocnice

Bývalého slovenského prezidenta Michala Kováča (78) po týždni hospitalizácie vo Fakultnej nemocnici U svätej Anny v Brne prepustili domov. Jeho vyšetrenie bolo plánované. Syndróm Parkinsonovej choroby objavili lekári u Kováča už minulý rok. Exprezident zdravotné problémy priznal.

## Návrh ČSSD na řešení krize

Zvýšení základní slevy na daní o 3600 korun ročně nebo jednorázová výplata 13. důchodu v letošním roce starobním i invalidním důchodcům jsou jedny z receptů, které navrhuje ČSSD k řešení dopadů hospodářské krize.

## Spomienka na deportácie

Takmer 200 ľudí v Abovciach (okres Rimavská Sobota) sa zúčastnilo na spomienkovom zhromaždení pri príležitosti 62. výročia deportácií občanov obce do Sovietskeho zväzu a na nultene práce do Čiech. Od novembra 1946 až do februára 1947 odsunuli so slovenskomadarského pohraničia na základe rozhodnutia povojnového štátu 43.000 ľudí. Prevažná časť skončila v opustených usadlostiach po odsunutých Nemcoch v Čechách.

## STRUČNĚ \* STRUČNĚ

**ČESKÁ REPUBLIKA** – Češi ze Zakarpatské Ukrajiny se asi dočkají odškodnění za majetek. ★ Předsedou Rady České televize se stal opět Jiří Baumruk. ★ V Brně je hospitalizován bývalý slovenský prezident Kováč. ★ Skoro dvě třetiny lidí jsou stále proti radaru USA v ČR. ★ Slovensko přichází kvůli zastavení dodávek ruského plynu o 100 milionů eur denně. ★ Kraj zruší zdravotnické poplatky od 1. února. ★ Asociace krajů chce rozšířit myšné i na silnice nižších tříd. ★ V celém Česku si mrazivě počasi v letošní zimě vyžádalo už přes 20 lidských obětí. ★ Černošský pivovar odeslal do Číny první zásilku piva. ★ V Šumperku funguje druhý babybox v Olomouckém kraji. ★ Trikrálová sbírka v Praze vynesla podle odhadů nejvíce v historii, více než 1,8 milionu korun. ★ První dodávky ruského plynu přes Ukrajinu dorazily do Česka. ★ Čeští vojáci se budou účastnit operaci v Afghánistánu jen do konce letošního roku. ★ Zásoba jablík je nadprůměrná, pěstitelé se obávají použití s obdoby. ★ Míra softwarového pirátství v Česku loni byla mezi 38 a 39%. ★ Výskyt nachlazení a chřipky v Česku za poslední týden vzrostl o 23%, epidemie tak zřejmě začíná. ★ Produkce medu meziročně klesla o 28% na 6078 tun a byla nejnižší od roku 2002 vlivem špatného počasí a úbytku včel. ★ Českým kinům loni vzrostly tržby na rekordních 1,22 miliard Kč. ★ Ministr financí Miroslav Kalousek uvažuje o snížení DPH z 19 na 9% v restauracích. ★ První blok Temelína je po výpadku opět v provozu a dodává elektřinu. ★ Brněnská Masarykova univerzita si nechala u příležitosti 90. výročí založení zkomponovat nové slavnostní fanfáry. ★ Režisér Ladislav Helge převzal v berounském kině Mir cenu Vladislava Vančury za celoživotní tvůrčí a mravní přínos české kinematografii.

**SLOVENSKO** – Chorvátsko naďalej patrí medzi najbližšieho destináciu – vlani ho navštívilo viac ako 280 tisíc ľudí zo SR. ★ Spoločnosť Železiarne Podbrezová ukončí pracovný pomer s 361 zamestnancami. ★ Miera nezamestnanosti na Slovensku ku koncu minulého roka vzrástla o 0,59% na 8,39%. ★ Tri dni trvala kontrola Európskej komisie v Slova Telekome, operátor je podozrivý z porušenia hospodárskej smlúvy. ★ Prvú reprezentatívnu expozíciu, ktorá predstavuje dielo slovenského architekta Rastislava Janáka, otvorili v bratislavskej Galérii Medium. ★ Český skladateľ, textár a bluesový spevák Jan Spálený vystúpil 24. januára v bratislavskej Hlave XXII. ★ Od februára musia cyklisti mimo obce nosiť prilby. ★ Na Slovensku sa tankuje druhá najdrahšia nafta v EÚ, prispieva k tomu najmä vysoká spotrebná daň. ★ Jubilejný 15. medzinárodný veľtrh cestovného ruchu SlovakiaTour a o rok starší veľtrh gastronómie Danubius Gastro otvorili v Bratislave. ★ Až 90% pracujúcich Slovákov tvrdí, že dôchodkový systém na Slovensku je v kríze, očakáva jeho reformu. ★ Hráči hazardných hier vložili do hier Tiposu v minulom roku rekordných 292 mil. eur, v medziročnom porovnaní tento objem vzrástol o 15%. ★ V bratislavskom Divadle Aréna vystúpi 12. februára americký gitarista, skladateľ a spevák Richie Kotzen. ★ Predpokladaný počet vybavených cestujúcich na bratislavskom letisku v tomto roku podľa odhadov klesne od 10 do 15%. ★ Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vyčlení 3,31 milióna eur na záchranu pracovných miest. ★ Výskyt podozrivých 100-eurových bankoviek zaznamenali v januári v Prešove. ★ Kláštor premonštrátov v Jasove sa tento rok dočká rekonštrukcie.

Nezávislé *Americké Listy* vychádzajú jednou za čtrnásť dní. Sefredaktor Petr Bisek. Vydáva Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, New York 11542, USA. Tel. 516/674-9438, fax 516/671-3147, e-mail: [americkelisty@optonline.net](mailto:americkelisty@optonline.net). Redakcie nezodpovedá za presnosť podopísaných článkov a zložitožností s jej obsahom. Rukopisy se nevracajú, pokud autor nepřiloží označovanou obálku se zpětovou adresou. Veškerá práva vyhrazena Copyright © Typrints Company. Žádný výtiskovaný materiál, jeho část nesmí být otištěn bez svolení redakce. Příští číslo vyjde 12. února, uzávěrka 6. února 2009.

The independent *Americké Listy* is published bi-weekly. Editor-in-chief Peter M. Bisek. Published by Typrints Company, 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542, USA. Tel. 516/674-9438, fax 516/671-3147, e-mail: [americkelisty@optonline.net](mailto:americkelisty@optonline.net). Publisher is not responsible for accuracy and content of signed articles. Furthermore, publisher might not agree with the content of signed articles. Manuscripts are not returned unless accompanied by stamped self-addressed envelope. Copyright © Typrints Co. No material may be reprinted without a permission. Next issue due February 12th, deadline February 6th, 2009.



## Mojmír Povolný Pohled z USA

### Dvě Republiky

O posledním weekendu Američané uvedli v úřad 44. prezidenta Spojených států. Zkrátka tomu budou dva roky, co byla v Praze ustavena Topolánková koaliční vláda, a rok, co pražský Parlament zvolil podruhé Václava Klause prezidentem České republiky. Cesta k této metě v politickém životě obou států nemohla být rozdílnější, ale snad právě proto si pro poučení zaslouží pozornosti.

V České republice Topolánková koalice nastoupila k moci, když v roce 2006 vypršelo čtyřleté parlamentní období. Během něhož vládl koalici vedená sociálními demokraty, nejprve Vladimírem Špidlou a po něm Stanislavem Grosem a Jiřím Paroubkem. Protože parlamentní volby skončily v politickém patu mezi ODS a ČSSD, Topolánkovu vládu se podařilo utvořit teprve sedm měsíců po volbách s mandátem ku změnám, které se ji dodnes většinou nedaří v Parlamentu prosadit.

Václav Klaus se představil před Parlamentem podruhé jako kandidát na prezidentský úřad v únoru 2008. Teprve ve třetím kole svou kandidaturu obhájil jako kandidát Topolánkovy vládní koalice proti novému fenoménu v české politice, Janu Švejnarovi, který, ač nakonec kandidován sociálními demokraty, byl jim vnucen odezvu své kandidatury v občanské společnosti.

Ve Spojených státech jsme takřka ve stejnou dobu byli svědky prvního kola urputného zápasu o úřad prezidenta. V demokratických a republikánských prímárech šlo o to vybojovat si nominaci své strany a poté vítězství v samotných volbách 4. listopadu 2008. Tato souleť každé čtyři roky vyburcuje

zájem a politickou aktivitu americké společnosti a tentokrát tomu tak bylo do míry jinak neobvyklé.

Bylo tomu tak jak z objektivních důvodů – nejprve kvůli válce v Iráku a v závěru kvůli globální hospodářské krizi – tak z důvodů subjektivních – kvůli kandidatuře prvního Afro-Američana Baracka Obamy a první ženy Hillary Clintonové. Obamova volba se obecně ve Spojených státech a globálně pokládá za historickou a jeho mandát za enormní.

Srovnávat reakci na tyto tři volby musí být do značné míry nespravedlivé. V České republice si obecně oddychli, že se jejich politická třída nakonec na koalici vládě dohodla, ale zároveň v ní nemají důvěru a nadále k ní zůstávají kritičtí.

Klausova volba byla obecně pokládána za nedůstojnou na straně Parlamentu a jeho chování během roku po volbě vyvolává pochyby o jeho politické a státnické odpovědnosti.

Ve Spojených státech velké Obamovo vítězství 4. listopadu, ačkoli očekávané, vyvolalo euforii, jakou si nikdo z živých nepamatuje a historici nezasazují. Nic na ni neubral americký sklon oslavu radosti často přehánět. Když Gail Collins napsala v *The New York*

*Times* (22. 1. 2009), že pro dva miliony lidí, kteří se sešli, sjeli a sletěli na Obamově inauguraci na Mall ve Washingtonu, byla tato oslava coby „velký americký ples naděje“, mohla dodat, že to byl ples naděje globální.

V České republice také nakonec převládly sympatie pro Obamu, i když jsem předtím vloni v zimě v Praze byl dotázán, jak si v prímárech vede „ten opálený“, a internetový *Neviditelný pes* otiskoval z USA psané a posílané články o Obamově podvratném původu a kariéře.

Odhlédneme-li od často nevybíravého povrchu politických kampaní, jimiž se od sebe jejich česká a americká verze příliš neliší, zbývá srovnat jejich výsledek a důsledek a jejich přičinu.

Americká verze končí v rozhodnutí, které definuje udělení a rozdělení moci, že je přijato jako závazné a v mezích definovaných Ústavou je respektováno. Mechanismus této verze spočívá v systému dvou politických stran a většinového systému volebního. Základ tohoto stavu leží v americké politické kultuře, která má živnou kapacitu potřebné obnovy.

Česká verze se dosud potýká s fragmentací na několik politických stran a s volebním systémem poměrného zastoupení. Politická kultura politické třídy je vratká a občanská společnost je dosud na cestě k obnově soukromých a hlavně veřejných čtostí.

Cesta demokracie je dlouhá.

29. ledna 2009

### CZECH SYMPHONY

conducted by Teodore Kuchar  
with Jennifer Frautschi as guest  
violinist, will perform a program  
of Dvorak and Bruch.

On February 8th at 3 pm  
at Tilles Center for the Performing  
Arts, 720 Northern Boulevard,  
C. W. Post Campus,  
Long Island University

Tickets \$47 to \$90  
at TillesCharge 516 299-3100  
or at the Box Office.

## O Slovensku zo Slovenska

K obnoveniu dodávok zemného plynu z Ruskej federácie na Slovensko došlo v utorok 20. januára, po dvojtyždňovom výpadku. Slovenská vláda preto zrušila stav núdze v oblasti plynárenstva a továrne môžu nabehnúť na plnú výrobu. Dodávky tejto suroviny cez územie Ukrajiny boli úplne zastavené v noci zo 6. na 7. januára, keď medzi Moskvou a Kyjevom došlo k sporu o ceny plynu.

Slovenská vláda odstúpila od zámeru opätovne spustiť druhý blok Jadrovej elektrárne V1 v Jaslovských Bohuniciach, pretože dodávky ruského plynu na Slovensko boli obnovené. Časť elektrickej energie na Slovensku sa vyrába z plynu. Po zastavení jeho dodávok na Slovensko z dôvodu sporu medzi Ukrajinou a Ruskom 7. januára tohto roka podľa predstaviteľov vlády nastal obrovský tlak na slovenskú elektroenergetickú sústavu. V tejto chvíli neexistuje dôvod na opätovné spustenie druhého bloku Jaslovských Bohunic, povedal premiér Robert Fico.

Prezident republiky Ivan Gašparovič vymenoval za nového ministra zahraničných vecí Miroslava Lajčáka, doterajšieho medzinárodného šéfa Bosny a Hercegoviny a osobitného vyslanca EÚ. Jeho predchodca Ján Kubiš, podal demisiu a odchádza do OSN v Ženeve, kde nastúpi do funkcie výkonného tajomníka Európskej hospodárskej komisie OSN (ECE). Európska komisia nomináciu Lajčáka uvítala.

Premiér Robert Fico pokračuje v zápase s energetickými monopolmi. Pomôciť by mu mal nový štátny monopol Gazprom, teda firma, ktorá je s Ukrajinou spoluvníkom nedávno skončenej plynovej krízy. S Gazpromom plánuje Fico založiť štátny podnik. Konkuroval by pološtátnemu SPP, čo dnes dodáva na Slovensku plyn domácnostiam a firmám a na trhu má mono-

polné postavenie. „Dlhodobu má štát záujem vytvoriť konkurenciu Slovenskému plynárenskému priemyslu. Firmu totiž plne kontroluje Gaz de France a E.ON Ruhrgas, a to vďaka zlej privatizácii,“ povedal Fico. V spoločnom podniku by mal väčšinu štát. Gazprom je projektu naklonený.

Finančná a ekonomická kríza zasiahne Slovensko hlbšie, ako sa čakalo. Slovenská ekonomika síce bude tento rok rásť najrýchlejšie v Európskej únii, ale bude to oveľa menej, ako si prognostici eurokomisie mysleli ešte začiatkom novembra. Kým vtedy Slovensku na tento rok predpovedali ekonomický rast 4,9, v januári už odhad znížili na 2,7%. Je to reakcia na prehĺbenie recesie vo vyspelých štátoch únie, ktoré sú najväčšími obchodnými partnermi SR.

Nižší ekonomický rast sa v SR prejaví v spomalení rastu miezd, mnohé firmy už avizujú, že ich nebudú zvyšovať vôbec. Ľudia budú pri mianí viac opatrní. Firmy budú prepúšťať, pribudne nezamestnaných. Ešte nie je jasné, ako bude kríza v SR vyčíňať. „Recesiu s istotou nemôžeme vylúčiť ani na Slovensku,“ povedal ekonóm UniCredit Bank Ľubomír Koršňák. Ministerstvo financií bude tohtoročné čísla prepočítavať o niekoľko dní. Zatiaľ nie je jasné, či zníži rast a ani to, či potom zvýši rozpočtový deficit, alebo bude skratka rozpočtové výdavky.

Od októbra 2008 nastala absolútna stagnácia na trhu s nehnuteľnosťami. Číslo z Katastra nehnuteľností hovorí, že počet vkladov je o asi 55% nižší ako pred rokom. Za ostatné dva týždne sa trh mierne rozhybal. Kúpajúci postupne zisťujú, že po poklese o 30 až 40% sa lepších cien už tak skoro ne-dočkajú. Mnoho realitných kancelárií vzniklo v poslednom čase, keď bol trh s nehnuteľnosťami na vrchole. Predpokladá sa, že tento rok prežije len 35% realitných kancelárií.

### Na komunisty si zvykat nechceme

PRAHA – Petici Na komunisty si zvykat nechceme od loňského 17. listopadu podpíralo podle organizátorů 57.500 lidí a další podpisy přibývají. Ohlas této iniciativy překvapil i organizátory, řekl mluvčí organizačního týmu Jan Cieslar.

Petice vyzývá politickou reprezentaci, aby se postavila proti návratu komunistů k reálné politické moci a aby se naopak zasadila za důsledné postihuování veřejné propagace komunistů a ostatních hnutí směřujících k porušení práv a svobod a za rozpuštění stran, spolků a hnutí, které se k této propagaci hlásí, zejména komunistické strany.

Dalším požadavkem je zavedení povinné výuky novodobých českých dějin do školních osnov. Iniciátorům se nelíbí, že výuka nyní většinou končí rokem 1945. Politická reprezentace by měla rovněž podpořit vzdělávací, kulturní a společenské projekty, které informují společnost o zločinnosti všech totalitních režimů. Vyzývají také k dokončení nápravy zločinů komunistického režimu v Československu.

Petice se objevily na webových stránkách [www.viteznyunor.cz](http://www.viteznyunor.cz) sym-

bolicky 17. listopadu 2008, tedy v den, kdy komunistické pořádkové síly v roce 1989 brutálně zasáhly proti pochodu, který se konal při výročí smrti studenta Jana Opletala, který zemřel na následky zranění při protestech proti německé okupaci v roce 1939.

Zástupci organizačního výboru petice předají během zasedání vlády žádost o podporu senátního návrhu na soudní zákaz komunistické strany. Na podporu svého úsilí hodlají pořádat veřejné akce. Nejbližší letošní shromáždění bude u památníku obětem komunismu v Praze na Újezdě. Půjde o happening, který se koná pravidelně v předvečer výročí komunistického převratu 25. února 1948 už od roku 2003, kdy byl památník odhalen. Pokračovat v akcích hodlají do 17. listopadu.

Požadavky petičního výboru podpírala řada známých osobností, např. předsedkyně Konfederace politických vězňů Naděžda Kavalírová, Klára Poláčková, první Češka, která stanula na vrcholu Mount Everest, bývalá předsedkyně Akademie věd Helena Ilnerová či herečka Klára Trojanová Pollertová.

# Všude sweet home, ale doma nejlépe!

Jedině České Aerolinie vás dopraví přímo do Prahy

|         |             |
|---------|-------------|
| Praha   | od 399 USD* |
| Ostrava | od 485 USD* |
| Brno    | od 485 USD* |

Letenky si můžete rezervovat u svých obvyklých prodejců, na internetu: [www.czechairlines.com](http://www.czechairlines.com), a také na nonstop infolince v češtině: (800) 223-2365.

\* Uvedené ceny zpáteční letenky v ekonomické třídě nezahnují poplatky a taxy  
Ceny jsou platné pro prodej do 3. prosince 2008 a cesty do 2. dubna 2009.  
Více informací získáte při on-line rezervaci nebo u vašeho cestovního agenta

**CSA CZECH  
AIRLINES**

[www.czechairlines.com](http://www.czechairlines.com)



## Zemřel světoznámý architekt Jan Kaplický

PRAHA – Ve věku 71 let ve středu, 14. ledna večer v Praze náhle zemřel architekt Jan Kaplický, autor kontroverzního návrhu Národní knihovny pro českou metropoli. Kaplický skonal v den, kdy mu jeho žena Eliška porodila dceru.

„Je to další postava české kultury, kterou udolala česká malost,“ řekl bývalý ředitel Národní knihovny Vlastimil Ježek a vyslovil nad smrtí Kaplického lítost. Ježekovo působení ve funkci bylo těsně spjaté s prosazováním Kaplického návrhu, kvůli němuž byl také funkce zbaven.

Způvák a architekt Pavel Bobek řekl, že Kaplický byl jeho nejlepší přítel. „To, co se dělo s jeho vítězným návrhem pro Národní knihovnu, jak to bylo zatraceno a zpochybňováno, mu ubrálo na životě. Hanba těm, kteří na něj kydali hněv. A já se nebojím říct, že to byl i pan prezident,“ prohlásil Bobek.

Václav Klaus byl ostrým kriti-

kem Kaplického návrhu, později se k němu připojil i Klausův blízký Pavel Bém, který jako pražský primátor významně přispěl k tomu, že se stavba nerealizovala. „Podobně jako protijaderní aktivisté u Temelína jsem ochoten přivazovat se vlastním tělem a bránit, aby Národní knihovna v takové podobě na Letné byla,“ prohlásil o Kaplického návrhu knihovny prezident Klaus.

Loni v říjnu se Kaplický stal prvním člověkem, který odinil státní cenu, již uděluje ministerstvo kultury za přínos v oblasti literatury, divadla, hudby, výtvarného umění a architektury. Porota mu cenu udělila za mimořádné architektonické dílo doma i v zahraničí.

Kaplický žil od emigrace v roce 1968 v Británii. Zde také stojí jeho nejvýznamnější realizace. Proto ne skrýval nadšení, když zvítězil v mezinárodní architektonické soutěži na návrh nové budovy Národní knihovny v Praze. „Je to možná nejzá-



Jan Kaplický s manželkou Eliškou

važnější okamžik v mém životě. Doufám, že se uzavřel kruh od doby, kdy mě v roce 1955 nevzali v Praze na techniku jako neuspokojivého žáka. Je to neuvěřitelná čest,“ řekl Kaplický po oznámení výsledků. Protichůdné reakce na tuto další z jeho neotřelých staveb ale ukázaly, že i v případě tohoto vizionáře platí, že doma není nikdo prorokem. Česká komora architektů zpochybnila průběh soutěže, návrh pohledl prezident Václav Klaus a následně se od ní odvrátili i pražští politici v čele s primátorem Pavlem Běmem a posléze i ministr kultury Václav Jehlička.

Kaplického stavby rozhodně nejsou ládny. Jsou nepřehlédnutelné a kontroverzní. Inspiraci mu byly organické tvary v přírodě – pavoučí síť, motýlí křídla či rybí šupiny, pro což se vžil anglické slovo blob (kapka či hrudka). Nejinak tomu bylo i se slavným obchodním domem Selfridges v Birminghamu, jakýmsi lesklým „pásovcem“ tvořeným 20.000 hliníkovými terči, který doslova oživil do té doby šedivé město. Za vše mluví jedna z reakcí na tuto stavbu: „Tak už konečně tu přistáli Marliani.“

Spolu s mladými spolupracovníky ve studiu Future Systems, které v Londýně založil, se Kaplický snažil změnit tradiční pojetí architektury, používal nezvyklé materiály, dbal na ekologii, na využití přírodní energie a přirozeného světla. Jeho tým uplatňuje i poznatky z výzkumu vesmíru a leteckého a lodářského průmyslu, kde byly vyvinuty nové materiály – pevné, lehké, odolné, bez spojů. K posledním zákazkám studia patří například projekt nové stanice metra v Neapoli či muzeum Maserati v Modeně.

Projekt pražské knihovny, která měla být otevřena v roce 2011, byl pro Kaplického silnou motivací a výzvou. Přestože se zúčastnil několika českých soutěží, nebyl dlouho úspěšný. A dával také najevo, jak těžko to nese. Říkal, že by si rád navrhl alespoň lavičku nebo popelnici. Před svojí emigrací v roce 1968 však rodák z pražské Řečkovky přece jen v Česku svoji stopu zanechal. S jeho jménem je spojen rodinný dům v Braníku a rampa k vile scenáristy Jaroslava Diella.

Dvě z Kaplického staveb uvedl před časem deník *The Independent* mezi nejvýznamnějšími moderními stavbami. Kromě Selfridges je to také novinářská tribuna na londýnském kriketovém stadionu Lord's, za kterou byl ateliér v roce 1999 oceněn prestižní Stirlingovou cenou. Jde o celohliníkovou polosklořepinovou budovu, která připomíná hlavu periskopu. Vypíná se nad hřištěm a poskytuje dokonalý pohled na plochu. Obrovská skleněná čelní stěna je skloněná, aby neodrážela slunce.

„Když navrhují letadlo Jumbo

Jet, tak se taky neptají každého pasážera, co si o tom myslí. To nikam nevede, to bychom nakonec chodili pěšky,“ říkal na adresu svých kritiků Kaplický.

Mezi jeho další projekty patří plovoucí most v londýnském čtvrtku Canary Wharf, mateřská škola připomínající ulitu, turistické centrum ve Stonehenge či „neviditelný“ dům ve Walesu. Ve Future Systems vznikly ale i návrhy lamp, nábytku, skla či jídelních přístrojů.

Kaplický se narodil 18. dubna 1937 v umělecké rodině – jeho otec byl malíř, sochař a architekt, matka kreslička. V Praze také vystudoval Vysokou školu uměleckoprůmyslovou a poté krátce působil na volné noze. Než se v Británii prosadil, spolupracoval s věhlasnými architekty, jako jsou Norman Foster, Richard Rogers či Renzo Piano. V Česku mu vyšlo několik knih, byl o něm natočen dokument s názvem Profil.

Kaplický byl podruhé ženatý, z prvního manželství má syna Josefa. S Eliškou, která je o 41 let mladší, se oženil předloni na podzim. ČTK



Architekt Jan Kaplický představuje svůj návrh na Národní knihovnu.

## Realitní poradna

JUDr. JAROSLAV HORKÝ  
c/o HORREN, spol. s r.o.  
Pobřežní 58/6  
186 00 Praha, Czech Republic  
tel. +420 221 719 041  
e-mail: info@horren.cz • http://www.horren.cz

Tyto řádky jsou generalizované odpovědi na jednoduché realitní otázky čtenářů. Prosím, nepovažujte následující stručné odpovědi za vyčerpávající, zahrnující všechny podrobnosti. Individuální případy vyžadují odbornou reprezentaci. Pokud máte nějaké otázky týkající se vlastnictví nemovitosti, prosím, zašlete je do redakce tohoto listu s označením „Realitní poradna“.

**OTÁZKA ČTENÁŘE:** Ráda bych darovala za mého života byt v Praze své nezletilé vnučce, která tam s rodiči žije. Je to vůbec možné?

**ODPOVĚď JH:** Samozřejmě možné to je. Je potřeba sepsat písemně darovací smlouvu mezi Vámi a zákonnými zástupci Vaší vnučky v její prospěch (patrně rodiči). Na této smlouvě je nutné zákonnou formou ověřit podpisy. Následně by jste měli podat na místně příslušný okresní (obvodní) soud návrh na schválení právního úkonu za nezletilého. Pokud soud shledá, že tato smlouva není v rozporu se zájmy dítěte, rozsudkem tuto smlouvu schválí. Vy potom můžete smlouvu současně s rozsudkem podat na příslušný katastrální úřad, který by Vám měl tuto smlouvu zaregistrovat.

© J.H. 2/2009



oprávněný distributor českých filmů  
uvádí premiérové televizní filmy  
režiséři Andy Sedláčkové

### KRÁSNÝ ČAS

Dějový atraktivní film ze současnosti navazuje volně na titul Můj otec a ostatní muži (2005), ve kterém se hlavní hrdinka vrací z emigrace, kterou prožila ve Francii. Renata je opět v Československu, navazuje styk se svým otcem, který se mezitím nešťastně oženil. Prožije velkou lásku se šlechticem, který restituoval zámeček, avšak následuje trpký rozchod, protože jeho matka se dozví o minulosti Renatiny otce. Její přítelkyně ji zradí a ztratí i práci novinářky. Po smrti otce se vrací zpět do Francie. Hrají: T. Vilhelmová, A. Geislerová, K. Roden, A. Vranová, O. Kaiser.

Podporujte legální obchod!

VIDEO EL CANADA, LTD.

553 W. 4th St., London, ONT, Canada N6B 3E8  
Tel: (519) 431-9939, fax: (519) 131-8162  
E-mail: video.el@videocanada.com  
www.videocanada.com

## Zo sveta kultúry

Mají štyridsať, ale ešte stále sa hľadajú. A emigrácia im v tom, zdá sa, veľmi nepomohla. O takých hrdinoch-nehrdinoch rozpráva režisér Miloslav Luther vo svojom novom filme Tango s komármi. Okrem toho, že je nový, je aj výnimočný – prvýkrát sa v ňom stretol so svojím bratom, kameramanom Igorom Lutherom. On je emigrantom tiež, vonku nakrútil aj oscarový film Plechový bubienok.

Pod názvom Chrám vyšla v týchto dňoch kniha známeho slovenského fotografa Karola Kálaya. Autor približuje na fotografiách vzácne drevené kostolíky na severovýchode Slovenska. Tieto vzácne sakrálné stavby vyrástli pred niekoľkými storočiami (Najstarší z nich v obci Hervartov v Bardejovskom okrese postavili v roku 1500). Osem z nich zaradili v júli 2008 do Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Dodnes sa zachovalo 50 z 300 pôvodných stavieb.

Generálneho riaditeľa verejnoprávnej Slovenskej televízie (STV) Štefana Nižňanského len jeden jediný hlas zachránil pred odvolaním. Rada STV mu vyčítala odklon od programu, na základe ktorého bol zvolený do funkcie. Nižňanský pokus o odvolanie označil za „účelový“.

Prehliadku súčasnej slovenskej maľby ponúka výstava 11+1 v Dome umenia na Námestí SNP v Bratislave. Sú to takmer všetko veľkoplošné diela, 150 obrazov, z ktorých niektoré majú cez desať štvorcových metrov. Preto neprekvapuje, že expozícia zaplnila celé dve poschodia roziatrhého výstavného priestoru. Je to reprezentatívna ge-

neračná prehliadka 11 absolventov 4. ateliéru Katedry maľby a iných médií na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave.

Bratislavské hudobné divadlo Teatro Wustenrot našludovalo po prvý raz vo svojej histórii činoheru Ja a Hollywood od Elizabeth Fuller. Počas stominútového predstavenia sa na javisku objavila len dve herečky. Máriu Kráľovičovou bude sprevádzať Lenka Barišková v úlohe spisovateľky Elizabeth Fuller. „Taká ponuka sa neodmietla. Hneď som po tom chápala, pretože pre herečky môjho veku sa nerobí repertoár,“ uviedla Mária Kráľovičová (82 r.), ktorá o Hollywoode nikdy nespívala, ani ho nenavštívila. Teraz stvárňuje hollywoodsku hviezd – prvú ženu amerického filmu Bette Davis.

Slovenská národná strana žiada odstránenie Slovenska, zobrazeného ako maďarská saláma, z kontroverzného plastiku Entropa od českého výtvarníka Davida Černého, odhalenej pri príležitosti začiatku českého predsedníctva únie v budove Rady EÚ v Bruseli. Slovenská diplomacia sa však uspokojila s ospravedlnením podpredsedu české vlády pre európske záležitosti Alexandra Vondru, ktorý sa od Černého mystifikácie verejné distancoval a ospravedlnil sa za prípadnú neúmyselnú urážku. Odstránenie „salámy“ už SR nepožaduje. Po ďalšom proteste zo strany Bulharska (zobrazeného ako „turecký záchod“) však Česko prisľúbilo, že plastiku buď odmontujú, alebo zahalia.

Černý sa tiež všetkým ospravedlnil, ale myslí si, že podobné mystifikácie sú v Európe bežné.

## Prezident Gašparovič vyznamenal 13 osobností

Básnik Milan Rúfus, jazykovedec Vincent Blanár a psychológ Anton Jurovský in memoriam dostali štátne vyznamenanie Pribinov križ I. triedy, ktoré prezident SR udeľuje každoročne k 1. januáru pri príležitosti vzniku SR. Pribinovým križom II. triedy vyznamenal prezident aj popredného astronóma Vojtecha Rušína a herca a režiséra Juraja Sarvaša. In memoriam toto vyznamenanie dostal hudobný skladateľ a dirigent Libor Frešo. Pribinov križ III. triedy dostal herec Viliam Po-

lónyi a jadrový fyzik Jan Ružička, in memoriam ho prezident udelil vedcovi a vynálezcovi Jánovi Farkašovi. Pribinov križ III. triedy získal aj dlhoročný starosta (od roku 1990) obce Kechnec Jozef Konkoly.

Rad Bieleho dvojkríža III. triedy dostal predseda Spolku Slovákov v Poľsku so sídlom v Krakove profesor Jozef Čongva. Radom Bieleho dvojkríža III. triedy vyznamenal prezident Ailsu Rosemary May Downey pre rozvoj slovensko-britských vzťahov. (asr)

**ORREN**  
Realitní kancelář

02 VILK, NA ŠPÍZ 56 OBRÁZÍK...

■ Komplexní realitní činnost na území České republiky a Slovenské republiky včetně poradenství v právní oblasti  
 ■ Analýza majetku vlastníkům nemovitostí či dědicům na území České a Slovenské republiky, vyhledání těchto majetků v ČR a SR  
 ■ Vyhledávání vlastníků nemovitostí na území ČR a SR ve světě

Pobožní 58/6  
 186 00 Praha 8  
 Czech Republic  
 tel. +420 224 253 105  
 +420 221 719 041  
 fax. +420 222 514 628  
 http://www.horren.cz  
 e-mail: info@horren.cz

## TOPOLÁNEK VYMĚNIL ČTYŘI . . . ze strany 1

náhradami, a prosadí možnost potrestat finančně poslance, kteří bez omluvy nechodí do práce. Neexistuje snad nikdo, kdo by věřil, že se mu jeho víze podaří prosadit. Jde jen o plácnutí do vody.

### Nové strany na scéně

Pravicové voliče, odpůrce Lisabonské smlouvy, hodlá oslovit už ve volbách do Evropského parlamentu nová Strana svobodných občanů. Zakladatelem je Petr Mach, šéf Centra pro ekonomiku a politiku. Strana, spojená s prezidentem Václavem Klausem, chce být alternativou pro nespokojené voliče ODS. V logu má berana a kromě odmítání Lisabonské smlouvy hodlá prosadit referendum k přijetí eura, nízké daně, méně byrokracie, čistě životní prostředí a rozvoj jaderné energetiky. Mach prohlásil, že hodlá v eurovolbách spolupracovat s irským hnutím Libertas, které v Irsku díky své mohutné kampani zajistilo odmítnutí Lisabonské smlouvy v referendu.

Českou pobočku celoevropské strany Libertas si pod názvem Libertas.cz nechal zaregistrovat europoslanec Vladimír Železný, bývalý televizní magnát, jehož hrátky s americkým investorem CME stály po prohraném arbitráži český stát deset miliard korun. I tato strana se zejména vymezuje proti Lisabonské smlouvě.

Eurovolby začínají být silně cítit i uvnitř etablovaných politických partií, kde se rozpoutal boj o místo na kandidátních listinách. Základní plat europoslance činí 190 tisíc korun, k tomu je každý měsíc zhruba 500 tisíc korun příspěvků a pronájem kanceláře, platy asistentů (zhruba rodinných příslušníků), diety, na služební cesty. Zodpovědnost prakticky nulová. A to je hodně lákavé. Česko ale může reprezentovat ale v EU pouze 22 europoslanců.

### Expremiér Gross je advokátem

Expremiér Stanislav Gross, který na druhý pokus obstál u advokátských zkoušek, se již objevil na webu České advokátní komory. U jeho jména stojí, že se zaměřuje na azylovou problematiku, uprchlictví, daně a poplatky nebo obchodní právo. V kolonce „jaký jazyk ovládá“ není nic, svou neznalost cizích jazyků proslul už jako premiér. Dodnes se spekuluje, jakým způsobem získal titul JUDr., protože jeho disertační práce zůstává velkou neznámou – pryč byla zničená při povodních v Pitvni – překvapivě jako jediná z prací v archivu Právnické fakulty Západočeské univerzity.

Gross, při vstupu do politiky nemajetný strojevedoucí, je dnes multimilionářem, o původu jeho peněz se stále vedou dohady.

### Uprchlý Pitr se ani neskrývá

Hledání uprchlíka po Česku? Fraška. Když měl jít kontroverzní podnikatel Tomáš Pitr na pět let do vězení, v pohodě zmizel z republiky. I když bylo jasné, že se mu do vězení nechce. Policie jen konstatovala, že zmizel. A nyní tvrdí, že je problém ho dopadnout, i když je na něj vydaný mezinárodní zatykač. Přesto Pitr, který údajně žije ve Švýcarsku, jezdí do Česka a pokračuje ve svých obchodech, dokonce se objevil i ve svém domě. Podle detektivů není politický zájem, aby byl dopaden, stejně jako Radovan Krejčíř, který v pohodě žije jako uprchlík v Jihoafrické republice. Pitruv obchodní kolega a kamarád Mrázek už byl zabit nájemným vrahem a údajným majitelem jeho bohatého archivu s kompromitujícími materiály na české politiky je pryč nyní právě Pitr.

Jiří Paroubek kdysi Pitra označil za nepřítele státu. Není divu, Tomáš Pitr zná mimo jiné i zákulisí operace, při níž stát přišel o miliardový podíl v ústecké Setuze, a to bylo za vlády ČSSD. Asi je dost vlivných lidí, kterým Pitr vyhovuje jako uprchlík.

## V znamení krize – ze strany 1

hospodářstva členských krajín Evropské unie.

### Čo keď sa to stane znova?

Keď už druhý týždeň zivali plynové potrubia prázdnotou a Slovensko musel „zachraňovať“ plyn z Česka, začali sa na hlavu vlády (aj tých bývalých) sypať výčitky, prečo sa ešte ne-realizovala vládna Stratégia energetickej bezpečnosti, ktorá hovorí o nutnosti diverzifikácie zdrojov energií. Ako uviedol SME, podľa tohto projektu by sa Slovensko malo prepojiť na maďarský plynárenský systém cez Veľký Krtíš a Balassagyarmat do roku 2015 a do ďalších desiatich rokov je naplánované prepojenie s poľským plynovodom Jamal cez Veľké Kapušany.

Vybudovanie týchto dvoch plynovodov by však v budúcnosti Slovensko stálo približne 500 miliónov eur (vyšie 15 miliárd korún). Ako uviedol minister hospodárstva Ľubomír Jahnátek, európski ministri hospodárstva sa v Bruseli počas plynovej krízy zhodli na rýchlej realizácii projektov Nabucco (ktorým by sa prepravoval plyn z kaspickej oblasti) a Nordstream (severná vetva z Nórska). Krajiny by mali krajiny prijatú rýchlejšiu opatrenia na vzájomné prepojenie susedov a zabezpečiť reverzné toky v potrubí tak, aby bola možná preprava aj z opačnej strany.

### S Ruskom na večné časy?

Deklarované hľadanie náhrady za ruský plyn počas plynovej krízy skončilo okamžite po obnovení dodávok a premiér Fico sa postaral, aby obyvatelia Slovenska rýchlo vytriezveli z tejto opice. „Je omyl, ak si niekto myslí, že bude klesať závislosť Európy od ruského plynu“, upozornil v Sobotných dialógoch Slovenského rozhlasu. „Ťažko nájdeme nejaké riešenie, ktoré by stopercentným spôsobom nahradilo výpadok z Ruska“, dodal. Dôveru Ficovej vlády v „družbu“ s Ruskom plynová kríza podľa všetkého neochromila. Paradoxne, súčasťou krízy najviac trpia krajiny, ktoré tvrdia, že majú s Ruskom vynikajúce vzťahy – Srbsko, Bulharsko, Slovensko, myslí si zahraničnopolitický analytík Alexander Duleba. „Musíme si konečne uvedomiť, že Rusku ide o biznis. Keď ide o jeho záujmy, neváha použiť dodávky surovín ako prostriedok nátlaku na svojich priateľov“, povedal Duleba pre SME. Denník SME si nemohol nevšimnúť ani jednoznačne promoskovské výroky podpredsedu vlády Dušana Čaploviča zo Smeru. „Príčinu krízy vidím predovšetkým v tranzite cez Ukrajinu, ktorá sľúbila, že ho zabezpečí. Nevieime z najhoršieho Rusko“, povedal. Pár dní po obnovení dodávky premiér oznámil plán vytvoriť s ruským Gazpromom spoločný podnik ako konkurenciu Slovenského plynárenského priemyslu. Podľa názoru analytikov by sa tak Slovensko stalo ešte viac energeticky závislým od Ruska.

### Dobrá bodka

Dobrá správa je, samozrejme, z celkom iného súdka, ako predošlé, ale poteší. Mesto Martin má šancu stať sa hlavným mestom Slovenska v boji proti korupcii. Ako zverejnil denník SME, primátor Martina Andrej Hrnčiar vyhlásil vojnu korupcii a netransparentnosti v samospráve a objednal si protikorupčný balík u odborníkov z Transparency International. Neuspokojil sa len s predpismi – naopak, hovorí, že opatrenia idú vysoko nad rámec zákona. Protikorupčný balík opatrení má kompletne zmeniť systém práce a chod magistrátu. Primátor sa postaral aj o to, aby sa protikorupčný balík dostal do povedomia diplomatických kruhov. Pomoc a podporu mu už ponúkli veľvyslanectvá USA, Veľkej Británie a Holandského kráľovstva. Odehrávajúci americký veľvyslanec Vincent Olsbink označil nartinský boj s korupciou za revolučný. „To, čo sa udiało v Martine za posledný polrok, je dosť veľkou revolúciou. Je to zmena celkového povedomia a kultúry, aby obyvatelia mohli žiť bez korupcie“, vyhlásil veľvyslanec.

O protikorupčné opatrenia podľa martinského primátora už prejavili záujem aj primátori Liptovského Mikuláša, Ružomberka, Čadce a ďalších miest. „Môže vzniknúť diplomatický tlak, aby sa protikorupčný balík dostal z Martina na celoštátnu úroveň“, snívá primátor. Buď zaujímavé sledovať, ktoré z miest sa pridajú na túto stranu sebaotčisty a ktoré mu vyhlásia vojnu. A keď, či, kto a kedy sa pokúsi „protikorupčný manuál“ znevýdňovať a znehodnotiť. Ale to už do tejto dobrej bodky nepatrí . . .

## O Lisabonské smlouvě – dokončení ze strany 9

■ Škoda, že nemáme v české politice více slušných lidí, kteří jsou schopni konstruktivní diskuse k tématu LS. Možná, že svou negativní úlohu zde sehrávají i média. Jaký máte na česká média v tomto ohledu názor, případně či nemáte chuť se angažovat na české politické scéně osobně?

Křížková  
Vážení paní Křížková! Myslím, že média se síce snažila (například ČT24 dokonce vysílala v přímém přenosu veřejné čtení nálezu Ústavního soudu soudcem-zpravodajem Güttlerem, kterého mi v tu chvíli bylo opravdu líto), ale většinou chybělo to, co je tady v Británii třeba na BBC běžné, totiž konfrontace politiků nejen s názorem opozice, ale především s názorem expertů. V takové situaci totiž přestává účinkovat onen kolovrátek politického „ptydepe“ jazyka, jak ho známe z parlamentu nebo tiskových konferencí, a politici musí argumentovat ve zcela jiném kontextu a režimu. Samozřejmě, že mi teď novináři namítnou, že takové experty neznají, ale mně jde spíš o formát televizních či rozhlasových diskuzí. Odborníci a akademici tu jsou od toho, aby politické elity kritizovali, a ne aby čekali, jestli si je tyto elity vyberou a pozvou do poradních sborů. Tato veřejná kritika politiků, myslím, na české scéně chybí. Tím odpovídám i na osobní dotaz: za nejdůležitější v této chvíli považuji, aby se univerzitní profesori angažovali mnohem víc na straně veřejného zájmu než ve stranických aparátech!

■ Dobrý den, dovolil bych si dvě otázky . . . a) je podle vás LS dostatečně srozumitelná? b) pokud někdo nerozumí tomu, co popisujete, je rozumné, aby podepisoval, resp. má cenu se jej ptát, zda s tím souhlasí či nikoliv?

BOMBON  
Vážení „bombone“! Smlouva je podle mě klasickou ukázkou technického jazyka práva a byrokracie, který je ze své podstaty

v mnoha ohledech běžnému občanovi nesrozumitelný. Namísto sloganu „Vrátit Evropskou unii občanům“ jsme svědky dalšího procesu tzv. „juridifikace“ EU, což je samozřejmě katastrofa z hlediska demokratické legimitity. Považuji za selhání politických elit EU i členských států, že se nesnaží občanům vysvětlit smysl a výhody EU a namísto toho je jenom peskují, když se odváží hlasovat jinak, než jak by si tyto elity přály. Na druhou otázku bych si dovolil odpovědět takto: myslíte, že poslanci a senátoři vždy vědí, o čem hlasují, a prezident ví, co je obsahem a smyslem všech zákonných norem, které podepisuje? Myslím, že o Lisabonské smlouvě existuje řada věrohodných studií, které ukazují na možné dopady jednotlivých nových úprav. Je úkolem členů zákonodárného orgánu tyto studie si opatřit a poté odpovědně pracovat s informacemi. Za důležitou expertizu můžeme považovat i nálezy Ústavního soudu z 26. listopadu. Musím říct, že ho považuji za velmi zdařilý i přes některé výlety do oblasti sociálních věd.

KONEC

RESPEKT, 17. prosince 2008, www.respekt.cz

## PTÁTE SE, KDY VÁM KONČÍ PŘEDPLATNÉ Amerických listů?

Chcete vědět, do kdy máte předplacené Americké listy? Překvapí Vás, jak je jednoduché to zjistit.

Na první stránce nahoře je vytištěno Vaše jméno a adresa. To je pro poštu. Hned nad tím jsou dvě dvoučísla, která říkají, DO KDY máte Americké listy předplacené. Tak například, 3 09 znamená, že Vaše předplatné končí 3. číslem tohoto roku 2009. (Ve stejné řádce je pak ještě datum, které udává, kdy byly tyto Americké listy dány na poštu.)

Samozřejmě, že když si stále nejste jisti, kdy končí Vaše předplatné, můžete zavolat do naší redakce na (516) 674-9436 nebo napsat na naši e-mail adresu: americkelisty@optonline.net. Redakce

Zájemcům o moře, lodě, námořníky, historii Československé námořní i říční plavby, zábavné i smutné příběhy čsl. námořníků, autentické plány modelů lodí a další „lodní“ literatura, je určena knižní edice

### LODĚ V ČESKÉ MINULOSTI

Zásilková služba „MOKRÉ“ KNIHY nabízí další desítky unikátních knih na tato téma.

www.mare-czech.cz nakladatelství@mare-czech.cz

## Dary na tiskový fond Amerických listů od 15. do 27. ledna 2009

|                                    |      |                               |      |
|------------------------------------|------|-------------------------------|------|
| C. Opatry, Cedar Rapids, IA        | \$50 | J. Penk, Sacramento, CA       | \$15 |
| Z. Zidlicky, Oswego, IL            | \$10 | A. Bradac, Altamonte Spr., FL | 10   |
| M. Hyvnar, Univ. Heights, OH       | 5    | M. Hornik, Sparks, NV         | 5    |
| J. Tichy, Toledo, OH               | 15   | P. Balatka, Stafford Spr., CT | 5    |
| D. Harna, Belmont, CA              | 55   | A. Speiser, San Marino, CA    | 25   |
| A. Dolinay, Hatboro, PA            | 5    | J. Skaliky, Walpole, MA       | 10   |
| M. Sues, Luxemburg, WI             | 15   | A. Constantino, Shelton, WA   | 15   |
| J. Vitner, Califon, NJ             | 10   | T. Hudlicky, Gainesville, FL  | 100  |
| M. Praska, Beaverton, OR           | 15   | J. Majorana, Pittsburgh, PA   | 20   |
| J. Cisar, Portland, OR             | 5    | J. Vejvoda, Clarksesholm, AB  | 10   |
| B. Velimirovich, Milledgeville, GA | 5    | J. Kubicek, Dubuque, IA       | 5    |
| J. Bejvl, Bothell, WA              | 5    | I. Vanduzova, Astoria, NY     | 10   |
| B. Smrcka, Astoria, NY             | 5    | M. Onel, Gaithersburg, MD     | 5    |
| V. Adamiak, St. Petersburg, FL     | 5    | T. Zell, Ambler, PA           | 25   |
| J. Hecko, Tehachapi, CA            | 5    | L. Dimo-Kratky, Union, CT     | 15   |
| A. Topil, Guys Mills, PA           | 10   | F. Vytýkac, Maspeth, NY       | 55   |
| J. Petrik, Woodland, CA            | 55   | M. Abbott, Greenwich, CT      | 5    |

Děkujeme všem dárcům a také i těm, kteří věnovali 10% slevu, kterou si mohli jako senior občanské odevčist. Díky vám jsou Americké listy to, co jsou. REDAKCE

## OBJEDNACÍ KUPÓN

ANO, chci si předplatit/obnovit předplatné Amerických Listů. Příkladám ☐ personal check nebo ☐ money order, vystavený na Typrints Company v hodnotě ☐ \$45 (USA), ☐ \$55 (Kanada), ☐ \$60 (zámoří) jako předplatné na jeden rok. Předplatitel starší 65 let si mohou odevčist 10%. Vyplnění kupón a předplatné pošlete na Typrints Co., 26 Gruber Drive, Glen Cove, NY 11542. PROSÍME, PIŠTE ČITELNĚ!

Jméno (Mr. Mrs. Ms) \_\_\_\_\_

Adresa \_\_\_\_\_

Stát a zip code \_\_\_\_\_

Telefon (\_\_\_\_\_) \_\_\_\_\_

Dar mimo předplatné \_\_\_\_\_ Podpis \_\_\_\_\_

Prosíme o jméno a adresu možného odběratele, kterému bez závazku pošleme zdarma ukázkové číslo. \_\_\_\_\_

**Juraj George Braun, M.D.**  
Board Certified

**CHOROBY UŠNÉ, NOSNÉ A KRČNÉ**

Otolaryngologické operácie, operácie hlavy a krku,  
tváre a rekonštrukčné operácie,  
Operácie sú možné v ordinácii alebo v nemocnici.  
Hovoríme slovensky, česky a ďalšími európskymi jazykmi.

121 E 60th Street New York, NY 10022  
(blízko Bloomingdale's)  
(212) 754-0884

158 Noble Street Brooklyn, NY 11222  
Utorok a piatok 2-7, sobota 9-1  
(718) 349-9599

Prijímame všetky hlavné poistenia

Češi si připomněli 40. výročí tragické smrti Jana Palacha

## Palachova zkratka na cestě do dějin

Je to čtyřicet let, co na Václavském náměstí v Praze vzplálo „Pochodeň č. 1“. Výročí je dobrou příležitostí Palachův sebezáhubný čin znovu promyslet. Co jej motivovalo a měl jeho skutek vůbec nějaký smysl?

Před dvěma lety vyšel v týdeníku *Respekt* velký článek o tom, že si čeští historici nevědí s Janem Palachem rady. „Možná je v tom ostých před velkou obětí, velkým jménem. Skrývá to také hodně námahy přesné vysvětlit okolnosti, vážít každé slovo na jemných vážkách.“ vysvětloval v *Respektu* nezáměrně o Palacha odborník na pražské jaro Jiří Hoppe. Magie kulatých výročí však začíná fungovat i u nás, takže letos můžeme o Palachovi meditoval s pomocí nového dokumentárního filmu, reprezentativního sborníku, a dokonce i životopisného románu.

Ostých historiků a vlastně všech, kteří stojí před úkolem něco o Palachovi říci či napsat, je pochopitelný. Jeho čin, jak napsal již v roce 1969 Jindřich Chaloupecký, je „hluboce zneklidňující“ a „vymyká se z našeho způsobu myšlení a chování“. Lze si vůbec představit vážně myšlený pokus o Palachovu reinterpretaci či dekonstrukci? Muže historik v zaprášených archivech objevit něco, díky čemu se nám jeho čin bude jevit v jiném světle? Či jsme odsouzeni jen k dalšímu vylepšování jeho pomníku?

### Na křídlech imaginace

Navzdory různým žánrům a médiím mají tři nová díla o Palachovi společného více než jen hlavní téma. Autorem hlavní historické studie, která na základě doposud nevyužitelného vyšetřovacího spisu veřejné bezpečnosti rekonstruuje Palachův čin, je Petr Blažek, který zároveň působil jako hlavní historický poradce Kristiny Vlachové při práci na jejím filmu. Ve filmu se tak logicky objevují některá zjištění, k nimž Blažek došel v archivu.

Sborník zároveň kromě dalších historických studií, dobových i pozdějších esejí, ohlasu u umělců a desítek dokumentů přetiskuje také „Zprávu o životě, činu a smrti českého studenta“ od Jiřího Lederera, která poprvé vyšla v exilu, potom přepracovaná v samizdatu a nakonec v Praze krátce po sametové revoluci. A právě Ledererova kniha se stala podkladem románu Lenky Procházkové.

Co nového se o motivaci a smyslu Palachova činu z těchto děl dozvíme? Začneme románem Lenky Procházkové. Ve sborníku došlo i na jeho rozbor: „Procházková si neklade filozofické otázky po smyslu Palachova činu ani ho nepodrobuje nové interpretaci, ale vnímá jej jednoznačně jako důsledek ke krajnosti jdoucí snahy mravně neselhat, morálně se nezkrňvit,“ píše Michala Benešová. V doslovu ke svému románu popisuje Lenka Procházková jeho genezi: v roce 1988 se podílela na zpracování knihy Jiřího Lederera a o dvacet let později byla požádána, aby text publikovaný v samizdatu zredigovala pro další vydání. Nakonec se rozhodla „téma zcela přepracovat a dát mu beletristickou podobu“, protože Ledererův text byl podle ní jazykově zastaralý a mladší generaci málo srozumitelný. Procházková čerpá z Ledererova množství faktů, ale řadu situací a charakterů si domýšlí, zcela vylabulované jsou Palachovy deníky.

Nemá příliš smysl vytýkat Procházkové, že se někdy nedrží historických faktů (např. Palach nemohl vědět o upálení Poláka Ryszarda Siwiece), spíše je nutno se ptát, zda míchání reality s fikcí je nelepším

způsobem, jak Palachův čin přiblížit mladší generaci. Lenku Procházkovou fakticky evidentně svazovala, bránila ji v literárním rozletu. Její let na křídlech imaginace však bohužel příliš neoslňuje. Kniha není špatně napsaná, ale – na rozdíl od Ledererovy brilantní novinářské práce – nestruhuje.

### Nová svědectví

Veřejná bezpečnost v roce 1969 Palachův čin velmi podrobně vyšetřovala a vyslýchala při tom řadu svědků, které dnešní historik již vypovídat nemůže. Policejní dokumenty, které jako základ své studie použil Petr Blažek, umožňují podrobnější rekonstrukci posledních Palachových dnů i činu samého.



Jan Palach, student filozofické fakulty UK, který se 16. ledna 1969 upálil na Václavském náměstí v Praze.

Zřejmě nejzajímavějším novým svědectvím o stavu Palachovy mysli je dopis, který poslal deset dní před svým protestem studentskému vůdci Lubomíru Holečkovi a v němž navrhuje, aby studenti obsadili rozhlas a odvysílali výzvu za zrušení cenzury. „Jestliže se Ti návrh bude zdát šlechetný, tak Tě prosím, aby jsi ho zahodil a nezmiňoval se o něm. V opačném případě dělej, co uznáš za vhodné,“ psal Palach.

Holeček list zřejmě vůbec nečetl a v každém případě o něm na schůzi studentů neinformoval. Podle Petra Blažka dopis ukazuje, že Palach „delší dobu zvažoval různé formy protestu a že svůj čin neuskutečnil v okamžitém afektu“. Palachova výjimečná oběť vedla ty, kteří o smyslu jeho činu uvažovali, často k úniku do sfér metafyziky. Již citovaný Jindřich Chaloupecký např. napsal:

„Oběť Jana Palacha nebyla pochopena jako výzva k světské akci. Lidský život se nedá vyměnit za nic v tomto světě – za zrušení cenzury či jiný akt. Cena lidského života je absolutní a nedá se splatit relativním činem. Oběť Jana Palacha mohla být pochopena jenom jako výzva zmínit celý život, zbavit se hříchu, znova se odhodlat k životu.“

Dopis Holečkovi ovšem ukazuje, že on sám své gesto zřejmě skutečně myslel jako „výzvu k světské akci“, k nátlaku na vládu, aby zrušila podle jeho požadavku cenzuru a zakázala rozšiřování kolaborantských Zpráv. Aby dodal svému nátlaku větší váhu, vymyslel si, že je členem skupiny, jejíž členové jsou připraveni ho následovat.

Dobový psychiatrický posudek, citovaný ve sborníku, charakterizuje Palacha tak, jak je zafixován v obecném povědomí: citlivý a přemýšlivý hoch vážné a uzavřené povahy, ostýchavý ve vztahu k divkám, kladoucí „mimořádně velký důraz na morální hodnotový systém“. „Při zluženě nebo nezdařené identifikaci s osobami ve svém okruhu mohlo docházet k identifikaci s některými postavami našich národních dějin, v tomto případě především s Husem.“ píše se v posudku vypracovaném na základě svědeckých výpovědí.

„Pátráme po nějakých skrytých motivech, ale nejspíše žádné nebyly.“ píše ve svém esejí Václav Čilek: „Není tu žádný problém, necítíme žádné trauma a ani stopy nějakého excentrického chování, nebo dokonce podivnosti. Nebyl blázen. Myslím, že Palachův příběh je ve skutečnosti nesmírně prostý – viděl bezpráví a reagoval na něj svým způsobem.“

na protest proti politice komunistické strany upálili dva duchovní. v roce 1976 Oskar Brůsewitz a o dva roky později Rolf Günter. Ve stejném roce se upálil i ukrajinský disident Oleksa Hirnyk a krymský Tatar Musa Mamut. Na protest proti lživé propagandě o katyňském masakru se na jeho výročí v roce 1980 v Krakově upálil Walenty Badylak. Ještě v březnu 1989 se v Rumunsku upálil malíř a sochař Liviu Babec. Před výlohou Aeroflotu se v Paříži v únoru 1977 na protest proti sovětské politice dokonce upálil i Francouz Alain Escoffier.

### Smysl činu

Každý, kdo o Palachovi uvažuje, se dříve či později musí dostat k otázce, zda měl jeho čin smysl. „Tvrdou skutečností zůstává, že Palachův čin ničemu nezabránil a nic nového nevyvolal,“ píše Ladislav Hejránek a pokračuje: „Nepochybně otlásl řadou lidí a jejich svědomím. Ale ani u otřesení si nevěděl dost rady. Sporadický odpor sice neustával, ale byl neúspěšný likvidován. Několik desítek lidí nemohlo zvrátit chod událostí a předejít všeobecnému rozvratu společenskému, kulturnímu, mravnímu a duchovnímu.“

Méně příkře posuzuje smysl Palachova činu Tomáš Halík: „Stíbil jsem si, že se však komunisty za žádnou cenu nedám koupit ani zastrašit. A když mi pak v osmdesátých letech u výsledků tu slibovali, tu vyhrožovali, vzpomněl jsem si vždy na Palacha a dostal sílu říci ne. Já opravdu nejsem rozený hrdina, možná bych to bez vzpomínky na Jana nedokázal. Vím z řady osobních svědectví, že do života neměla lidi Palach vstoupit tak, že před normalizačním cynismem vnitřně nekapitulovali. Že to byla menšina? Zaplatí Pánbůh za každého z nich! Ne, jeho smrt nebyla marná.“

V dokumentu Kristiny Vlachové vyslovuje Jiřina Šiklová myšlenku, že smysl Palachovy oběti se ukázal až po dvaceti letech, během tzv. Palachova týdne, kdy se výročí studentova činu stalo dobou masových protestů proti komunistickému režimu. Mnozí z demonstrujících si tehdy jistě dodávali odvahu

připomínkou toho, co dokázal Palach.

Proč ale k ničemu nedošlo třeba již při desátém či patnáctém výročí? Nepochybně proto, že režim nebyl v takovém stupni vnitřního rozkladu. Nebyl Palacha, našli by si lidé v roce 1989 k vyjádření své nespokojenosti pravděpodobně jinou příležitost. Ostatně poslední ránu režimu zasadila demonstrace při výročí, které nemělo s komunismem nic společného. Jeho požadavky vláda nesplnila a národ brzy opět upadl do letargie.

V jednom ohledu však nepochybně zvířetli: nebyl – na rozdíl od ostatních lidských pochodní – zapomenut. Měřeno např. počtem jazykových mutací osobního hesla ve Wikipedii (28), patří Jan Palach mezi dvacet nejznámějších Čechů minulého století (pro srovnání: tehdejší prezident Svoboda jich má 16, Evžen Plocek jednu). V Česku jsou po něm pojmenovány desítky ulic, náměstí a škol, s jeho jménem se lze setkat na nejzapeklitějších místech planety. Na Palachově pomyslném pomníku se již mnoho vylepšovat nedá. Dluh ale máme vůči všem jeho následovníkům, pro které trýznivé sebeobětování nebylo zkratkou do dějin. Třeba v jejich příbuzích nalezneme něco, co nám pomůže pochopit i Palachův „hluboce zneklidňující“ čin.

K výročí Jana Palacha proběhlo v Praze několik akcí – 15. ledna seminář na FF UK, 15. ledna vernisáž výstavy a prezentace sborníku v Karolinu, 16. ledna pamětní setkání v Národním muzeu a vzpomínková bohoslužba v kostele sv. Salvátora.

JAN PALACH '69

Patrik Eichler, Jakub Jareš, Petr Blažek (eds.) Vydaly Filozofická fakulta UK, Ústav pro studium totalitních režimů a vydavatelství Togga, Praha 2009. 606 stran + DVD.

POSELSTVÍ JANA PALACHA

Kristina Vlachová (režie), Kristina Vlachová, Ivan Biel (námet a scénář). Vydalo Centrum publicistiky a dokumentu ČT, 2009. 57 minut.

SLUNCE V ÚPLÍNKU. PŘÍBĚH JANA PALACHA

Lenka Procházková. Vydalo nakladatelství Prostor, Praha 2008. 288 stran

Lidové noviny, 16. ledna 2009

### Další pochodně

Palach nebyl jediným, kdo „viděl bezpráví“ a reagoval na něj způsobem, který se „vymyká z našeho způsobu myšlení a chování“. Jako první se na protest proti okupaci Československa upálil 8. září 1968 ve Varšavě Polák Ryszard Siwiec, jeho čin však polské úřady utajily.

V českém historickém povědomí zůstali ještě dva Palachovi následovníci – Jan Zajíc a Evžen Plocek. Ohlas jejich činu se však s Palachovým nedá srovnat a také dnes o jejich životě a motivacích víme mnohem méně než o Palachovi. (Příznačné je, že Kristina Vlachová měla nejprve točit dokument nejen o Janu Palachovi, ale i o Janu Zajícovi, ale nakonec Česká televize dokument o Zajícovi zrušila.)

Jen od ledna do dubna 1969 došlo v Československu k 29 pokusům o sebeupálení. Pět dní po Palachovi se v Plzni upálil šestadvacetiletý Josef Hlavatý – o jeho činu se ve sborníku nedozvíme bohužel téměř nic.

Sborník přináší také stručný přehled dalších zahraničních případů a analýzy několika nejvýznamnějších. Většina čtenářů asi bude překvapena množstvím lidí, kteří tuto krajní formu protestu použili. Ještě před Palachem se v listopadu 1968 v centru Kyjeva upálil za svobodu Ukrajiny Vasil Makuch. Hned po Palachovi se z podobných pohnutek upálil v Budapešti student Sándor Bauer. O rok později se v Brašově upálil rumunský Maďar Márton Moyses.

V roce 1972 se v Kaunasu upálil Romas Kalanta a ve Wraťslavi Józef Dolak. Ve východním Německu se

KRAJANSKÁ RODINA U PANNY MARIE KARMELSKÉ V ASTORII, NYC

pořádá

v neděli 15. února (february) 2009

v divadelním sále naproti kostelu  
(Newtown Avenue a Crescent Street, 23-25 Newtown Ave, Astoria)

## MASOPUSTNÍ ZÁBAVU



- ✓ v 10:30 am (jako každou neděli) mše svatá v dolním kostele
- ✓ ve 12 pm vydávání obědů: telecí řízek, bramborový salát, okurka, vepřová pečeně, zelí, knedlík
- ✓ odpoledne: pečivo, klobásy a párky. Káva a studené nápoje
- ✓ ceny – jako vždy – opravdu lidové!
- ✓ BOHATÁ TOMBOLA!
- ✓ od 1 do 6 pm hraje k tanci a poslechu krajanská hudba. Kontakty pod vedením Jozefa Juraši s repertoárem českých a slovenských lidových písní.

Jednotné vstupné \$5 za osobu (děti zdarma)

Prosíme naše obětavé dámy o příspěvek pečiva do bufetu.

PŘIJĎTE! PŘIJĎTE! PŘIJĎTE! PŘIJĎTE!

PŘIVEĎTE SVÉ ZNÁMÉ!

Exkluzivně pro Americké listy

## Hledání pravdy v rozhovoru

JÍŘINA RYBÁČKOVÁ klade otázky MAGDALENĚ DIETLOVÉ

Začátkem sedmdesátých let, jako mladá maminka s dvěma malými dětmi, působila Magdalena Příkrylová v ostravském studiu Československé televize jako hlasatelka. Tam potkala Jaroslava Dietla, úspěšného autora televizních seriálů, který se brzy stal mužem jejího života. Strávili spolu intenzivních dvanáct let, měli dvě děti, ale pak pan Dietl náhle zemřel na tenisovém kurtu.

Krátce po sametové revoluci založila Magdalena Dietlová společenský a kulturní časopis Xantypa. S rozjezdem této nové kapitoly jejího života ji pomáhal syn Vojtěch z prvního manželství, který krátce nato tragicky zahynul v automobilové nehodě v Chorvatsku.

JR. Paní Magdaleno, znám vás málo, ale zaujala mě jedna věc: jste velmi úspěšná, elegantní žena, pohybujete se ve světě celebrit, a přitom jste – řečeno trochu staromódně – taková upřímná. Mám z vás pocit, že nic nehrájete, že vaše přátelství a laskavost nejsou předstírané, že vás úsměv není „thymolínový“. Je to vaše přirozená nátura?

MD. Taková jsem, co se znám. Vyrůstala jsem na moravském statku se spoustou lidí a zvířectva, a kdo k nám přišel, ten mě strašně zajímal. A když se pak rodiče a starší sourozenci s příchozími bavili, trpěla jsem, že mě se nikdo na nic neptá. Tak jsem se sama všelijak snažila vmísit do debaty, a oni se mi smáli. Ale ne ve zlém. Říkali mi „malá přemoudřelá“, já se styděla a hrozně si přála být dospělá. Proto jsem ráda chodila k naší trafikantce – oficiálně tatínkovi pro cigaretové dutinky, jenže ve skutečnosti pro rozumy. Ona se vybavovala se zákazníky, já ne nápadně poslouchala. Jeden měl problémy se ženou, druhému nezral pes... a když odešli, ochotně mi jejich příběhy dopovíedala, a navíc je peprně komentovala. Dobrá škola... jen maminka se zlobila, proč to v té trafikce vždycky tak dlouho trvá.

JR. Jaké jsou vaše hlavní životní hodnoty? Změnil se nějak významné váš hodnotový žebříček v průběhu let?

MD. Změnil, přirozeně. Tatínkův i dědečkův statek se vším všudy spolkl nový režim, nás vystěhovali, tatínka poslal do Královopolské házet lopatou a moje idylické dětství skončilo. Dospěla jsem rychle. Existenci starosti rodičů i prarodičů poznamenaly celou rodinu. Dřív byla považována za slušnou a váženou, teď mi do školního posudku připsali, že můj otec je kulak a reakcionář. Třídní mě upozornila, že v rodném Brně se na žádnou školu nedostanu, a tak dále... kdo tady žil, tyhle patálie zná. My děti jsme ten rodinný životní kotrmelec braly jako danost, ale horší bylo vidět zlomeného otce a silou vůle optimistickou maminku, která se najednou starala nejen o nás, ale i o dva dědečky a babičku, které sestěhovala s námi do jednoho bytu. Těm se úplně zhroutily všechny staré jistoty. Tyhle vějmy a zážitky modelovaly můj hodnotový žebříček. Všechny charaktery se tehdy projevily opravdu důkladně. Ale ptala jste se na hodnoty. Vlastně už jsem odpověděla, základ je rodina. Schválně neřekám výchova, víc věm na osobní příklad. Rozpor mezi slovem a činem vnímá malý člověk bytostně, v chování členů rodiny nachází odpovědi na své otázky. Potřebuje někomu věřit, hledá své první jistoty. Příkazy a vyhrůžky nic neřeší. Ze zkušenosti vím, že laskavost spojená s důsledností dělá divy...

JR. Váš druhý manžel byl slavný Jaroslav Dietl, autor nesmírně populárních televizních seriálů jako například Nemocnice na kraji města nebo Žena ze pultem. Četla jsem, že v době vysílání Nemocnice byly ulice skoro prázdné, protože všichni seděli u obrazovky. Můžete čtenářům Amerických listů, kteří většinou asi tento seriál neznají, něco říct o jeho vzniku a také o tom, proč podle vašeho názoru byl tak populární?

MD. Oba ty seriály napsal Jaroslav

z vlastního popudu, nebyly objednané. Sám si je vymyslel, a pak je televizi vnucoval tak vytvářel, až uspěl. Nemocniční prostředí si zažil v dětství, jako chlapec prodělal složitou operaci kyčle. A svět samoobsluhy mu přiblížila moje maminka, která v ní po smrti obou svých prarodičů z obrovskou chutí začala prodávat. Proč je televize nechtěla? Protože příběhy, které do nich vkládala, se tehdejšímu vedení zdály zbytečné a „neangažované“. Dnes se tomu výrazu musím smát, ale tehdy to byl vážně argument. Lidský příběh nestačil. Proto autora nutili, aby Nemocnice byla o úspěších socialistického zdravotnictví a problémy samoobsluhy aby skvěle vyřešil stranický funkcionář... a tak. Úspěšné byly nakonec oba, podle mě proto, že Jaroslav vytvořil životaschopné charaktery, které pak protahoval chytře vymyšlenými úskalími pracovními i soukromými. Jeho umění spočívalo ve stavbě příběhu a v dialogu.

JR. Do jaké míry ovlivnila tyto seriály Husáková normalizace? Dočetla jsem se, že po roce 1968 měl Jaroslav Dietl jisté problémy. Vy sama jste pak po sňatku s ním v roce 1974 byla velmi zaměstnaná žena v ručně a intelektuální domácnosti, ale tehdejší politická atmosféra vás přece také musela dusit. Jak jste se s tehdejšími, eufemisticky řečeno neutěšenými poměry, vyrovnávala?

MD. Řeknu příklad. Příkladka vedení televize zněla – „primář nemocnice není ve straně“. Jaroslav chvíli vysvětloval, pak se rozčiloval, a nakonec připsal scénou svazkové schůze v nemocnici, kde primář něco vykládá mladým doktorům a sestřím – aby jako bylo jasno, že je „straník“. Český divák mu tyhle úlitby nevyčítal, žil ve stejné realitě jako on. Ale zajímavé je, že když seriál zakoupila západoněmecká televize, rozpoznali hamburští dramaturgové naprosto přesně všechny podobné připsané scény a s radostným souhlasem autora je před vysíláním vyhodili.

Ano, v roce 68 byl Jaroslav Dietl předsedou FITES (Filmový a televizní svaz) a účastnil se s Vladimírem Škutinou ilegálního televizního vysílání z okupované Prahy. A taky narychlo připsal poslední díl ke svému úspěšnému seriálu Píseň pro Rudolfa třetího, v němž Marta Kubišová jezdila na tanku v obsazené Praze a poprvé zpívala svou Modlitbu. Byl předvolán ke komisi na ÚV KSČ, a jelikož odmítl souhlasit s okupací Československa, byl ze strany vyloučen. Následoval stop v pražské televizi i ve filmu. Proto se vypravil nabídnout svou práci v ostravském televizním studiu, kde byl ředitelem Jaroslav Vondra, jeho spolužák z FAMU. No a v tom studiu, mimo jiné, taky potkal mě...

Když si dnes vzpomenu na těch krátkých společných dvanáct let s Jaroslavem, mám pocit, že si pamatuju každou minutu. Byly to dny nabití prací, starostmi a radostmi kolem dalších dvou dětí, které jsme si velmi rychle za sebou pořídili, a vášnivými debatami o všem, co se týkalo jeho psaní, co se dělo kolem nás. Já jsem z televize po sňatku s ním musela odejít, ale aspoň jsem při detech po chví-

kách dálkově vystudovala žurnalistiku na Karlově Univerzitě. No a jak já jsem náš každodenní život, do bych vám ho musela vyprávět od snídání do pozdních nočních hodin. Jak Jaroslav komentoval novinové zprávy, jak odpovídal na telefon, jak zuřil, když musel škrtat a prepisovat slovíčka, přidávat době poplatné nesmysly, které neposunuly děj oduknul nikam, jak se mu potily ruce, když se silou moci nutil slušně mluvit s pitomci, to se nedá v jedné větě říct. Neuměl psát do šuplíku. Jakoby věděl, že nemá času nazbyt. Bylo mu šestapadesát, když odešel... A to přitom často říkal, že se dožije stovky.

JR. To bylo v roce 1985. že. Posuneme se teď v čase k vašemu časopisu Xantypa, který nedávno slavil 14 let své existence. Povězte nám o něm něco. Jaká je vaše hlavní ediční „filozofie“?



Magdalena Dietlová, úspěšná vydavatelka časopisu Xantypa.

MD. Byla jsem nadšená, když jsem po proměně politického režimu dostala možnost vymyslet si a řídit časopis podle svého vkusu. Dřív jsem pracovala jako televizní moderátorka, ale tohle byla práce kreativní a manažerská. Přišla moje životní šance, nemohla jsem ji odmítnout. V tom rozhodnutí mě velmi podpořil můj nejstarší syn, který žil s mým prvním mužem v Kanadě a vozil mi zajímavé časopisy – mezi nimi i americký měsíčník Vanity Fair. Líbil se mi způsob, jakým jeho redakce i korespondenti prezentují osoby a události současné i historické, i názory velmi pestré...

Moje hlavní touha byla psát pravdu o lidech a jejich činech v nových možnostech, o událostech, které se v minulém režimu u nás konat nemohly, o proměnách v kultuře, v politice i v architektuře, a taky o Čechách a Slovácích, žijících všude možně v zahraničí. O to se snažime dodnes. Jen ten můj nejstarší syn, který mi s koncepcí Xantypy tolik pomohl, ještě než vyšlo první číslo, měl v zahraničí auto-nehodu, kterou nepřežil...

JR. Neghoriš tragedie, která se může člověku stát... Myslím si ale, že ta dvě krutá náhla úmrtí vás poznamenala v tom smyslu, že dobře rozlišujete, co je důležité a co nepodstatné.

MD. Obě ty bleskové ztráty nejsilnějších pilířů naší rodiny poznamenaly nejen mě, ale především moje děti. Poprvé se to projevilo tak, že přestaly zlobit. Úplně. Jen se ke mně tiskly a nějak věhly, že se vzchopím, přestanu brečet a vrátím jim jistotu, která i s tatínkem odešla... A když pak po deseti letech někde v cizině ztratily bratra, stejně jako já tomu odmítaly věřit. Společně jsme ho jeři hledat...

JR. Dovolte mně ještě jednu otázku o Xantypě – proč jste časopis pojmenovala podle ženy, která byla údajně zlá a hašteřivá?

MD. To je jen pomluva. Myslím si spíš, že ona jen ty muže kolem sebe, včetně svého manžela, nutila mluvit pravdu – a tím byla trochu obtížná. Ale Sokrates se taky chtěl v rozhovorech dobírat pravdy. A určitě byla velice chytrá. Sokrates by přece žádnou blbku vedle sebe nesel.

JR. Teď trochu obecněji. Po rozhovorech s vámi mám vždycky pocit, že jsme stejná politická „krevní skupina“. A tak se chci zeptat: co se podle vás od listopadu 1989 podařilo nejlépe? A co se nepodařilo? V čem si vedeme jako společnost a země dobře a v čem máme největší problémy?

MD. Nejsem politolog ani historik, ale na začátku jsme – samozřejmě ne všichni – byli hlavně šťastni, že jsme se té vytoužené proměny vůbec dočkali. A pak jsme, každý jeden z nás, dělali to, čeho jsme po těch čtyřiceti letech soustavně snahy režimu o pokřivení

Mendella Od slibu k činu a hned jsem se na ni vrhla. Ta první je unikátní, protože Obama v ní píše o svém životě a o svých prohřešcích velmi otevřeně. A v té druhé hledám odpověď na otázku, která mě pronásleduje už od prezidentské kampaně. Kde se bere ta širokánská podpora, jakým knoflíkem spouští ten člověk tak silný pohyb ve společnosti tak rozmanité jako je americká? Myslím, že několik částečných odpovědí jsem našla třeba v pasážích, kdy Obama mluví o své víře. Nebo když se rozhoduje, stane-li se úspěšným a bohatým manažerem nebo bude spíš pomáhat chudým a bezmocným, a dochází jednou provždy k názoru, že bohatství není to, co ho trvale uspokojí...

JR. Já bych to ještě doplnila takto: Barack Obama je neoddiskutovatelně naprosto výjimečný člověk, ale jeho úspěch souvisí i s tím, že americká společnost není tak cynická jako společnost česká, že se tam lidé dokáží nadchnout, společensky se angažovat a ne starat se jen sobecky sami o sebe... Jako Američanka se od loňského listopadu cítím báječně!

A moje poslední otázka: Jste žena slova, mluveného i psaného, a žila jste dramatický život v dramatické době. Nechystáte se napsat memoary? Anebo, méně formálně, příběh svého života pro vnuky? S jedním vašim vnučkem jsem pohovořila na oslově výročí Xantypy a naprosto mě okouzlit.

MD. No vidíte, a minulý pondělí přišel na svět další. Proto mám tak málo času na čtení. Dostavil se trochu dřív a maminka mu nestáčila všechno vyprávět a vyžehlit... Memoary nepíšu a ani se k tomu nechystám. Teď jich vychází tolik, tlustých i tenkých, dobře i špatně napsaných, že to čtenáře už musí nudit. Svým vnučkům a vnučkám raději vyprávím. A když vidím, že se vrtí nebo usínají, tak přijde rychle zvonec a pohádky je konec.

5. až 20. ledna 2009  
www.xantypa.cz

## Prezident Klaus odhalil v Mělníku památník Jana Palacha

Třia pět metrů vysoká socha nazvaná Pochta Janu Palachovi byla před zraky několika stovek lidí odhalena v mělnických Jungmannových sadech. Skulpturu znázorňující siluetu hořícího muže v roce 1969 vytvořil maďarský sochař žijící ve Francii András Beck.

Slavnostního aktu se zúčastnil i prezident Václav Klaus, který spolu se zástupcem Francie sochu odhalil. „Jsem velmi rád, že se ta akce udála. Je potřeba Jana Palacha připomínat, nesmíme nikdy dopustit, aby na jeho heroický a zároveň tragický čin bylo někdy zapomenuto.“ řekl Václav Klaus.

Státní tajemník pro evropské záležitosti ministerstva zahraničních věcí Francie Bruno Le Maire pak ve svém projevu připomněl, že jméno Jana Palacha dobře zná i množství mladých Francouzů. Tvůrce András Beck o umístění sochy v České republice sám stál.



Památník Janu Palachovi byl odhalen v jeho rodném městě Mělníku.

## Inaugurace Baracka Obamy



MARTIN JAN STRÁNSKÝ

„Těším se na spolupráci s prezidentem Obamou a na vytvoření transatlantické a potom globální koalice pro změnu,“ říká britský premiér Gordon Brown, který vnímá Obamu jako inspiraci nejen pro celou Anglii, ale i pro celou Evropu.

Není tomu ani rok, co měla Hillary Clintonová nad Obamou dvaceti procentní náskok ve volebních preferencích v boji o křeslo v Bílém domě. Dvacátého ledna se do křesla posadil on. Jako zásadní politický tah, který prozrazuje Obamovu budoucí politiku, rozhodl, že to bude právě Clintonová, jenž bude reprezentovat Ameriku v zahraničí.

Cesta k inauguraci možná byla snadnější, než se zdá. Bush ponechal republikánům image neschopného prezidenta posledního válkou v Iráku, kterého veřejnost dávno předběhla a opustila. Misto, aby republikáni vsadili na dynamickou změnu, zvolili chytřejšího, přístupnějšího, ale ještě staršího McCaina. Ten si pro vlastní protiváhu vybral americký ekvivalent Jany Bobošíkové\* jako kandidátku na úřad viceprezidenta. Sláva Sarah Palinové rychle přešla do parodie, ze kterých si celý národ u večerní televize doslova drl břicho od smíchu. (Přiznávám, byly výborné. Když někdo tvrdí, že má schopnost hlídat Rusko na základě toho, že se na ruské pobřeží dívá celý život přes Aljašský záliv, je zřejmě dostatek materiálu pro komiky.)

Obama vedl kampaň s metronomickým klidem. Misto pozoruhodného programu pouze zdurazňoval

hlavní zbraň: slovo „my“. Používal ho často, dokonce 47krát v řečnickém vystoupení po získání vítězství.

Co znamená inaugurace Obamy pro Ameriku? Především potvrzuje schopnost Ameriky změnit směr neuvěřitelně snadno, rychleji, než kterákoliv dospělá demokracie ve světě. Američané se otočili zády o 180 stupňů od osmi let politicky řízené konzervativní bílou rodinou se zavedenou pozicí a vsadili vše na nezkušeného potomka nedlouho trávícího manželství mezi islamským Keňanem a ženou z Kansasu.

Proč to udělali? Kromě výborné kampaně Obamy je tu několik zajímavých faktorů. Víme, že lidé dávají moc nestandardním kandidátům, když touží po podstatné změně a zároveň cítí, že už nemohou více zvládnout. V této souvislosti existuje tzv. teorie skleněné propasti, která tvrdí, že neúspěch nestandardního kandidáta vadí lidem méně, než (další) případný neúspěch „jednoho z nich“.

Američané mají neustálou potřebu cítit, že patří do unikátní země, jejíž unikátnost se potvrzuje tím, že jsou zde změny a překonávají se bariéry. S volbou Obamy uchopili tuto inoznost: jednou a navždy pohřbili rasovou kartu (a vlastní výčitky svědomí vůči otrokářství) a zároveň provedli „velký čin“ nejen pro sjednocení společnosti, ale (na rozdíl od nás) potvrzení vlastní moci v zásadních proměnách celé společnosti. Z toho nezbytně vyplývá, že pokud by byl Obama bílé pleti, nemusel by vůbec vyhrát.

Inaugurace je tedy obrovským důkazem toho, co se děje s americkou společností, nikoliv s její politikou. Ta se bude vřít obrovské zavedenosti institucí a samostatnosti

různých států měnit jen pomalu.

Dvacátého ledna položil Obama pravou ruku na Bibli, kterou si osobně vyžádal z Kongresové knihovny. Je to Bible, na které skládal přísahu Abraham Lincoln, americký velkán a osvoboditel černochů před téměř 150 lety.

Po inauguraci bude Obama muset vyměnit charismatičtější autoritu za právní autoritu a s pomocí poradců bude muset dokázat téměř nemožný úkol – nejen oživení, ale dokonce i možnou záchranu kapitalismu ve světě.

Dnešní finanční krize je Obamovo jedenácté záně 2001. Stejně jako tehdy je americká veřejnost (a svět) zcela připravena k mobilizaci. Stejně jako tehdy není kdo by přál Obamovi neúspěch. Nicméně, Obama vždy bude především prezidentem pro Američany a bude se soustředit na Ameriku. Zbytek světa by mu to neměl zazlívati.

I před inaugurací byla například slyšet kritika, že Obama se nevylíká ke krizi v Gaze. Zklidnění po inauguraci přinese možnost pro poznání toho, že role Ameriky ve světě se skutečně změní – Američané budou chůli na ostatních, aby sami řešili vlastní problémy.

Inaugurace Obamy pro svět tedy znamená, že se po ní Amerika stáhne do řešení vlastních problémů a její praktický vliv zůstane převážně ekonomický. Jinak zůstane inaugurace Obamy obrovským symbolickým momentem, tedy se stejnou možností využití či zneužití pro každého z nás.

Martin Jan Stránský je lékař, vydavatel, publicista

\* Jana Bobošíková, původně televizní moderátorka TV Nova, je nezafazena poslankyně Evropského parlamentu od přírodně Lisabonské smlouvy

## Češi „sladí“ Evropě obří plastikou

Rakousko, které z více než poloviny zakrývá obrovské chladicí věže jaderných elektráren. Zatopené Holandsko, z něhož vykukují jen minarety. Česko, skrze něj na digitálním displeji proudí výroky prezidenta Václava Klause. Britský výtvarník zase kvůli nejistému vztahu Britů k EU vystihl monarchii z evropské mapy, německý umělec ztvárnil rodinou zemí jako ráj milovníků dálnic. Přes mapu Francie visí nápis „Stávka“, Švédsko je „Gripena“, balení stíhaček Gripen v krabici z IKEA. Litvu znázorňují tři chlapečkové čurající směrem k Rusku. Všechny tyto a mnohé další „eurovize“, ztělesněné v obn kontroverzní plastice s názvem Entropa, coby prezentace českého předsednictví slíží na návštěvníky bruselské budovy Rady Evropské unie.

„Vůbec se mi to nelíbí,“ ozývá se rozhodně z hloučků lidí, kteří v azru zkoumají gigantickou euroskládačku. Jejím duchovním otcem je český umělec David Černý. „Je to skvělé, myslím, že to dobře reprezentuje jednotlivé země,“ komentuje výtvarné dílo naopak italský zaměstnanec rady Silvio. „Máte smysl pro humor,“ usmívá se při pohledu na plastiku Bulharska s velkým tureckým záchodem bulharská zaměstnankyně jedné z evropských institucí.

### A co si myslí David Černý?

„K Evropě a jejímu myšlení patří sebereflexe, kritický duch a schopnost vnímat sebe sama i okolní svět se smyslem pro ironii,“ říká Černý. Podobně hovoří i český vicepremiér Alexandr Vondra. „Mám důvěru v otevřenou mysl Evropanů a jejich schopnost takovýto projekt ocenit,“ dodává Vondra, podle něhož jde instalace ruku v ruce s mottem českého předsednictví Evropa bez bariér.

Jednotlivé části obřího „puzzle“ v podobě 27 zemí EU, které si pohrává se zavedenými evropskými klíči, navrhli podle Černého umělci pocházející z jednotlivých zemí sedmadvacetičlenného bloku.

Projekt zůstane v atriu Rady ministrů, hlavního jednací budovy v Bruselu, po celý český předsednický půlrok. Cena díla byla 12 milionů korun. Český stát zaplatil projektovou dokumentaci za necelé dva miliony korun. Deset milionů pak uhradil podnikatel Zdeněk Bakala.

### Vondra hájí Černého dílo

Český vicepremiér Alexandr Vondra hájí kontroverzní dílo českého výtvarníka Davida Černého Entropa, které již vyvolalo několik pobouřených reakcí a které se ukázalo být mystifikací. Omluva Černého nicméně nic nemění na tom, že výtvarníkovo přiznání, že identita 26 umělců ze členských států EU je falešná, Vondru šokovalo. „Projekt

Entropa je umění. Nic víc, nic méně. Za poslední dva dny vyvolala (Entropa) spíše poziivní reakce. Lidé reagují tak, jak se to děje na jiných výstavách,“ dodal Vondra. Podle něj projekt zobrazuje stereotypy a klíše bráncí integraci a spolupráci v Evropě. „Předsudky nejlépe odstraníme tak, že si je uvědomíme,“ prohlásil vicepremiér.

### Protesty

Prostředí dílu Černého a několika jeho kolegů, které bylo původně prezentováno jako společná práce 27 výtvarníků ze všech členských zemí Evropské unie, již oficiálně protestovalo Bulharsko. Sofia je pobouřena tím, že na obří mapě Evropy je Bulharsko k vidění s tureckými záchody. Vládní Slovenskou národní stranu zase pobouřilo, že plastika symbolizuje Slovensko jako uzenuinu s maďarskou trikolórou. Označila ji za hrubou urážku Slovenska a jeho občanů s údajným jasným politickým pozadím a vyzvala ministra zahraničí Jána Kubiše, aby Česko požádal o odstranění plastiky.

Vondra se při slavnostním odhalení české instalace Entropa v bruselském sídle Rady EU za kontroverzní výtvarník omluvil. Odhalení, že projekt dělal pouze Černý a jeho kolegové, označil za „největší a nepřijemné překvapení“.

### Slovensku stačí omluva

Část kontroverzní plastiky Entropa Davida Černého, která zobrazuje Bulharsko jako turecký záchod, se podle mluvčí bulharského státního zastoupení při Evropské unii Betiny Jotevové bude odstraňovat či zakrývat.

Slovensko nebude po Česku požadovat odstranění slovenské části sporné plastiky. Stačí mu omluva od českého vicepremiéra Alexandra Vondry. „Tímto MZV SR považuje záležitost za uzavřenou,“ uvedlo na svých stránkách zastoupení Slovenska v Bruselu. Přes diplomatické protesty ze strany Bulharska a Slovenska si chodí Entropu prohlížet davu lidí.

Výtvarník David Černý se v Bruselu omluvil a požádal přítomné, aby dílo přijaly jako sebetronie příslušných zemí. Peníze, které český stát zaplatil za projektovou dokumentaci Černý slíbil vrátit.

### Klaus se distancoval

Prezident Václav Klaus požádal dopisem českou vládu, aby se veřejně distancovala od kontroverzní plastiky Entropa a osobním dopisem se omluvil svému bulharskému protějšku Georgi Parvanovi.

Václav Klaus, jehož vlastní euroskeptické výroky jsou promítány v české části mozaiky země EU, řekl, že nemůže přijmout ani metodu ani obsah této „události“. Zkráceno, ČTK

DVORAK AMERICAN HERITAGE ASSOCIATION

## ANNOUNCING DAHA'S WINTER/SPRING 2009 EVENTS

### The Homes Of Dvorak

Friday, February 27th at 7:30 PM.

Dvorak's various homes in Prague, New York, Vysoka and Spillville will be the topic of an evening presentation featuring lectures by specialists and a concert of chamber music. Dvorak lived and composed his great music in both urban and rural environments in Bohemia and America. The inspirational ambience of Dvorak's family homes penetrated his music in significant ways; the walls, the walks, the familiar and the exotic provided the sparks for numerous compositions. Professor Marketa Hallova, leading Czech expert on Dvorak, will discuss the Bohemian context. Majda Kallab Whitaker, cultural and design historian, will explore the American experience. The lectures will be followed by an at-home concert of music as played in 19th century salons, including Brahms, Beethoven and Dvorak, with pianist Daniel Epstein and violinist Laura Goldberg of ArtsAlhimsa.

### A Conversation With Conductor Jiri Belohlavek

Friday, March 20th at 7:30 PM.

Jiri Belohlavek is one of the most important conductors now or anytime in the programming and presentation of Czech music. Currently Chief Conductor of the BBC Symphony Orchestra, Belohlavek has recorded dozens of CDs featuring the music of Dvorak, Martinu, Janacek, Mozart, Smetana, Stamie, Brahms and Mendelssohn. This year he returns to the Metropolitan Opera to conduct Eugene Onegin and Rusalka. Maestro Belohlavek will appear in conversation with musicologist

and author Michael Beckerman, discussing Dvorak's beloved opera and what it has been like to rehearse and perform it at the Metropolitan Opera, and his role in propagating Dvorak and Czech music more generally. Join the distinguished speakers and DAHA's Board for a reception following the program.

### Bedrich Smetana: Ma Vlast (My Country)

Thursday, April 30th at 8:00 PM.

The Aaron Copland School of Music Orchestra under the direction of Maurice Peress presents a rare performance of Bedrich Smetana's Ma Vlast (My Country). Smetana, "the father of Czechish music," set out to create a body of works that celebrated the natural landscapes, history, native language, as well as the folk legends of Bohemia and Moravia and the people's struggle for independence. In 1874, just as he was becoming deaf, Smetana began work on what would become a monumental cycle of six symphonic poems; Vysehrad Vltava, Sarka, Z českých luhů a haju (From Bohemian Fields and Groves), Tabor and Blaník. Heard as a whole for the first time in 1882, Ma Vlast was immediately acclaimed by the native musical public as representative of Czech National style. Smetana dedicated the cycle to the city of Prague where Maestro Peress had the honor of conducting the work with the Brno Orchestra.

All events take place at the newly-restored Bohemian National Hall, 321 East 73rd Street, New York City.

Reserve tickets at [events.dvoraknyc.org](http://events.dvoraknyc.org). For each event, pay at door \$20 general admission; \$10 students, seniors and Czech Center Club members.

Art direction & design: Tramm Stansbury



Kontroverzní plastika Entropa Davida Černého v budově Rady EU v Bruselu.

Populární český týdeník RESPEKT umožnil svým čtenářům diskutovat hodinu on-line na téma Evropské unie, Lisabonské smlouvy, sblížení českého a evropského práva i české ústavnosti s Jiřím Příbáním, teoretikem práva na univerzitě Cardiff Law School ve Velké Británii. Věříme, že i čtenáři Amerických listů najdou otázky občanů České republiky a odpovědi prof. Příbání zajímavé a poučné i v této druhé, závěrečné části rozhovoru.

Redakce

## JIRÍ PŘIBÁN: O Lisabonské smlouvě

■ Dobrý den, jestli to jde uveďte pět důvodů pro a pět proti Lisabonské smlouvě. Myslíte si že nejde sepsat dokument tohoto typu jednodušeji? Děkuji.

Zdeněk Klimeš

Vážený pane Klimeši! Záleží na tom, jaký dokument od EU chceme. Pokud bychom chtěli ústavní dokument pro federální Evropu, tak bychom museli žádat stručný text typu americké Deklarace nezávislosti nebo francouzské Deklarace práv člověka a občana. Protože ale takovou EU dnes, zdá se, nikdo nechce, nevádí mi, pokud se přijme dokument odpovídající formě a rozsahem mezinárodní smlouvě (což nakonec Lisabonská smlouva je). Vlastně se tak jen potvrzuje legalistický a byrokratický základ Unie. Dnešní EU nepotřebuje budovat nějakou obdobu státnosti, ale o to víc potřebuje zjednodušit své fungování a podřídit je právním pravidlům. Vůbec nejsem Lisabonskou smlouvou nadšen, ale tento úkol alespoň částečně může splnit. V otázce pěti pro a pěti proti si nejsem jistý, že bych je dokázal takto jednoduše vyjmenovat, ale za největší plus považuji posílení role národních parlamentů (čl. 12), posílení principu subsidiarity (čl. 12 i Protokol č. 2), kodifikaci principu zastupitelské demokracie jako základu EU (čl. 10), možnost občanské iniciativy na úrovni EU (čl. 11, odst. 4), pravidla pro možnost tzv. posílené spolupráce (diferencovaná integrace – hlava IV). Za minus považuji především nejasné postavení Listiny základních práv a její aplikace Evropským soudním dvorem (tady bude zřejmě nadále platit obecná praxe „ústavní spolupráce mezi dvorem a nejvyššími soudními instancemi členských zemí“), dále jsem velmi skeptický ohledně budoucí integrace v oblastech justice, vnitřní a migrace.

■ Můžou být následně po přijetí Lisabonské smlouvy prolomeny Benešovy dekrety?

Václav Tichý

Vážený pane Tichý! To je problém, kterým jsem se zabýval v úvodní i třetí otázce. Lisabonská smlouva se nijak Benešových dekretů netýká, stejně jako se jich netýká evropské právo jako takové. Myslím, že Froweinova zpráva je dostupná i v češtině, takže všem, kdo české občany straší prolomením dekretů, by si měli tuto právní expertizu pořádně pročíst, aby viděli, že pro majetkové nároky sudetských Němců neexistuje v rámci evropského práva (a tedy ani Lisabonské smlouvy) žádný právní argument. Nelze ani využít žádného z Listiny základních práv EU, protože i tato Listina zavazuje do budoucna a nemá žádnou retro-aktivní platnost.

■ Jsou racionální důvody pro euroskepticismu v České republice? Já je spatřuji v zátěži z minulosti – syndrom RVHP a neschopnost hledat a nalézt kompromisy. Pro malé státy je EU pojistkou proti národnostním pútkám, proti válčování velkými státy a přes všechny problémy (neprůhledné a neefektivní fondy pro čerpání prostředků, zákony přijímané na základě velkých kompromisů, harmonizace úloží, kde je to diskutabilní) vidím, že naše členství v EU nemá alternativu a snahy o potopení LS jsou proti zájmům většiny občanů ČR, mohou nastartovat dvourychlostní Evropu, která by nepochybně vyhovovala velkým zemím a ne ČR.

Aleš z Prahy

Vážený pane Aleši! Ve Vaší otázce již do značné míry formulujete i vlastní odpověď. Osobně si myslím, že jistá míra skepticismu je vždy nezbytná pro zachování zdravého rozumu, toho, pro co v angličtině existuje výstižný a ne zcela přesný přeložitelný pojem „common sense“. Posloucháte-li ale tu neuvěřitelnou směsicí vulgarity a otevřených lží českých odpůrců Lisabonské smlouvy, myslím, že je třeba se obávat spíš o další osud české demokracie než Evropské unie se všemi jejími demokratickými deficity. Jsem přesvědčen, že historické důvody jdou ještě dál, k samým kořenům vzniku moderního českého národa. Abychom těmto kořenům porozuměli, stačí zajít si do pražské budovy Živobanky – je tam vyobrazen národ sedící u drobných živnostníků, kteří se všichni starají o své statky a střežící a střežící. Za brány statků ale nevidí a vlastně ani vidět nechťejí, protože co je veřejné, je cosi „tam venku“ a ze své podstaty podezřelá a nedůvěryhodná.

Kromě hloupého Honzy, který ale světu nakonec ukáže, jak se věci mají a jak je ve skutečnosti chytřejší než všichni ostatní (do jeho role si dosadte ústavní činitele dle vlastního uvážení), je základním archetypem moderní české společnosti Týlův Švanda dudák, který také zjistí, jak je za humny nebezpečně a nejlepe je „u nás doma“. Tady jsou kořeny českého euroskepticismu a vůbec současné bídě české politiky, která je zalidněná sama do sebe a postrádá jakýkoli obecnější rozměr. Je to klasická ukážka českého maloměšťáctví, které jen dokládá, že i ta komunikační normalizace vlastně většinu národa vyhovovala, protože nám v první řadě jde o vlastní chalupy.

Ačkoli Lisabonská smlouva částečně omezuje dosavadní vliv

malých států, současně obsahuje pojistky, aby nejlidnatější a největší státy (Francie, Británie, Německo) nemohly přehlasovat zbytek EU. Každý přece také vidí, že česká diplomacie může naše zahraniční politické zájmy prosazovat mnohem účinněji v rámci EU než jako jedna z mnoha malých a nedůležitých, byť svrchovaných zemí. U textu Lisabonské smlouvy, který mi leží na pracovním stole, mám mnoho otázek, ale chápu ji jako na dlouhou dobu poslední pokus, jak evropský kontinent právně sjednotit a současně alespoň s minimální účinností řídit – pokus o to, čemu můžeme říkat European governance, tj. evropské vládnutí, jehož je Česká republika součástí, nikoli pasivním objektem! Dnes je patrné, že eurofederalisté prohráli svůj zápas o evropskou státnost, ale také, že hospodářskou integraci kontinentu nelze oddělit od integrace politické a právní. Nakonec evropské právo je jediný způsob, jakým udržet na uzdě evropskou byrokracii i národní zkorumpované vlády.

■ Dobrý den, rád bych se Vás zeptal na Váš názor na budoucí možné scénáře vývoje v Evropě od federace k národním státům, či čemukoliv jinému podle Vás možnému? Proč ať už příznivci, či odpůrci smlouvy neargumentují skutečnou změnou hlasovacího procesu (de facto oslabení u jednoho pravidla v Radě [Váša států dle počtu obyvatel – poměrně demokratické pravidlo] nicméně oslabující malé státy) a z pohledu malých států posílení druhého pravidla (55 procent států pro dané rozhodnutí) tedy při nutnosti naplnit obě pravidla de facto posílení pozice malých států? Tedy, chápu-li správně změnu rozhodovacích pravidel v radě (mně to připadá jednoduché, proto se dívám té ukrutné mediální mlhy okolo). Jaka je podle Vás akceschopnost současných evropských institucí?

H. Přenosil

Vážený pane Přenosile! To je přesně to, na co jsem částečně odpovídal v předchozí otázce – princip dvojí většiny (většina členských států plus většina populace) je účinný způsob, jak zabránit dominanci největších států, ale i vydráždění ze strany



Vlajka Evropské unie s rukou sochy římského císaře a filozofa Marcuse Aurelia v ústředí EU v Bruselu.

malých států. Akceschopnost evropských institucí odpovídá jejich možnostem a pravomocem, ale rozhodně bych neřekl, že bruselský úředník je méně výkonný než český nebo řecký (to jen pro ty, kdo tak rádi kritizují eurokraty a zapomínají na zkorumpovanost a neefektivnost národních byrokracií či politických elit). Ve Vaší otázce je ale obsaženo i důležité téma dalšího směřování EU.

Já osobně se domnívám, že Lisabonská smlouva posílením principu zastupitelské demokracie (článek 10), principu subsidiarity a možnosti posílené spolupráce (což je špatný překlad termínu „enhanced cooperation“) bude docházet k více diferencované integraci, ale že to není na škodu. EU je jedinečný projekt, který by xenofobní nacionalističtí politici neměli ohrožovat, ale zrovna tak by do něj „euronadšenci“ neměli vkládat nějaké falešné morální či politické naděje. EU nikdy nebude federací států jako například USA a stáží na sebe může vzít úlohu strážce kosmopolitních hodnot a univerzálních práv člověka. Vždycky jsem zastával názor, že EU je politický hybrid (ani stát, ani pouhá další mezinárodní organizace), který bychom si měli pěstovat. Neměli bychom budovat evropskou státnost, ale vládu práva či, chcete-li ústavnost v tom smyslu, že jsou jasně vymezené pravomoci i odpovědnost jednotlivých evropských rgánů. Navíc si EU musí také odpovědět na otázku, zda má někde hranice rozšiřování. Dnes je ve starých členských zemích celkem populární přesvědčení, že rozšíření o postkomunistické země byl omyl, protože do EU vnesl vyšší míru korupce společně s ekonomickou zaostalostí a nízkou demokratickou kulturou. EU se mění s tím, jak se rozšiřuje, a proto je třeba ptát se, jestli například je vůbec technicky možné přijmout takovou Ukrajinu.

■ Dobrý den, chci se zeptat jak hledíte na ratifikaci Lisabonské smlouvy Vy, máme-li se my občané ratifikace obávat či ne, když není v podstatě v našich možnostech udělat si vlastní názor kromě několika dostupných fragmentů a výstedku ústavního soudu (který je vlastně též fragmentem) a tudíž jsme závislí na zkreslených postojích politických bojů.

O. Zajíčkova

Vážená paní Zajíčková! Vaše obavy zcela sdílím, protože jsem stoupencem referenda. Ústavní soud rozhodl pouze o možném rozporu Lisabonské smlouvy s Ústavou ČR, ale jinak je ratifikace zcela v pravomoci Parlamentu ČR, tedy obou jeho komor. Podobně jako v Německu i náš ústavní pořádek považuje referendum za něco téměř nepatřičného a rozhodování o těch nejzávažnějších ústavních a státních otázkách ponechává na zákonodárném

orgánu. Jako občanovi Vám tak nezbyvá než kontaktovat svého poslance a senátora a tlumočit mu své obavy, případně podporu Lisabonské smlouvě, a současně se ptát na její/jeho postoje, preference a rozhodnutí, jak hlasovat během ratifikace. Na druhou stranu je ale třeba říct, že pro ratifikaci je třeba v současné parlamentní konstelaci získat podporu napříč politickými stranami v obou komorách, takže to rozhodnutí nakonec bude mít reprezentativní hodnotu.

Z ústavního hlediska je tady zajímavá jedna otázka: Co se stane, pokud prezident odmítne parlamentem ratifikovanou smlouvu podepsat? Osobně se domnívám, že prezidentův podpis nemá konstitutivní význam (článek 10a Ústavy, odst. 2 hovoří pouze o souhlasu Parlamentu), a proto by Lisabonská smlouva vstoupila v platnost, i když by ji prezident země odmítl podepsat. Toto je ale potenciální téma pro Ústavní soud.

■ Dobrý den, Lisabonskou smlouvu musí ratifikovat všechny členské státy EU jako podmínku její účinnosti. Máte nějaký názor, přirozeně spekulativní, co by se stalo při jejím odmítnutí např. Českou republikou? Jak by se asi EU zařídila? Dává EU a její hlavní smlouva ve znění smlouvy z Nice nějakou možnost vzniku dvourychlostní Evropy, tzn. Lisabon a Non-Lisabon? Jak by potom taková EU fungovala? Děkuji za odpověď.

Jiří Kučera

Vážený pane Kučero! Pokud by Lisabon kromě Irska odmítla i Česká republika, jistě by to byla další komplikace, ale nabízí se podobné řešení jako v irském případě. Český zákonodárce, který by smlouvou odmítl ratifikovat, by nejspíš musel patřičně zdůvodnit, proč tak učinil, a česká vláda by potom, podobně jako irská vláda po referendu, musela s evropskými institucemi vyjednat případné dodatky, které by se asi schvalovaly během přijímání Členské smlouvy do EU – podobně, jak to nyní chce irská vláda pro Irsko. Z pohledu české vlády by to ovšem byla politická i diplomatická katastrofa, nehledě na to, že dodnes nikdo z českých odpůrců smlouvy neřekl, jaké dodatky a v jakých oblastech by pro ČR chtěli. Pokud jde o různé scénáře, jako dost pravděpodobný se nyní jeví ten, podle něhož ani ve druhém referendu Irské Lisabonskou smlouvu nepodpoří, čímž ratifikační proces pravděpodobně skončí a namísto něho nastoupí série jednotlivých reformních kroků, které lze učinit podle dnešního právního rámce EU a které jsou pro fungování Unie nezbytné. S tím některé země, především Německo, Francie, Lucembursko, ale i Španělsko nebo Itálie, nebudou spokojené, takže se mohou rozhodnout k užší spolupráci například v zahraniční politice, čímž se EU definitivně změní v dvou či víceokojnou organizaci, ve které vliv České republiky bude úměrný tomu, do jaké míry se bude v jednotlivých oblastech chtít angažovat.

■ Jak je v Británii mezi odborníky přijímána česká „váhavost“ s přijetím Lisabonské smlouvy?

Radim Řípa

Vážený pane Řípo! Ona ta „váhavost“ je spíš obecná nálada i mezi odborníky na evropské právo, takže situace v České republice zase až tak nikoho příliš nezajímá. Lisabon je takovým nezamýšleným a mnohde nechtěným důsledkem krachu ústavního procesu, který, pokud nakonec nebude ratifikován, zase nikdo nebude až tak moc postrádat. Leccos z toho, co je v Lisabonu, lze totiž uvést v život i bez nové evropské smlouvy, a to, co nelze, mohou jednotlivé země přijmout v rámci tzv. posílené spolupráce a bez ohledu na ty země, které by se přidat nechtěly.

■ Jde podle Vás v procesu sblížení českého a evropského práva o jednosměrný proces (tedy ČR se musí začít přibližovat EU) nebo je prostor i pro vedení některých změn v zákonech opačným směrem? Jak to hodnotíte? Děkuji.

Vlastimil Slovák

Vážený pane Slavíku! Pokud se jedná o jednosměrný proces v tom smyslu, že ČR se podílí na tvorbě evropských norem a politiky, tak na tom stojí a padá celá organizace EU. O tom se moc nemluví, protože se říká „ČR je v Unii“, ale mělo by se spíš říkat „ČR je součástí Unie“. U Evropského soudního dvora sedí český soudce, v Komisi máme svého komisaře, v Radě nejvyšší zástupci české vlády atp. Z hlediska obecného trendu evropské integrace se také nejedná o jednosměrný proces, protože koneckonců Česká republika může kdykoli z Unie vystoupit (i když ten „právníky sekce mazec“ bych si tedy v takové situaci snad ani nepřál vidět – to by bylo hned na několik teoretických studií). Dokonce si myslím, že v Lisabonské smlouvě se mnohem výrazněji projevuje tendence provázet spolupráci mezi evropskými a národními institucemi.

■ Tak nyní jste mě, pane Příbání, docela zmátl – čtu vaše odpovědi a z nich jsem měla pocit, že přijetí (ratifikace) je správným krokem a že jste jejím zastáncem, ale záhy jste napsal, že by se EU obešla i bez ní a cílů by se dalo dosáhnout i vzájemnou spoluprací... Přijmout tedy LS nebo nikoliv?

Marie Motlová

Vážená paní Motlová! Tak to se omlouvám, že jsem Vás takto zmátl. Jedná se o dvě roviny: v té první říkám, že si myslím, že Lisabonská smlouva je přes všechny své nedostatky přijatelná, tj. osobně ji hodnotím. Když jsem psal, že by se EU obešla i bez ní, poukázal jsem pouze na možnosti dalšího vývoje, které se nabízejí jako řešení v případě, kdy by ratifikace neprošla. O těchto řešeních ale netvrdím, že jsou dobrá nebo špatná, pouze se nabízejí jako další možný proces integrace. Když se mě ale takto nepřímou ptáte na osobní názor, myslím si, že přijímám namísto Lisabonské smlouvy částečná a nahodilá politická rozhodnutí je alternativa špatná. To je také jeden z hlavních důvodů, proč si nakonec myslím, že je lépe mít i takto nedokonalou smlouvu.

→ Dokončení na straně 5

PLAVBA K BOJIŠTÍM V PACIFIKU – část 15:

## Iwo Jima



OTA ULČ

Navigátor označoval, že Staten Island dorazí k Iwo Jimě v 7:30 hodin ráno a v blízkosti břehu na východním konci ostrova popluje opačným směrem k hoře Suribachi. Načež kolem 9:00 hodiny se vydá k Okinawě, do přístavu Naha. Prozatím jsme z Aucklandu absolvovali 5151 námořních mil, vzdálení od Saipanu 602 mil a do Nahy nám chybí 775 mil.

Iwo Jima v souostroví Ogasawara, nám spíš známého jako Bonin, je na půl cesty mezi Saipanem a Tokiem. Stala se dějištěm mimořádně kruté bitvy, která započala 19. února a trvala do 26. března 1945, takže teď za pár dní se dočká svého šedesátého čtvrtého výročí.

Bylo to první utkání na původní japonské půdě. Z počtu 21.000 obhájců, 99 procent jich nepřežilo, pouhých 216 jich padlo do zajetí.

Na americké straně ztráty byly rovněž rekordní: Tři divize námořní pěchoty, jimž velel povýšený generál Holland „Howling Dog“ Smith, na Iwo Jimě utrpěly jednu třetinu všech ztrát v celé této světové válce – téměř 7000 mrtvých, 22.000 zraněných.

Byly to větší ztráty, než při invazi Normandie v červnu 1944. Z třiceti tisíc mužů, jimž se podařilo dojít ke břehu, dva a půl tisíce jich padlo nebo utrpělo zranění. Bitva o Iwo Jimu se stala nejherojičtější kapitolou amerického válečného úsilí.

**U**ž v šest hodin ráno bloumám po palubě. Z dále se objevilo pár racků: poplachtily, začle-

betali či zakrákorali a zmizeli. V raním oparu se zjevilo cosi ve tvaru perfektního trojúhelníku – jak se sem dostal, přece nejsme v Egyptě u pyramid. Zablédli jsme několik velryb a tentokrát se nezajímali.

Začaly se blížít obrysy sopečného ostrova, jen sedm kilometrů dlouhého, spíš plochého, ale na svém západním konci s pořádným kopcem Suribachi, jehož dobývání stálo spoustu životů. Když se vítězové dostali na vrchol, válečný korespondent se zasloužil o nejproslulejší americkou fotografii z celé války – vztyčování vlajky na dobytém kopci. Sochaři pak byla inspirací, jehož výsledek nelze přehlédnout ve Washingtonu, cestou na vojenský hřbitov v Arlingtonu, zastavil se tam třeba u hrobu J. F. Kennedyho.

Rozhlížím se, na obzoru ani jedno plavidlo. Ono únorového rána se jich tady objevily desítky, stovky, napěchované mladíky odněkud z dalekého Kansasu či Kentucky. Jaký to asi byl pocit, když si nepochybně uvědomovali onu značnou pravděpodobnost, že se možná blížili k vlastnímu pohřebišti? A proč zrovna tam muset umírat?

Japonský velitel, generál Kuribayaši, se o Iwo Jimě vyjádřil jako o permanentní mateřské lodi, o veledůležitém nepotopitelném letišti. Měl svaťou pravdu. Odtud pak mohly vzletět bombardovací perutě s plným nákladem až do Japonska a zde mohly při zpáteční cestě přistát. Dobytím ostrova obránci přišli o radar, který by avizoval včasné varování. Japonští piloti ztratili bázi, z níž proti nepříteli odstartovat, zatímco Američané pak mohli posílat stíhačky k doprovodu

ochraně bombardérů a s možností se vrátit, bez nebezpečí, že s prázdnou benzinovou nádrží se ztrátí do oceánu. S Iwo Jimou v amerických rukách, kterákoli japonská metropole se tak dostala na dosah a musela počítat s eventuality zničeního navštívení.

Cíl to tedy prvotřídní důležitosti. Předchozí zkušenost s invazí ostrova Tarawa v Gilbertově souostroví, kde utržené ztráty měly značné nepříznivé dopady na americkou veřejnost, přiměly vojenské velení ke změně taktiky ve prospěch zmnohonásobného bombardování ostrova před ztělí. Admirál Raymond Spruance, Chesterem Nimitzem pověřený převzetím tří flotil, započal rekordně dlouhým a značným leteckým bombardováním ostrova: od 8. prosince každý den, od 3. ledna každý den a noc, a za poslední tři dny před invazí s doprovodem intenzivní námořní kanonády. Nežutal kámen na kameň, všechna flóra a fauna zničena, zpopelněna, nezbyl tam ani jeden strom, stvol trávy. Američané snad byli přesvědčeni, že nemohlo být přeživších takového inferna.

Ale ani tak intenzivní destruktivní úsilí nepřineslo očekávaný výsledek.

Velitel Kuribayaši se na obranu ostrova důkladně připravil, poručil stáhnout se z odstřeľovaných břehů a vybudovat v kopcích díry, nory, systém vzájemně propojených tunelů v celkové délce osmdesáti kilometrů, umně skrytá stanoviště, smrtelně nebezpečná kulometná hnízda, opevnění k tuze nesnadnému dobývání. Poč, co Američané bez výstřelu dorazili k pevnině, pokryté černým sopečným popelem, který se jim bořil pod nohama, spustila se palba, stali se snadným terčem, nebylo kde a jak se ukrýt. Trvalo víc než pět týdnů utrpěného boje, s plamenomety a třeba jen s bajonetem, než se podařilo ostrov dobýt, zraněné ošetřit, mrtvé spočítat a identifikovat.

(Dočetl jsem se v seriózním zdroji, že OSS [Office of Strategic Services, předchůdce CIA] doporučil použití tzv. incapacitating gases, jakéhosi chechtavého plynu. Plyn se vpusť do dír, rozveselení Japonci vylezou a bude po bitvě bez krvavých prolití. Jenže jako již precedent pro náš věk, přímo hříšící iracionálním, manželka tehdejšího prezidenta, liberální aktivistka Eleanor Rooseveltová, ve jménu humanity prosadila vetování tak novátorské válečné metody. Než tedy plyn bez vyvrknutí maličků, raději třaskaviny s tisíci nebožtíky.)

Urpuně fotografií, dalekohledem si zvčšují, co nejintimněji přibližují legendární kopec Suribachi. Příroda se za tolik desetiletí už jakž takž vzpamatovala, ale část svahu tam dosud zůstala holá, nezajímavá.

K evakuaci tehdejší hrstky civilního obyvatelstva došlo před očekávanou invazí a nikdo se dodnes nevrátil – nesměl vrátit. V roce 1968 Japonci převzali neomezenou správu ostrova, na jeho opačném konci vybudovali komplex moderních budov jako svou leteckou bázi, s personálem v počtu odhadovaném na čtyři sta. Z kilometrův dálky – a blíž se tam nedalo – dělala dost science fiction dojem. I civilistům vlastní národnosti je přístup na ostrov zakázán. Jedinou výjimkou jsou rodinní příslušníci někdejších bojovníků, při příležitosti vzpomínkových dnů na nevyhrané historické utkání.

**Z**mista se vzdalujeme, na palubě se účastníme vlastního vzpomínkového obřadu.

Kdosi předčítá text modlitby a rozloučení, tak jak přednesl vojenský kurát, poručík Ronald Gittelsohn, 26. března 1945, čili teď za pár dní k více než šedesátiletému výročí.

...Je to ponurý krutý úkol tady před padlými našimi přáteli, kamarády,



Bitva o Iwo Jimu si vyžádala větší ztráty, než při invazi Normandie v červnu 1944. Z třiceti tisíc mužů, jimž se podařilo dojít ke břehu, dva a půl tisíce jich padlo nebo utrpělo zranění.

s nimi jsme se třeba ještě včera radovali, bojovali, spolu se báli.“

Tak začal a končil s věrou uvěřitelným ujištěním, že „ti, co přestali s námi žít, budou pokračovat s žitím v nás. Amen.“

A každý z nás, kdo neměl kdy s touto končinou heroického hororu nic společného, pak hodil do moře květinu – plno kvítků se ve vlnách pohupovalo, mířilo k Iwo Jimě, od níž my se vzdalovali. A mnohemu z nás ukápala poctivě ctičná slza.

**V** denním lodním programu jsem se dočítal o pravidelném setkávání veteránů spolupasážerů z zavřenými dveřmi, bez přítomnosti zvědavých outsiderů, mezi něž jsem ovšem také patřil. Však jejich prožitky, vzájemné zkušenosti mezi nimi vytvářely pouto, jež nemohli rozumět natož se podílet ani příslušníci jejich vlastních rodin.

Došlo ale k jedné výjimce – při jejich společném fotografování. Kdokoliv se zajímal, byl vítán a já se tuze zajímal. Teď si prohlížím ten slavnostní kolektivní záběr někdejších příslušníků námořnictva, letectva, námořní pěchoty, armády, tam přítomní, Američané, Kanadané, Australané, Novozélandané, někteří s medailemi a v uniformách. Nejmladšímu z nich bylo osmdesát roků – válčit tedy začal jako sedmnáctiletý teenager. Nejstarší, ročník 1920, nyní věk 88, v době Iwo Jimy byl pětadvacetiletý junák. Někteří vypadali znamenitě, několik

se jen s bídou souralo či se k ostatním dostavili na vozečku.

Všeho všudy dojemná, neveselá podivná. Co kdysi nezabil Japonec, definitivní zkázu zaručí generál Čas, nepřítel k nepřemožení.

**K**apitán se ozval s oznámením: Že nás čeká turbulence – na mořích přece obvyklý, byť nevitáný stav, kdy se prostředí s námi začíná poněkud a někdy i víc než poněkud kolébat, pohybuje se pak nepevně, voda z bazény špláchá a v jídelnách bývá poloprázdno. Nám to prý zavinil proud, dostavivši se až z Arktidy, co tady mini pohledávat? Leč obavy nejsou na místě, jsme vybaveni nejméně moderními stabilizátory. Následovalo detailní technické vysvětlování, jež jsem přestal sledovat.

O to víc mě zaujalo oznámení druhé – že se za chvíli potkáme s lodí Independence, transoceánským kolosem, teď ale už natolik omšelým, že na mocném lanu ho táhne daleko menší loď, přes celou Pacifik, z Havaii až do Singapuru, vleče ho do šrotu, na hřbitov do starého železa, rozparcelovat, udat, z něj třeba hřebíky, prodat Číňanům. A teď tahle kdysi náramná Independence, velká jako náš Statendam, nás míjí, žádných tisíc pasažérů na palubě, nikde nikdo, loď duchů jako v hollywoodském filmu.

Vanitas vanitatum, jaký to závěr neobvyklého dne.

Pokračování v příštím čísle

## Z kulturního světa

Koncerty Plzeňské filharmonie ke 40. výročí upálení Jana Palacha řídil dirigent Jiří Malát, který byl v minulosti členem KSČ. Upozornili na to abonenti Plzeňské filharmonie, kteří připomněli články Maláta z dobového tisku. První koncert se uskutečnil v pražském Rudolfinu, druhý v plzeňské koncertní síni Peklo. Malát řekl, že ve straně byl, nebyl však žádným funkcionářem. Z KSČ vystoupil v roce 1989, minulost považuje za uzavřenou. Na jeho stranu se staví i ředitel Plzeňské filharmonie Jiří Samek a ředitel České filharmonie Václav Riedlbauch, kteří tvrdí, že záleží na uměleckých kvalitách a ne na minulosti.

Pražský dům fotografie u příležitosti 40. výročí tragické smrti Jana Palacha představuje rozsáhlý soubor 27 autorů z bouřlivých udalostí, které následovaly v Praze po jeho sebeupálení. Expozice přináší známé i poprvé veřejně představované černobílé záběry z Palachova pohřbu, manifestních pochodů, spontánního přejmenování Náměstí Krasnoarmějců na náměstí Jana Palacha i snímky fotografa Tibora Borského z trýznů na bratislavské Komenského univerzitě.

Překlad knihy prezidenta Václava Klause Modrá planeta v zelených

okovech do ruštiny sponzoroval Vahid Alakbarov, třináctý nejbohatší občan v Rusku, prezident a spolumajitel olejářské společnosti Lukoil.

Kvarteto Pavla Haase vyhrálo v kategorii komorní hudby prestižní cenu na mezinárodním veletrhu gramofonových průmyslu (MIDEM) Classical Award 2009 v Cannes. Kvarteto bylo oceněno za album s Janáčkovým Smyčcovým kvartetem č. 1 a Haasovým kvartetem č. 1 a 3.

Mezinárodní soutěže Kvetoucí sídla Evropy se letos za Českou republiku zúčastní Krnov na Bruntálsku a Mořice na Prostějovsku. Krnov je pro letošní rok držitelem titulu Město stromů. Mořice se umístily na prvním místě v celostátní soutěži Zelená stuha. Obě sídla se musejí připravit na příjezd mezinárodní poroty.

Do Olomouce se letos po více než 360 letech na čas vrátí rukopis *Horologium Olomucense* neboli Olomoucký kolektář, který za třicetileté války vojsko odvezlo do Švédska jako válečnou kořist. Olomoucký kolektář je knihou modliteb, která byla objednána ve skriptoriu pro kanovníky olomoucké kapituly. Jde o jedno z nejstarších děl české literatury zdobené iluminacemi.



Iwo Jima, v souostroví Ogasawara se stala dějištěm mimořádně kruté bitvy, která započala 19. února a trvala do 26. března 1945.

## ČESKÉ A SLOVENSKÉ VIDEO KAZETY — BEST QUALITY — V BARVĚ

Nabízíme 30 různých VHS video kazet, cena \$20 za kus  
DOBŘÍ VOJÁK ŠVEJK - APON 5551/55518 - hraje R. Hrušínský, 2 VHS

OPERY NA VHS KAZETÁCH

B. Smetana: Prodaná nevěsta o 3 dějstvích \$25  
A. Dvořák: Rusalka o 3 dějstvích \$25

České a Slovenské audio kazety. Cena \$5 za kus

Nové kopmakt disky:

Nejpopulárnější písně - Budvarka APON-2524

Polky Valčíky APON-2547

Moravanka APON-2515

Cena \$12.99 za kus.

Polky, valčíky, lidovky,

populární písně,

čardáše, národní písně a tance.

Pište nebo volejte pro katalog.

Provádíme převody z evropského

na americký video systém a naopak

60 až 90 min, \$25 kazeta - \$5 poštovné

APON MUSIC AND VIDEO, INC.

P. O. Box 3082, LIC, NY 11103, USA

Tel. (718) 721-5599

Sloužíme krajanům přes 40 let — www.aponrecords.com

## Zo slovenských regiónov

### S pezinskou skládkou na Najvyšší súd

BRATISLAVA/PEZINOK. Mesto Pezinok a občianski aktivisti, ktorí nesúhlasia s výstavbou skládky v meste, pripravujú odvolanie na Najvyšší súd SR. Aktivisti sa odvolávajú voči rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave, ktorý 4. decembra zamietol ich žalobu, čím povolil budovanie kontroverznej skládky v meste. Podľa aktivistov sa stavba buduje načierno a v rozpore s územným plánom mesta. Spor sa začal už v roku 2002. Kontroverzná skládka sa nachádza 280 metrov od obydľaj a 400 metrov od centra mesta. Aktivisti už proti nej viackrát demonštrovali, naposledy pred úradom vlády.

### Svahy vo Vysokých Tatrách sú takmer prázdne

VYSOKÉ TATRY. „Úplná bieda. V pondelok boli na svahu celkovo traja lyžiari. Dnes to zachraňuje výlet poľských školákov,“ povedal Jozef Krasula, prevádzkovateľ skicentra na svahu Jamy v Tatranskej Lomnici. Podľa Krasulových pozorovaní sa od začiatku zimy oproti vlaňajšku Tatrami premla len tretina lyžiarov. „Teraz je tu smutno. Zavrel aj bufet, požičovňa mala otvorené iba tri hodiny. Parkovisko je prázdne,“ opísal situáciu strážca parkoviska Tomáš Matušek. Bol zlatý týždeň a po ňom akoby všetci odišli, dodal predajca športového oblečenia. Zlatý týždeň, počas ktorého sa lámu ročné rekordy obsadenosti, trvá od 27. decembra do 11. januára. Tatranskí hotelieri sa teraz spoliehajú na školské prázdniny, tie sa začínajú až koncom mesiaca. Optimistickejšou správou je, že v prvých týždňoch sezóny oproti tej minulej v Tatrách stúpol počet jednodňových návštevníkov približne o 20%. Stratu po rusky hovoriacich turistoch zasa na prelome rokov kompenzovali vyšším počtom Česi. Poliaci a návštevníci z Balkánu.

### „Dedičstvo“ po Slotovi

ŽILINA. Žilina hrozila ešte koncom minulého roku nútená správa. Najvyšší súd však rozhodol, že magistrát nemusí zaplatiť pohľadávku vo výške viac ako 130 miliónov korún (4,315 miliónov eur). Súd rozhodol, že ručiteľská listina podpísaná bývalým primátorom Jánom Slotom, ktorou mesto ručilo za 50-miliónový (asi 1,66 milióna eur) úver súkromného podnikateľa Dušana Kuľu, je neplatná. Ak by mesto prehralo súdny spor a muselo zaplatiť, dostalo by sa pod nútenú správu.

Primátor Slotu predal v roku 1992 rozostavané nákupné centrum firme podnikateľa Kuľu, ktorý však na budovu nemal peniaze, tak Slotu založil mestský majetok a poskytol podnikateľovi záruku na úver 50 miliónov korún. Kuľu však úver nesplácal. Dlho narástol na viac ako 130 miliónov korún. Vedenie mesta však malo štátnie, v nešťastí – Slotu síce podpísal ručiteľskú zmluvu, ale svoje rozhodnutie nedal schváliť mestskému zastupiteľstvu a tým sa stalo neplatným.

### Situácia v povodí Hrona sa zlepšila

PSIARE. Situácia na toku rieky Hron v Žarnovickom okrese sa zlepšila. Po tom, ako sa ľadové kryhy posunuli dole riekou smerom ku Kozárovciam, jej hladina v Psiaroch sa znížila o ďalších 20 centimetrov.

Rieka sa vrátila do svojho koryta a už neohrozuje obyvateľov a ich majetok v dedinách okolo Hrona.

Nahromadenie ľadových kryh v Hrone na hranici Banskobystrického a Nitrianskeho kraja v uplynulých dňoch vytlačilo vodu z koryta a voda zaliala okolité polia a rodinné domy. Škoda ešte nie je vyčíslená.

### V Jasnej otvoria najväčší snow park na Slovensku

JASNÁ. Najväčší snow park na Slovensku otvorili v sobotu v lyžiarskom stredisku Jasná Nízke Tatry. Snow park sa nachádza v lokalite Jeleni grúň nad časťou strediska

Záhradky. Má dĺžku 1300 metrov a je moderne postavený. Hlavnou dominantou sú skoky (jumps), v odstupoch za sebou ich tu je šesť. Veľkosť skokov bude v mediu štýle, ich tvar a veľkosť sa bude počas sezóny meniť. Platformy pre skoky sú na slovenské pomery až neuveriteľne široké a dopady sú mäkké a dostatočne dlhé. Snowboardisti tu ďalej nájdu funny jib prekážky a ďalšie železné prekážky, ktoré boli premiestnené z Otupného. Areál parku má vlastné umelé zasnežovanie a prekážky v ňom sú určené nielen pre snowboardistov, ale aj pre lyžiarov.

### Nitra zarobila zvýšením počtu obyvateľov rekordnú sumu

NITRA. Mestu Nitra sa aj napriek ekonomickej kríze darí. Tento

mesiac prítiekla do miestnej pokladnice rekordná suma vybraná na daniach fyzických osôb. V januári prišlo na účet mesta 2.572.528,71 eura, čo je podľa prednosti Mestského úradu v Nitre Ľubomira Martinka historické maximum, aké kedy mesto z podielových daní získalo. Doteraz sa mesačný príjem mesta z tohto typu daní pohyboval v rozmedzí od 995.817 do 1.925.247 eur (od 30 do 58 miliónov Sk).

Martinka vysvetlil, že rapidne zvýšenie príjmov z podielových daní súvisí so snahou mesta prilákať do Nitre ľudí a zvýšiť tak počet jej obyvateľov. Kým v minulom roku bolo podľa oficiálnych údajov mesta prihlásených na trvalý pobyt v Nitre 83.365 ľudí, v tomto roku ich je podľa viceprimátora Františka Baláža viac ako 84.640. (sme, sít, rasr)

### Federerovi dediči dostali zpět obrazy z českých galerií

Kanadští potomci židovského průmyslníka z Vítkovic Oskara Federera získali zpět 20 obrazů, o něž se téměř šest let soudili s českými galeriemi. Federer původně shromáždil na 140 obrazů. Za druhé světové války je zabavili nacisté, před nimiž průmyslník uprchl do Kanady. Po skončení války se do Československa vrátil dvě desítky děl z Federerovy sbírky a český stát se rozhodl ponechat si je. Federerův vnuk Andrew od začátku 90. let usiloval o navrácení obrazů, mezi nimiž jsou i díla Edvarda Muncha, Oskara Kokoschky, Otakara Nejedlého a Antonína Slavíčka. V roce 2005 rozhodl krajský soud v Pardubicích, že galerie musí obrazy vydat. Jeho rozsudek potvrdil loni v prosinci i nejvyšší soud.

## Bohemian Hall & Beer Garden

cordially invites you to

# Porkfest

Saturday, February 21 & Sunday, February 22

12 pm (noon) – 6 pm



Featuring Live Entertainment "Pajtasi" Band

1 pm – 5 pm



Traditional Three Course Czech Menu

\$19.95/person

Appetizer, Entrée, Dessert & Coffee or Tea



## Bohemian Hall & Beer Garden

29-19 24<sup>th</sup> Avenue, Astoria, NY 11102

718.274.4925

www.bohemianhall.com

N or W train to Astoria Blvd. station, walk 1 block north between 31st and 29th Streets

Now accepting orders for "Tlacenku", "Jitrnice" & "Jelitko"

## David Černý nám to osladil



JIRÍ PEHE

Mnoho bude ještě napsáno o bruselské provokaci výtvarníka a sochaře Davida Černého, který pod názvem Entropa vytvořil dílo, v němž si utahuje z členských států Evropské unie. Přičemž dílo, jež vydával za společný projekt 27 umělců, vytvořil de facto sám. Je jisté, že Černého projekt bude posuzován z uměleckých hledisek, jako podání nebo nepodaření mystifikace, popřípadě jako nebyvalá drzost.

Autor tohoto textu se nemíní zapojit do debaty o umělecké hodnotě Černého díla, či o debatě o tom, jak vkusné či nevkusné je dělat si dost drsnou legraci z členských zemí Evropské unie. Zajímavější se jeví domácí aspekt celé záležitosti.

Česká republika propagovala své předsednictví s pomocí neapného sloganu, „Evropě to osladíme“. Dalo by se říci, že Černý vzal vládu důsledně za slovo.

Evropě to svoji mozaikou, na níž je například Bulharsko vyobrazeno jako turecký záchod a Rakousko jako louka s atomovými elektrárnami, skutečně „osladil“. Vláda by měla být spokojená, ale není. Místopředseda vlády Alexandr Vondra se přiznal, že na Černého do telefonu „řval“ poté, co se provalilo, že dílo stvořil vlastně sám a spoluautory z ostatních zemí si vymyslel.

Jenže za tuto mystifikaci ho jen málokdo může odsuzovat. Vždyť co jiného než mystifikace svého druhu je i onen, dnes již téměř bájný oficiální slogan českého předsednictví, „Evropě to osladíme“. Proč by umělec, známý svými mystifikacemi z minulosti, měl myslet přiměřeně, a jednat takřka jako „na rovinu“, když toho není schopen ve vztahu k Unii ani stát, který mu projekt zadal?

Dalším zajímavým aspektem rodícího se skandálu je i naprostá ne-

schopnost státu, který chce řídit Evropu, uhlídat si projekt, kterým chce promluvit k celé Unii.

Každý občan zná z vlastní zkušenosti, jakým náporům na psychiku je prostá návštěva kteréhokoliv úřadu. Téměř nikdo, včetně úředníků, si není jist pravdivostí hry, takže pro jistotu je ubohý občan často nucen vyplňovat nejrůznější zbytečné formuláře, popřípadě je podrobován zacházení, jehož cílem je nejen ho ponižovat, ale také se ujistit, že si příštisťný úřad takřka „nezadal“. Že je vše podle předpisů, které – neboť jsou často nejasné – jsou úředníky vykládány s nadměrnou opatrností.

Tohle, jak se zdá, ale platí jen pro průměrného občana na obyčejném řadě. Čím výše se ve státní hierarchii posunujeme, tím „velkoryseji“ se úředníci i politici chovají při zacházení s předpisy a státními financemi. Eterem lítají prošťrované miliardy, přičemž nikdo není za nic odpovědný.

Případ Černého je tak velmi symbolický. Na úrovni nejvyšší, tedy vládní, se úředníci i politici evidentně zapomněli starat o to, jakým způsobem je uskutečňován projekt, kterým od Černého objednal stát, i když ho údajně z větší části financuje podnikatel Zdeněk Bakala. Když Černý tvrdil, že jde o kolektivní dílo 27 autorů, nenašel se evidentně žádný úředník v kancelářích českého předsednictví, který by se zajímal třeba jen o to, zda zmínění umělci vůbec existují a zda jsou s nimi uzavřeny nějaké smlouvy.

Černý to tedy „osladil“ nejen Evropě (pardon, Entropě), ale i onomu nabubřelému vládnímu „oslazování“. Je to totiž tak, že vláda, která chce někomu něco oslavit, by si měla nejprve udělat pořádek doma. Jinými slovy: jak chce země, která nedokáže spravovat sebe sama, řídit 26 dalších zemí?

www.pche.cz

## Ze soudní síně

## Zabavili miliony cigaret

Celníci zabavili v Praze 4 kontejner s asi devíti miliony kusů cigaret. Předpokládáný únik na daň z daní by byl téměř 26 milionů korun. Při záhadu zadrželi osm cizinců. Tím hrozí za trestný čin zkrácení daně a podobné povinné platby trest odnětí svobody ve výši pět až 12 let. Čeští celníci na této akci úzce spolupracovali již dva měsíce se svými německými kolegy.

## Kulinský jde do vězení

Dirigent Bohumil Kulinský stráví 5,5 roku ve vězení za pohlavní zneužívání členek sboru Bambini di Praga. Rozhodl o tom pražský vrchní soud, když zrušil loňský rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové. Ten sborníkově původně uložil třiletou podmínku. Za pohlavní zneužívání Kulinskému hrozilo až deset let za mřížemi. Podle pravomocného rozsudku vrchního soudu si má Kulinský užasný trest odpykat ve věznici s dozorem, navíc nesmí deset let pracovat s mládeží. Kulinský podle znalých netrpí žádnou sexuální deviací – preferuje sice velmi mladá dospívající ženy, ale nejde u něj o pedofili. Znalci ho popsali jako dominantní osobnost s narcistickými sklony.

## Policista zabil Vietnamce

Státní zástupce zahájil trestní stíhání jednadvacitiletého policisty z Bna za to, že 4. ledna údajně zbil třiatřicetiletého Vietnamce. Cizinec

druhý den na následky těžkých zranění zemřel. Incident se stal při výjezdu policejní hlídky. Policistovi nyní hrozí za ublížení na zdraví s následkem smrti a zneužití pravomoci veřejného činitele až 15 let vězení. S policistou jsou stíháni i dva jeho kolegové, kteří údajně napadli příbliželi. Státní zastupitelství je obvinilo ze zneužití pravomoci veřejného činitele za to, že proti svému kolegovi nezakročili. Hrozí jim šest měsíců až tři roky vězení.

## Kauza 90. let skončena

Krajský soud v Plzni ukončil jednu z nejrozsáhlejších hospodářských kauz 90. let. Někdejšího šéfa karlovarského Cimexu Petra Lukeše a pěti jeho bývalých kolegů, kteří se zpovídali z vytunelování Válcoven trub Chomutov, zprostil obžaloby. Podle soudu se jim skutek, při němž údajně poškodili věřitele o 1,7 miliardy korun, nepodařilo prokázat.

## Za sračku tramvají 3 roky

Okrasní soud v Novém Jičíně poslal na tři roky do vězení bývalého řidiče tramvaje Petra Hrocha. Podle rozsudku loni v dubnu zavinil na okraji Ostravy tragickou sračku dvou tramvajových souprav. Při nehodě tři lidé zemřeli, 11 jich utrpělo těžkou újmu na zdraví s léčením delším než šest týdnů. 29 lidí bylo zraněno středně těžce a 22 osob utrpělo poranění lehká. Hmotná škoda byla byla vyčíslena na nejméně 2,5 milionu korun.

## Z ekonomického světa

Listopadový schodek zahraničního obchodu ve výši 0,5 miliardy korun potvrzuje rychle a silně zhoršování stavu české ekonomiky, která je velmi citlivá na vývoj v zahraničí. Data překonala nejčernější očekávání a zlepšení nelze očekávat ani v následujícím období, shodují se ekonomové. Zatímco za rok 2007 dosáhl český zahraniční obchod rekordního přebytku 87,9 miliardy korun, za loňský rok tak očekávají analytici přebytek kolem 65 miliard korun a letos pak kolem 25 miliard korun. Někteří z analytiků očekávají dokonce propad až k nule.

Na omezení výroby automobilů, které kvůli propadu objednávek oficiálně potvrdila nošovicová továrna Hyundai, museli zareagovat dodavatelé automobilky. Továrna omezila výrobu na čtyři dny v týdnu rovněž společnost Hysco, Mobis a Plakor i Dymos. Další výrobci automobilových součástek zatím omezení ani propouštění zaměstnanců neplánují a vyčkávají, zda jim zákazníci potvrdí sjednané zakázky.

Ostravská společnost Škoda Vagonka dodá na Slovensko deset vlakových souprav za 2,5 miliardy korun. Dvoupatrové elektrické soupravy lepší od roku 2010 příměstskou hromadnou dopravu nejprve v okolí Žiliny, poté Trenčína a Košic. Vlakové jednotky vyvinené pro Slovensko budou obdobou elektrických souprav CityElefant, které společnost vyrábí pro České dráhy.

Největší tuzemská bankovní skupina Československá obchodní banka začala s plánovaným propouštěním svých zaměstnanců. Ke konci ledna odejde přes 200 lidí ze samotné banky. Celkem má odejít až 600 zaměstnanců. ČSOB, která kvůli ztrátám na cenných papírech musela snížit loňský zisk o šest miliard korun, má se všemi svými filii celkem 10 tisíc zaměstnanců a propouštění se tak týká 5 až 6%.

Česká republika loni prostřednictvím agentury CzechInvest získala rekordních 213 nových investičních projektů, kterých bylo ve srovnání s rokem 2007 o 12 více. Hodnota investic ale meziročně klesla o 41 miliard korun na 30 miliard korun. Hlavní podíl totiž loni měly investice zaměřené na výzkum, vývoj a služby, které jsou finančně méně náročné.

Ruská letecká společnost Aeroflot se chce zúčastnit privatizace Českých aerolinií v konsorciu s některou českou firmou. Ruská firma nyní jedná s partnerem, který by v konsorciu měl mít 51%. Podle informací by mohl jít o skupinu Penta. Mluvíci Penty Martin Danko potvrdil, že společnost jedná i s dalšími aeroliniemi. Aeroflot přichází v úvahu především díky jeho členství ve SkyTeamu.

## PRÁVNÍK

Jakékoliv právní problémy v amerických státních a federálních úřadech a soudech, včetně občanství, zelených karet a legalizování. Advokátní pomoc v ČR a SR.

V. PĚCHOTA, Jr. Esq.

225 West 34th Street  
18th Floor, Suite 1800  
New York, NY 10122

(212) 268-4969

Rozumíme česky i slovensky

## Z policajného zápisníka

## V kauze vraždy Tupého konečně začíná soud

Po viac ako troch rokoch od činu sa začína proces v kauze zavraždenia vtedy 21-ročného Daniela Tupého, žilinského študenta Univerzity Komenského v Bratislave. Daniela zavraždili 4. novembra 2005 v Bratislave na Tyršovom nábreží, podľa výpovedí očitých svedkov mali byť za čínom neonacisti. Pri útokoch boxermi a nožmi páchatelia zranili aj ďalších šesť študentov, jedného vážne. Na pojednávanie je predbežne predvolaných 33 svedkov a osem znalcov. Dovedna je obvinených päť osôb. (Pravda)

## Bombometčík už sedí

Trenčianskym policajtom sa podarilo vypátrať muža, ktorý vlni v septembri hodil podomácky vyrobenú bombu cez komín do krúmy na Ulici Janka Matuška v Bánovciach nad Bebravou. Výbušninu sa podarilo deaktivovať. Zo všeobecného ohrozenia polícia obvinila 47-ročného Bánovčana, ktorému hrozí štyri až desať rokov väzenia. Motívom bol údajne konkurenčný boj medzi pohostinskými zariadeniami. To isté pohostinstvo sa stalo terčom útoku aj mesiac predtým, keď ho niekto podpálil. Škody vtedy presiahli 13 tisíc. (Sita)

## Zachránil 13-ročné dievča

Bratislavskí policajti v piatok 21. januára večer zachránili život 13-ročnému dievčaťu, ktoré skočilo do Dunaja. Dievčinu sa im podarilo vytiahnuť na breh na peľuzskej strane Dunaja približne na úrovni Divadla Aréna, o niekoľko sto metrov nižšie. Motív jej konania zatiaľ nie je známy. (Sita)

## Študentka fandila Hitlerovi

Iba šestnásťročná študentka košického gymnázia čelí obvineniam z podpory a propagácie fašizmu. Tinedžerka nienedže neskrývala svoje sympatie k Tretej ríši a jej vodcovi Adolfovi Hitlerovi, na internete sa dokonca vyjadřovala, že sa pridá k neonacistom a že od detstva túžila vraždiť. Na lavice, zošity aj na tabuľu kreslila nacistické symboly, heľoval. Za takýto čin hrozí páchatelom trest štyri až osem rokov, v prípade mladistvých sa znižuje na polovicu. Dievčina je stíhaná na slobode. (Sita)

## Po vstupe do Schengenu v ČR stouplo zneužívání pobytů

V České republice stoupl po vstupu země do schengenského prostoru počet lidí, kteří zneužívají možnosti legálního pobytu na českém území. Přistěhovalci vstupují do formálních manželství nebo se nechávají prohlásit otci narozených dětí. Narůstají také případy zneužívání českých víz ke vstupu do dalších zemí Schengenu, řekl ředitel cizinecké policie Vladislav Husák. Podle něj se ale přesto hranice výrazně zvýší trestní činnost.

Svíj pobyt v Česku se snaží nezákonně legalizovat stovky cizinců, prohlásil Husák. Jeho slova potvrzuje i případ kdy detektivové z Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) zadrželi osmičlennou skupinu, která podle nich za více jak tři roky zprostředkovala desítky účelových sňatků s cizinci ze země bývalé Jugoslávie. Do Evropské Unie se tak podle mluvčího ÚOOZ Pavla Han-

## Bývalého viceprimátora Košic odsúdili na šest roků

Na šesťročné väzenie odsúdili špeciálny súd bývalého viceprimátora Košic Eugena Čuňa a ďalších dvoch mužov za to, že si v roku 2002 vypýtali úplatok 18 miliónov korún (vyšie 597,000 eur). Sú ich čin kvalifikoval ako podvod. Niekďaši nominant SDKÚ Čuňa, ktorého polícia zadržala pri preberaní časti peňazí (9 miliónov), okrem toho musí, rovnako ako ďalší dvaja odsúdení, zaplatiť pokutu 20,000 eur (zhruba 603,000 Sk). Rozsudok ešte nie je právoplatný, obžalovaní sa odvolali, Čuňa označil proces za inkvizíciu. (iTh)

## Muž zachraňoval psa, prešiel ho vlak

Záchrana psa, ktorý ostal stáť v kolajisku vlaku na železničnej stanici v Starej Turej bola príčinou tragickej smrti 54-ročného muža.

Ruňovodič motorového vlaku vo výpovedi uviedol, že približne vo vzdialenosti 200 metrov pred vlakom pozoroval osobu kráčajúcu v kolajisku spolu so psom. Po tom, ako použil zvukové výstražné znamenie, muž vystúpil z kolajiska, ale pes v ňom zostal. Muž vzápätí vkročil späť do kolajiska za psom, ktorého chcel vytiahnuť. Ruňovodič okamžite použil rýchlobrzdu, ale pre krátku vzdialenosť zrážke nedokázal zabrániť. Muž zomrel na mieste, osud psa sa v správe nespomína. (Sita)

## Po strate práce montér skončil dva životy

Obec Mokrance v Košickom kraji zasiahla rodinná tragédia. Miestny obyvateľ 39-ročný Vladislav Béres najprv sedmimi ranami z samopalu zničil zo sveta svoju 79-ročnú matku a vzápätí zrejme spáchal samovraždu. Ich mŕtve telá našli susedia v spálni rodinného domu. Podľa jedného svedka sa muž trápil kvôli tomu, že pred niekoľkými mesiacmi prišiel o prácu. Predtým robil vo firme v neďalekej Moldave, chodil po celom Slovensku montovať alebo opravovať turbíny.

Obyvatelia obce si nevedia vysvetliť ako sa mohol Béres dostať k samopalu. V dedine vraj ani len netušili, že má nejakú zbraň, niečo ešte samopal. Polícia ešte neskončila vyšetrovanie.

Předplatte si Americké listy

Cesty Prahou

## Valdštejnská zahrada

Umělé krápníky, obrovská sala terrena, sochy Adriana de Vriese, po bihající pávi. Možná už tušíte, že bude řeč o Valdštejnské zahradě. Je to jedna z nejkrásnějších pražských zahrad a patří k Valdštejnskému paláci, kde je dnes sídlo Senátu.

Valdštejnskou zahradu najdete kousek od stanice metra Malostranská a kdyby byly dveře z ulice zavřené, snadno by jste ji minuli. Zahrada má rozlohu 1,7 hektarů a Valdštejnův palác, ke kterému patří, je první palácovou stavbou v Praze. Nechal ho zbudovat nejmočnější velmož českého království a vojévůdce Albrecht z Valdštejna. Jeho palác se zahradou byl krásný jako královské sídlo. Aby areál mohl vystavět, musel Valdštejn vykoupit 25 domů, 7 zahrad a jednu cihelnu.

Stavba Valdštejnova paláce pokračovala neuvěřitelně rychle. V roce 1621 začal Albrecht vykupovat pozemky, využil Trčkovského domu jako základ paláce a začalo se s bouráním v areálu, aby mohl založit zahradu, která už na konci 20. let 17. století existovala. Byla založena jako klasická manýristická zahrada. Tento typ zahrady se proměňuje několikrát v baroku. Tam potom převládá mnohem víc pravidelná ornamentální dekorativnost, kdežto zahrada manýristická je vždy plná překvapení. Má labyrinty, nejružnější hříčky, vodotrysky, překvapení, jak to někdy bývá ještě třeba v Salzburku.

Zahrada je s palácem přímo propojena ze severu a východu sala terrenou, která je největší v Praze. Jako bůh Mars se na jedné fresce nechal zpodobnit i sám Albrecht z Valdštejna. Jsou tu tři mohutné

oblouky a krásné fresky od Canevalloho, Galliho a zřejmě i od Bianca s výjevy z Trojské války. Sem se panstvo uchýlovalo, aby bylo chráněno před sluncem nebo deštěm. V roce 1859 bylo v sala terreně uvedeno Schillerovo drama Valdštejn, dnes se tu konají divadelní představení a koncerty.

### Únikové cesty

Valdštejnům patřil palác se zahradou až do konce 2. světové války. Palác překvapuje i mladé potomky rodu. Například Carl Albrecht Waldstein v dokumentu České televize uvedl, že byl při své první návštěvě fascinován, jak si Albrecht z Valdštejna zajistil ze svého pokoje, jehož okno bylo právě poblíž sala terreny, únikové cesty.

Od tohoto okna a tohoto pokoje vede nepřehledné množství různých únikových cest, například přes tuto rovinu až do zadu k řece, k sousední budově nebo přes oblouky sala terreny, či přes schody dolů, odkud je možné nepozorovaně zmizet ze zahrady. Tento palác byl postaven tak, že pokud by byl Albrecht z Valdštejna překvapen nepřátelskými oddíly, měl velké možnosti z této pasti uniknout. Je to něco jako liščí nora.

Valdštejnové mají předky a příbuzné po celé Evropě, uvedl v dokumentu v České televizi Arnošt Waldstein. Jeho vazba k českým zemím je

ale o to silnější, že jeho předci po něm zde žili prokazatelně 8,5 století.

Valdštejnův byla rodina velice kulturní, měli tady báječnou sbírku obrazů a byli u nich velmi zajímaví lidé. Například tady žil Casanova. Pobýval v tomhle paláci.

### Švédové odvezli sochy

Zahradu zdobily sochy od slavného holandského sochaře Adriana de Vriese, který je zhotovlil na Valdštejnovu objednávku. Vznikl unikátní soubor soch, sousoší a kašen. V roce 1648 je však odvezli Švédové a dnes jsou k vidění na královském zámku Drottningholm na okraji Stockholmu. Přesto v zahradě sochy opět stojí. Valdštejnův na začátku 20. století dostal povolení od švédského krále nechat sochy odlišit. Takže dnes řada soch, které tu vidíte, nejsou původní.

Zahrada byla upravována tak, jak velela móda. V 18. století získala podobu anglických parků. Už v závěru 19. století byla zpřístupněna vřdčyk v četvrtk a v neděli Pražanům. Stejně jako dnes, mohli obdivovat umělou krápníkovou jeskyni grottu. Když se na ni pozorně zadíváte, z krápníkové stěny se na vás dívají bájná zvířata a obličje. Musíte mít trpělivost a pak jich najdete několik. Navíc v době, kdy byly vytvořeny krápníky, neexistoval cement, přesto 400 let vydrželi na dešti. Jsou vytvořeny na principu páleného vápna.

Vedle umělých krápníků je voliera a po zahradě se volně procházejí pávi. Část zahrady zabírá umělý rybník s ostrůvkem. Na ostrůvku stojí kopie mramorové fontány se sochami Herkula a Najád od Adriana de Vriese. V roce 1816 tu dokonce dělal pokusy s modelem parolodi vynálezce Josef Božek.

V 19. století vznikl tento ostrůvek, na který se převáželi lodičkou a tam stál elegantní dřevěný pavilonek, kam se panstvo uchýlovalo za zábavou a ke konverzaci.

Dnes zahrada respektuje její původní manýristickou podobu s barokními prvky. RADIO PRAHA

### Valdštejn bude mít v Praze sochu

Vévoda Albrecht z Valdštejna by mohl mít ještě letos, kdy uplyne 375 let od jeho násilné smrti, ve svém malostranském paláci bronzovou sochu. Záměr už schválila komise pro práci Kanceláře Senátu.

Socha by měla stát na jednom z nádvorí Valdštejnského paláce. Kancelář Senátu na vytvoření podstavce a formy pro sochu a její odlití vyhlásila soutěž. Náklady na zhotovení sochy nemají převýšit půldruhého milionu korun.

Bronzová socha by měla vzniknout podle sádrové plastiky Albrechta z Valdštejna, kterou zřejmě roku 1873 vytvořil Ludvík Šimek a která je nyní umístěna ve vstupní místnosti do Valdštejnského paláce. Šimek svou sochu zhotovil podle zhruba třicetcentimetrového modelu z mořské pěny, který je nyní uložen v Národním muzeu.

### Imigrační otázky?

Zelené karty,  
občianstvo,  
deportační obhajoba,  
neimigrační víza

Volajte:

Advokátsku kanceláriu  
Bohunky Ostrovskej Goldstein

(212) 619-2270

299 Broadway, Suite 1305  
New York, NY 10007

E-mail: bohunka.goldstein@att.net

## Ze zápisníku



### ✓ MORAVSKÉ VÍNO DO BRUSELU

Evropským diplomatům, politikům a úředníkům chtějí moravští vinaři na začátku předšednictví dát ochutnat moravské víno. Rozlévat se bude na českém plesu v Bruselu, který 30. ledna symbolicky odstartuje český půrok v čele Evropské unie. Nákup kvalitních vín, která dozrála na jihomoravských vinicích, zajistí pro bruselskou akci Jihomoravský kraj. Na nákup je určeno asi 200.000 korun. Výběr vín byl svěřen odborníkům z Vinařského fondu ČR.

### ✓ NÁRODNÍ POKRM — SVÍČKOVÁ

Několik stovek kulturních akcí připravila Česká centra v zahraničí na první pololetí letošního roku, kdy bude ČR předseda Evropské unie. Česká centra spolu s agenturou CzechTourism, která propaguje cestovní ruch, připravila také projekt České hvězdy, který má v zahraničí prezentovat firmy s dlouhou tradicí, jako jsou automobilka Škoda, výrobce elektrospotřebičů Tesla nebo likérka Becherovka. V rámci tohoto projektu se bude Česko prezentovat i svými tradičními pokrmy a nápoji – pivem a moravským vínem. „Vlajkovou lodí“ bude svíčková, která byla podle mluvčího agentury CzechTourism loni vybrána jako národní pokrm.

### ✓ MONA LISA Z ŘÍČNÍCH MUŠLÍ

Unikátní obraz Mony Lisy složený z nebarvených říčních mušlí může vidět každý, kdo navštíví trhy na výstavišti v Lysé nad Labem. Dilo má hodnotu pět milionů amerických dolarů (95 milionů korun) a vystavuje jej Nadace pro děti postižené mozkovou obrnou Duha Trutnov. Na rozdíl od originální Mony Lisy, kterou mohou návštěvníci pařížského Louvru sledovat jen z patřičného odstupu, si bude možno na obraz z mušlí i sáhnout. „Je složený přibližně z 50.000 nebarvených říčních mušlíček z Jižní Koreje. Je to nepochybně originál, jehož prezentace nám pomáhá získávat potřebné finanční prostředky,“ uvedl zakladatel nadace Zdeněk Poul. Nadace získala obraz darem v roce 2000 od jednoho ze svých partnerů. Spolu s napodobeninou zřejmě nejslavnějšího obrazu světa vlastní nadace také stejné vytvořenou Sixtinskou Madonu.

### ✓ KDO UMÍ NEJLEPŠÍ DOMÁCÍ KLOBÁSY?

Nejlepší domácí klobásky na Zlínsku a blízkém okolí umí Jiří Buchta z Bohuslavic u Zlína. Alespoň takto jeho um ohodnotila odborná porota v kulturním domě při tradičním koštu v obci. Návštěvníkům akce zase nejvíce chutnaly uzeniny Mitana Jiřikovského z Hluka na Uherskohradištsku. Při koštu se hodnotila nejen chuť, ale také vzhled uzeniny. Skutečně dobrá klobása totiž musí být správně vyuzená, tvrdá, s pěknou mozaikou, barvou a vůní. Kvalitní klobása pak podle Jiřikovského musí být vyráběna s láskou, potom prý mnohem lépe chutná. Důležité je ale také kvalitní maso a ingredience. „Nelze používat například čínský česnek, papriku. Musíte mít české kvalitní a dobré koření a ochucovadla,“ připomíná.

### ✓ OASIS OF THE SEAS

Oceláři z Evraz Vilkovice Steel (EVZ) vyrobili plechy pro největší výletní loď na světě s názvem Oasis of the Seas, která pojme 9300 lidí. Staví ji finský výrobce lodí STX Europe (bývalá společnost Aker Yards). Na stavbu lodí došla ostravská hutní firma přibližně 9900 tun lodních plechů. První pasažéři se na největší zaoceánské lodi svezou letos v prosinci. Loď připomíná město, je na ni například park s živou zelení, velké množství restaurací a obchodů, sportovní zóna se čtyřmi bazény a mládežnická zóna. Nechybí lázně ani zábavní část s hudebními kluby, lední revue a lodním kasinem. Na stavbu této lodě se podle EVZ spotřebuje přibližně 525.000 m<sup>2</sup> oceli.

### ✓ KOVÁŘI PŘEDVEDLI SVÉ ŘEMESLO

Ozdobné mříže, svícny či železné hlavolamy vznikaly v Osetcích na Plzeňsku pod rukama kovářských mistrů i učedníků. Místní škola, která vychovává budoucí kováře už šest desetiletí, připravila šestý ročník kovářského dne. Pro budoucí zájemce o studium, odborníky i veřejnost na něm předváděly svoji dovednost na tři desítky kovářů. Škola vychovává už stovky kovářů pro Plzeňský a Karlovarský kraj, pro jižní i střední Čechy. Ročně školu opustí kolem 15 kovářů vyučených buď v tříletém učňovském oboru, nebo ve čtyřletém uměleckořemeslném maturitním studiu.

### ✓ PRVNÍ MEDVĚDÍ NAROZENINY

Dvojčata ledního medvěda Bill a Tom z brněnské zoo oslavila své první narozeniny. Každý z medvědů dostal dort v podobě aspiku a velký míc na hrani. Desítky dárek jim přinesli členové fanclubu německé teenagerovské skupiny Tokio Hotel, po jejichž frontmanech jsou medvědi bratři pojmenováni. „Pochoutky jsme jim spustili do výběhu na laně. Zbářili je za pár minut. Z nůčů byli doslova nadšení,“ uvedl mluvčí zahrady Pavel Hrazdůra. Bill a Tom se těší mimořádnému zájmu veřejnosti. Brněnská zoo díky nim prožívá tento rok nejlepší sezonu v postkomunistické historii. Letos zahrada prošla již kolem 320.000 milovníků zvířat, což je téměř o 8.000 více než v loňském roce.

### ✓ KATAMARÁN Z MORAVY

Největším plavidlem pro přepravu turistů v České republice by se měl stát obří katamarán, jenž by měl brázdit Vranovskou přehradu nedaleko Znojma. Bude přes 30 metrů dlouhý a pojme bezmála 300 pasažérů. Na vodu by mohl být spuštěn nejdříve v roce 2010. Na vodních plochách v Čechách a na Moravě katamarány nejsou. Zájemci se na nich mohou projet na Slovensku, kde je v provozu pět těchto plavidel. Každé z nich je ale určeno jen pro 50 lidí. Velké katamarány mohou znát lidé především z Chorvatska. Katamarán je lod tvořená dvěma mohutnými plováky, které jsou propojeny. V tomto místě je pak vlastní krytá paluba. Vranovské plavidlo bude dvakrát větší než lodě plavící se například po Brněnské přehradě.

Předplatte si Americké listy

Objednávací kupon na páté straně vpravo dole



Nejkrásnější zahradou na hradních svazích je Valdštejnská.

## Vaříme pro Vás

### ROKYTNICKÉ KUŘE S BRAMBORÁČKY

1 kuře, 4 lžíce oleje, 1 lžíce másla, 1 cibule, 2 lžíce kečupu, 4 žampiony, hladká mouka na obalení, sůl, pepř, strouhaný sýr, petrželka.

Bramboráčky: 5 brambor, 1 vejce, 2 stroužky česneku, 1/2 šálku mléka, 2 lžíce mouky, sůl, pepř, kmín, tuk.

Kuře nařezáme po páteři, maso sejme z kostí a nakrájíme na větší kousky. Osolíme je, lehce opepříme, obalíme v hladké mouce a na rozehřátém oleji opečeme dozlatova. Pak maso vyjme a dáme na teplo. Do výpeku vhodíme nakrájenou cibuli, žampiony a osmažíme, až se vydusí šťáva, kterou houby pustily. Osolíme, vmícháme kečup a můžeme rozředit vývarem nebo horkou vodou. Vmícháme maso, podusíme a nakonec posypeme hrstí strouhaného sýra a petrželkou.

Na bramboráčky nastrouháme brambory, vymačkáme z nich vodu, přelijeme vařící mlékou, přidáme

vejce, česnek, sůl, pepř a kmín. Promícháme, zahustíme moukou a smažíme na rozpáleném tuku.



## Malý oznamovateľ

Prodám známou a dobře zavedenou evropsko-českou restauraci v Denver area. Tel: (303) 562-6075. Zn: 4069/23-2/09.

Polite and caring person needed as dental assistant for NYC office. Some occasional reception desk coverage may be required. Kindly forward resumes by fax or e-mail to Milan A. SeGall, DDS, 11 Fifth Ave., NYC, NY 10003. Fax: 212-979-0025. e-mail: MilanSeGallDDS@msn.com. Zn: 4096/2-3/09.

Postcards wanted: Czechoslovakia (not Prague); Austria (not Vienna); Pozdrav, Gruss aus; Hungary, Germany, Poland. All before 1920. Approvals welcome. Penny Kleinman 516-921-0184 or e-mail: penny.kleinman@yahoo.com. Zn: 4079/23-1/09.

JUDr. Josef Mainer, policejní úředník, narozen v Plzni roku 1893, v emigraci od roku 1948, SRN a následně USA. Zemřel na počátku 70. let. Syn Emil, narozen 1931, v emigraci rovněž v USA. Jakoukoli informaci uvítám, prosím zašlete do redakce. Zn: 4094/2-3/09.

Prodám za výbornou cenu prosperující autodilnu na německá vozidla, 19 let v provozu v San Diego, Californie. Zdravotní důvody, odchod

do penze. E-mail: Sotkal1@msn.com, nebo volejte: (760) 630-0420 day, (760) 731-7454 eve. Zn: 4062/1-4/09.

Petr Mach, mistr houslař. Housle, violy, cello, basy. Mach one shoulder rest. Opravy. (819) 684-3886. www.machonrest.com. Zn: 4057/2/09.

Kind, warm hearted and gentle czech speaking person needed to care for elderly Czech lady - flexible times. Please reply to: Milan A. SeGall, DDS, 11 Fifth Ave., New York 10003. Tel: 212-979-0020, e-mail: MilanSeGallDDS@msn.com. Zn: 4095/2-3/09.

Grandma for hire - East European grandma will baby-sit your children on Sat & Sun for reasonable fee; great with picky-eaters; reference available upon request. Please call (718) 558-5637. Zn: 4083/25-2/09.

Světová revoluce, autographed by T. G. Masaryk, signed by Ivan Dérer. Tel.: 941 625-1267 (4-9 pm). Zn: 4085/25-2/09.

Looking for a Czech lady to cook good meals and clean for an elderly Czech man in Queens, NY. Please reply in English to his daughter at paula.dupraz@gmail.com. Zn: 4089/1-2/09.

Inzeráty v MALÉM OZNAMOVATELI stojí \$10 za prvních 20 slov, \$15 za dvojitý otisk. Každé další slovo stojí \$1. Chcete-li celý inzerát vytištěný tučně, připočítejte 50% celkové částky.

\*Odpovídateli na inzerát zalepte Vaši odpověď do oznamované obálky označené jménem inzerátu a jeho značkou (využitou tučně) a pošlete v další obálce do naší redakce. Například v prvním inzerátu v tomto čísle by to bylo: Prodám známou - Zn: 4069/2/09. O další informace volejte redakci (506) 674-9438

## Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, Bratislava

Oznamujeme krajanom, krajaňským spolkom a organizáciám, že v termíne do 16. februára 2009 je možné zaslať na adresu úradu v rámci programu Projekty na pomoc Slovákom žijúcim v zahraničí - rok 2009 žiadosti o dotácie na krytie aktivít Slovákov žijúcich v zahraničí z rozpočtu Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Žiadosti o dotácie treba zaslať na predpísanom tlačíve, ktoré nájdete na internetovej stránke Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí www.uszz.sk v rubrike Dotácie / Tlačivá / Rok 2009 / Žiadosť o dotáciu.

Komisií pre schvaľovanie projektov na pomoc krajaňským spolkom a organizáciám v zahraničí budú predložené len podpísané kompletne žiadosti vrátane povinných príloh, zaslané poštou (nie e-mailom) a v stanovenom termíne. Žiadosti vrátane povinných príloh je nevyhnutne vyplniť v eurách a v slovenských korunách (prepočítavať podľa stanoveného konverzného kurzu: 1 Euro = 30,1260 Sk).

Zároveň vás žiadame, aby ste v rámci predkladaných žiadostí zaslali všetky povinné prílohy, bez ohľadu na to, či už boli zaslané v predchádzajúcom období.

Predpokladáme, že stanovený objem finančných prostriedkov, určených na vyššie uvedený program na rok 2009, bude rozdelený v rámci jedného grantového kola.

Vážení krajanovia a milí spolupracovníci, dovoľte mi ešte Vám poďakovať úspešný nový rok!

Na záver by som sa s vami chcela i rozlúčiť a poďakovať sa za spoluprácu, naľaklo odhadzám z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí.

S pozdravom a príaním všetkého dobrého,

Mgr. art. Katarína Guľašová  
Teritoriálny odbor

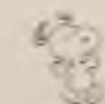
Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí  
Radlinského 13, 817 80 Bratislava, Slovenská republika  
Tel.: 00421 2 57 2005 30 Fax: 00421 2 57 2005 55  
e-mail: katarina.gulasova@uszz.gov.sk • http://www.uszz.sk

## As Life Changes, So Do Your Financial Needs



George J. Kurimsky  
Financial Services Representative  
300 Motor Parkway, Suite 105  
Hempstead, NY 11788  
gkurimsky@metlife.com  
www.kurimsky.com

Call George today at  
631-582-6544, Ext. 5015!  
For the if in life.



MetLife

Czech School in Astoria, Queens  
is looking for

## Czech teachers.

We offer after-school Czech language program to children 5-14 years of age. Successful candidates will speak Czech fluently, have experience teaching children, possess strong collaborative skills and commitment to cultural education. College degree and U.S. work permit are required. Czech or U.S. teaching certification is preferred but not necessary.

Start September 2009.

Please send letter of interest and resume to Mrs. Blanka Sylvester, Director of the Czech and Slovak School at blankaks@aol.com

## SVU New York

invites you to the following events:

February 1, 7:30 pm: Czech Women: Now We Are Free. Film by Zuzana Justman.

February 14, 3:00 pm: A History of Nuclear Medicine. Lecture by Prof. Josef Machač, MD.

February 17, 8 pm: Open Mike 3 - Poetry Reading.

## Sokol, New York

pořádá

## Annual Wine Tasting

Saturday 7th, February 2009 at 6:30 pm at Sokol New York, 420 East 71 Street, New York. \$50 per person, all wine and food pairings included.

RSVP: (212) 861-8206 by 30. January 2009. Payment in advance is requested.

## Masarykův Klub, Boston

vás zve na tradiční

## Masopustní taneční zábavu

v sobotu, 14. února 2009 od 7 hodin do půlnoci v Sons of Italy Hall, 168 Lexington Street, Woburn, Ma.

K poslechu a k tanci hraje hudební skupina The Winikers.

Program: 7:30 se podává večere od 8 hodin tanec.

Vstupné: tanec s večerí pro členy \$35, ostatní \$40. Tanec bez večere po 8. hodině \$30.

Objednávku s šekem zašlete na adresu: L. Kyn, 192 Highland Ave. Winchester, MA 01890.

American Sokol  
Washington, DC

## BACA CUP

International Invitational Ski Race

This annual downhill ski race and party for everyone will take place on Saturday February 14, 2009 at the Blue Knob Ski Resort (near to New Bedford) located in Claysburg, PA.

Details will be available on the website www.bacacup.com.

For additional information and directions to the Blue Knob Ski resort, please contact the resort directly at 800-458 3403.

## ELEMENTARY CZECH COURSE

at New York University SCPS

Taught by Zuzana Halsey

Starts on Wednesday, Feb 4th

(12 two-hour sessions)

6:45 to 8:40 pm

at the Norman Thomas HS

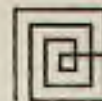
(E 33rd St. & Park Ave)

To register online:

<http://www.scps.nyu.edu/course-detail/X25.9001/20091/czech-i>

To register by phone:

(212) 998-7150



CZECH CENTER

ČESKÉ CENTRUM

České centrum New York zve na

Film

Nová generace české animace -  
Krátké filmy

Pondělí, 2. února, 19:00 hodin

Promítání krátkých animovaných filmů českých režisérů, výtvarníků a tvůrců animovaných filmů Michala Žabky, Václava Svankmajera, Noro Držáka, Jana Bubeníčka a Davida Šukupa, absolventů pražské FAMU, jejichž filmy byly oceněny na prestižních mezinárodních festivalech animovaných filmů.



Film a diskuse

[doh-bree dehñ] First Thursday -

## Film "Můj život s Guggenheimem"

Host: THOMAS M. MESSER

Čtvrtek, 5. února, 18:30 hodin

Dokumentární film Jany Chytilové představuje životní příběh významného Čecha, který po více než dvě desetiletí stál v čele prestižního Guggenheimova muzea v New Yorku. Thomas Messer, který původně studoval chemii a který se do Ameriky dostal za velmi dramatických okolností, vtiskl tvář slavnému muzeu a pomohl zformovat jednu z nejvýznamnějších uměleckých sbírek světa. Messer se znal s desítkami výtvarníků a ve filmu na své nejlepší "akvizice" vzpomíná.

Vzhledem k omezené kapacitě promítacího sálu je nutná rezervace - info@czechcenter.com nebo (646) 422-3399.



Film

České němé filmy s hudebním doprovodem -

## FALEŠNÁ KOČIČKA

Středa, 11. února, 19:00 hodin

Film FALEŠNÁ KOČIČKA - komedie, Československo, 1937, 109 min, režie: Vladimír Slavínský. Hudební doprovod - Karel Růžička Jr.

Remake němému filmu Svatopluka Innemanna z roku 1926, kde hlavní roli hrál Vlasta Burian. V obou verzích hrála stejnou roli Antonie Nedošinská.



Výstava

## Česká kubistická architektura

12. února - 14. března, 2009

Vernisáž výstavy: 12. února od 18:30 - 20:30 hod.

Výstava v Českém centru představí podivuhodný směr, který se zrodil v Praze. Výstava se soustřeďuje na nejvýznamnější období tohoto specifického architektonického stylu a představuje prominentní osobnosti kubismu a jejich práce: Pavla Janáka, Josefa Gočára, Vlastislava Hofmana, Josefa Chochola a Emila Králíčka. Organizováno Českým centrem NY ve spolupráci s Galerií Jaroslava Fragnera.

České centrum je otevřeno:

Úterý-Pátek 10:00-17:00 • Čtvrtek 10:00-19:00

Sobota, Neděle, Pondělí zavřeno

## Join our Czech Center Club!!

České centrum nabízí svým příznivcům možnost stát se členy Klubu Českého centra. Pro členy nabízíme mnoho zajímavých nabídek, výhod a slev. Každý člen obdrží tričko [doh-bree dehñ], slevy na akce pořádané Českým centrem a další výhody. Více informací o Klubu na [www.czechcenter.com](http://www.czechcenter.com)

Pro více informací kontaktujte:

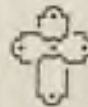
České centrum New York, 321 East 73rd Street, New York, NY 10028

Kontakt: tel. 646 422-3399 • info@czechcenter.com • www.czechcenter.com

## ZAUJALO NÁS. ZAUJME I VÁS:

Pro ty, kteří ho znali, i pro ty, kteří ho neznali - reportáž České televize o nedávno zemřelém Čechoameričanu Miloši Knorovi:

<http://www.ceskatelevize.cz/vysilani-stare/17.01.2009/209411000100117-19:00-1-udalosti.html?index=137689>



Dne 14. ledna zemřel ve věku 70 let  
po srdeční operaci

## VLASTIMIL LEHKÝ

Narodil se v Kladně a žil v USA od r. 1968. Byl velmi dobrým vlastencem a velkou oporou všech Čechů-starousedlíků v New Haven a Hamdenu.

S velkou láskou budeme na něho vzpomínat.  
Family and Friends

## Zvěle osudu

ZKÁZA  
HALIFAXU

*Souhra nešťastných náhod vedla v roce 1917 k největší explozi způsobené lidskou rukou před svržením jaderné pumy na Hirošimu.*

Kapitán Aimé Le Medec cítil velké znepokojení. Jeho plně naložená loď *Mont Blanc* bude muset jednu noc kotvit na moři mimo přístav, před kanadským městem Halifax na břehu Atlantiku. Lodivod Francis Mackey mu totiž právě sdělil nepříjemnou zprávu, že přístav byl toho odpoledne už pro další lodě uzavřen, aby se mohl zabezpečit na noc před dotěrnými nepřátelskými ponorkami. A kapitán Le Medec měl oprávněný důvod ke starostem. Vždyť *Mont Blanc* vzl na palubě velmi choulostivý náklad – více než 2400 tun trhavin, nachystaných pro francouzskou armádu na frontách 1. světové války v Evropě. Přitom loď kotvila bez jakékoliv ochrany před branami přístavu byla ideálním cílem pro nepřátelská torpéda.

Kapitán belgické nákladní lodi *Imo*, Haakon From, byl naproti tomu celý bez sebe rozčilením – opožděná dodávka uhlí způsobila, že jen o malou chvilku nestihl včas vyplout na moře. Osud tak právě rozhodl o rolích, které měly obě lodi sehrát v blízké se tragédii. Halifaxu bylo souzeno, aby na svátek sv. Mikuláše roku 1917 zakusil všechnu hrůzu války.

## Hospodářský rozkvět za války

Malé přístavní město ve východní

Kanadě hodně daleko od evropských bojišť, ale z válečného střetnutí na druhé straně Atlantiku mělo značný užitek. Halifax se totiž pyšnil jedním z největších přírodních přístavů na světě, který nebylo příliš těžké ochránit před podmořskými vešelci. Stal se ideálním výchozím bodem pro zásobovací plavby do Evropy. Každý týden se zde proto shromažďovaly nákladní lodě a vydávaly se od sud ve velkých konvojích pod ochranou křižníků na nebezpečnou cestu do Evropy. Obrovský objem překládaného zboží se zákonitě odrazil na hospodářském rozkvětu města.

## Riskantní manévrování

Ráno 6. prosince 1917 se k úzkému vjezdu do přístavu přibližovaly z opačných stran lodi *Mont Blanc* a *Imo*. Organizace vjezdu a výjezdu plavidel nebyla zrovna silnou stránkou přístavu v Halifaxu. Vplouvající a vyplouvající lodě se sice v zásadě měly řídit pravidlem pravé ruky, ale většinou spolu komunikovaly přímo a vyhýbaly se po vzájemné domluvě.

Loď *Imo* vyplouvala z přístavu, ale cestu jí zatarasilo jiné plavidlo, a proto se vyhnula na opačnou stranu plavební dráhy do protisměru. Tam se ovšem v ranní mlze k vjezdu

do přístavu právě blížil *Mont Blanc*. Signalizoval, že hodlá pokračovat ve svém kurzu a proplout vpravo a že se tudíž má vyhnout *Imo*. Druhá loď však také trvala na svém, a tak následovalo několik rádiových zpráv sem a tam. Nakonec se *Mont Blanc* rozhodl, že propluje kolem *Imo* středem plavební dráhy a odpovídajícím způsobem změnil kurz. Loď *Imo* na to reagovala tím, že zastavila, jenže lodní šrouby ji při zpětném chodu zahaly rovněž do středu plavební dráhy, kde se *Imo* a *Mont Blanc* srazily. Loď *Imo* couvla, přitom přeskočila jiskra a osud obou plavidel byl zpečetěn.

## Exploze nevidaného rozsahu

Od jiskry se vznítily páry, které stoupaly ze sudů s benzolem uskladených na palubě *Mont Blancu*. V sudech bylo přes 223 tun benzolu. Posádka okamžitě pochopila, že je s lodí konec. Bylo jen otázkou několika minut, kdy se požár rozšířil až k nákladu trhavin a způsobí gigantickou explozi. V hektickém shonu spustili francouzští námořníci na vodu záchranné čluny a veslovali, co jim síly stačila ke břehu. Jejich varovné volání vyznělo naprázdno – lidé na břehu je neslyšeli.

Opuštěný *Mont Blanc* pokračoval nekontrolovaně v plavbě k přístavu. Zastavil se o molo číslo šest. Přesně v 9 hodin a 4 minuty přeskočily plameny na trhavinu. Došlo k nepředstavitelně silnému výbuchu s ničivými účinky. Mohutná exploze zpusťovala Halifax v okruhu téměř dvou kilometrů kolem přístavu. Kromě toho se po výbuchu vzvedla osmáct metrů vysoká obří vlna a zaplavila rozsáhlé části města. Výbuchem popraskaly okenní tabulky v místech vzdálených až osmdesát kilometrů, závan tlakové vlny se nesl až do vzdálenosti 480 kilometrů.

Bilance katastrofy byla mimořádně tragická. Více než 1900 lidí přišlo o život, přibližně 9000 lidí osob bylo zraněno. Ti, kdo přežili, byli v šoku. Nevěděli, co se děje, a mysleli, že na město zaútočili Němci. Příčiny strašného neštěstí se vyjasnily teprve postupem času. Jakmile lidé zjistili, co a jak explodovalo, mohli si urochu oddechnout. Měli aspoň jistotu, že se dalších výbuchů nemusí obávat.

Obyvatelé Halifaxu se ihned pustili do obnovy svého města. Už 11. prosince mohl z přístavu vyplout další konvoj lodí do Evropy. Pramen, jemuž Halifax vděčil za svůj blahobyt, opět vytrsknul.

READER'S DIGEST VÝBĚR

Náklad lodi *Mont Blanc*

- ✓ 226,79 tuny TNT
- ✓ 2146,83 tuny kyseliny pikrové
- ✓ 56,30 tuny střelné bavlny
- ✓ 223,19 tuny benzolu
- ✓ Benzol se používal jako přísada do pohonných hmot, kyselina pikrová, střelná bavlna a TNT představovaly vysoce explozivní složky trhavin.

## Citáty Jana Wericha



„Ženy mají smysl pro nesmysl.“



Zachránění obyvatelé Halifaxu hledají v troskách další oběti.

## SVU Present to President Obama

As was reported in the press last year, in connection with the candidacy of Senator Barack Obama for US Presidency, SVU archivist and Past SVU President Dr. Mila Rechciog discovered that he also carried Czech genes in his blood. Specifically he was able to demonstrate that his English Royal ancestors could be connected with the Bohemian royalty and thus link him as far back with Duke Bořivoj I of Bohemia and St. Ludmila of Pšov. These findings were reported in a summary form without providing the details.

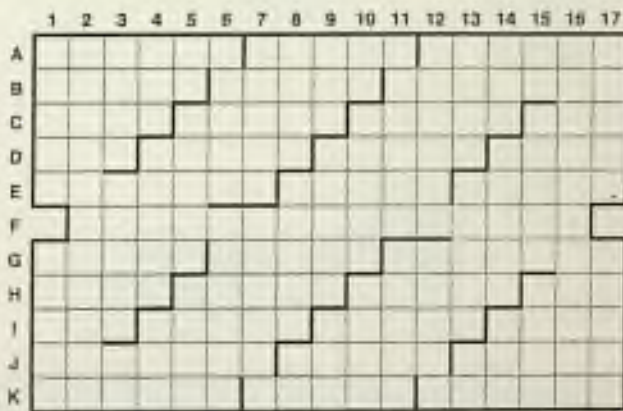
On the occasion of the inauguration of Barack Obama, as the new President of the United States, Mila Rechciog now elaborated President Obama's family tree linking him with the earliest rulers of Kingdom of Bohemia. Obama's Czech roots are obviously on his mother's side (Ann Dunham) (1942-1995) which link her with Edward I Plantagenet (1239-1307), King of England, from whom they lead through Vratislav II (1032-1092), King of Bohemia to the first historically known ruler of Bohemia, Duke Bořivoj I (842-894). The details have been posted on SVU Website and can be accessed on the following address: <http://svu2000.org/genealogy/obama-roots.pdf>

## Předplatte si Americké listy

Objednávací kupon na páté straně vpravo dole

## Pro volnou chvíli

Rudolf Dvořák (1860-1920) – zakladatel české orientalistiky. Studoval klasickou a orientální filologii na Univerzitě Karlově v Praze, ... (tajenka). Zabýval se orientální literaturou a kulturní historií východních národů. Bádá v oblasti arabistiky, turkologie, iránistiky, asyriologie, egyptologie a sinologie. Psal o arabské, perské, turecké a čínské literatuře, zvláště o básnicích arabského světa.



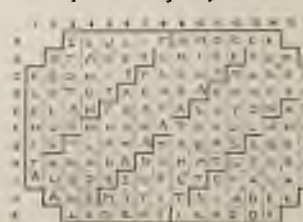
VODOROVNĚ: A. Povrchní obdívovatelka; český herec; nauka o světě. - B. Dělník v lomu; lesklá tkanina; kožní nádor. - C. Zamřzení; perský koberec; povel pro psa; základní číselka. - D. Dramaturg ČT; vodní pták; hmyz s krovkami; špička. - E. Malostrná ryba; výběžek na hlavě mečouna; mořské ryby. - F. Tajenka. - G. Francouzská řeka; italský lyžik; hospodářská budova. - H. Ženské jméno; travnatý pozemek; cvičné skladby; bytí. - I. Kina; dívka; podpory; lodní skluz. - J. Kanadská provincie; králův syn; operenci. - K. Být na schůzce; tkanina; chlapecké jméno.

SVISLE: 1. Piliř; východoslovanský chrám. - 2. Nános. - 3. Omámení (zastaralé); ústní výměšek; celní kód Tuniska. - 4. Noční podnik; zřícenina; plaz. - 5. Inicialy autora Krakalitu; pražský ostrov; indická poloopice. - 6. A to; souhlasit. - 7. Couli; plevel.

8. Mravouk; střela; dětský pozdrav. - 9. Tabulka k oživení golemu; močály; pracoviště v dole. - 10. Název nosovky; vůně; epický básník. - 11. Vykletý kohout; zed. - 12. Dravé ryby; Asiaté. - 13. Sady; stupně; SPZ Prostějova. - 14. Zkratka tritolu; hlodání (knížně); jubilejní. - 15. Celní kód Itálie; slovensky „dřevo“; nadšení. - 16. Pracovnice v kovoprůmyslu. - 17. Italský houslařský rod; rosol.

Pomůcka: akantom, lori, sabor, slíp.

## Vylustění tajenky z č. 1:



## Svět kolem nás

Kdybychom redukovali celé lidstvo na jednu vesnici se 100 obyvateli, ale zachovali proporce všech současných národů, měla by tato vesnice následující složení:

- 57 Asiátů
- 21 Evropanů
- 14 Američanů (Severo- a Jiho-)
- 8 Afričanů
- 52 by bylo žen
- 48 by bylo mužů
- 70 ne-bílých
- 30 bílých
- 70 ne/anti-křesťanů
- 30 křesťanů
- 89 heterosexuálů
- 11 homosexuálů
- 6 osob by vlastnilo 59% celosvětového bohatství a všech 6 by pocházelo z USA
- 80 by trpělo nedostatečnými podmínkami pro bydlení
- 70 by bylo analfabetů
- 50 by bylo podvyživených
- 1 by umřel
- 2 by se rodili
- 1 by měl počítač
- 1 (jen jeden) by měl akademické vzdělání

Díváme-li se na svět tímto způsobem, je každému jasné, jak potřebné jsou: sounáležitost, porozumění, acceptance, vzdělání...

## K zamyšlení

Jestliže jsi dnes ráno vstal z postele spíše zdrav než nemocen, jsi šťastnější než 1 milion lidí, kteří se nedožili příštího týdne.

Jestliže jsi nikdy nezažil boj ve válce, nepocítil osamělost ve vězení, agonii tyranů nebo hlad, pak jsi šťastnější než 500 milionů lidí našeho světa.

Jestliže můžeš vyznávat náboženství beze strachu z hrozby, že budeš zatčen nebo zabit, jsi šťastnější než 3 miliardy lidí na Zemi.

Jestliže máš jídlo v lednici, jsi oblečen, máš střechu nad hlavou a svou postel, jsi bohatší než 75% obyvatel tohoto světa.

Jestliže máš konto v bance, nějaké peníze v peněžence a hromádku drobných v krabičce, patříš k 8% blahobytných lidí na světě.

Jestliže čteš tuto zprávu, jsi požehnaný dvojnásobně, vždyť:

1. Někdo na tebe myslí.
2. Nepatříš ke 2 miliardám lidí, kteří neumi číst.

## A proto:

Pracujte, jakoby jste nepotřebovali žádné peníze.  
Milujte, jako by vás nikdy nikdo nezranil.  
Tancujte, jakoby se nikdo nedíval.  
Zpívejte, jako kdyby nikdo neposlouchal.  
Žijte, jako kdyby byl Ráj na Zemi.

## Profesionální fotbal finanční krize nepoloží

Důsledky celosvětové ekonomické krize jsou už i v Česku velmi zřetelné. Nevýhne se jim ani český fotbal. Nyní na začátku roku je zatím těžké odhadnout, jak se s krizí vyrovnají jednotlivé kluby. Jisté je, že finanční plány budou muset upravovat všichni.

Český fotbal především na reprezentativní úrovni zažíval ještě relativně nedávno významné úspěchy. Kromě sportovních vavřínů to naplňovalo i svazové a klubové pokladny. Ty do by ale jsou už pryč. A do toho navíc vstoupila hospodářská recese a s ní spojená finanční krize. Podniky omezují výrobu i sponzorování různých aktivit. Sehnat peníze bude pro kluby stále složitější. Z prodaných vstupenek se v českých poměrech nedá přežít. A také tržby za přestupy hráčů do zahraničí budou stále obtížnější. Itam se začíná setít a nadějných hráčů na prodej je navíc stále méně.

Místopředseda fotbalového svazu Jaroslav Vacek před Vánocemi prohlásil, že ze 4000 českých fotbalových klubů by během recese mohlo 10% skončit. Licenční manažer svazu Stanislav Rýznar, který v rámci profesionálního fotbalu rozhoduje o udělení licencí pro kluby, říká, že nyní se zjišťuje, jak na tom jednotlivé kluby vlastně jsou.

Kluby nikdo nemutí, jak velký rozpočet si stanoví. Přesto by v polovině února po setkání zástupců ligových klubů mělo být jasné, jak jsou na tom po finanční stránce od sponzorů. V tisku se objevily zprávy, že některé druholigové kluby prý už mají finanční potíže nyní.

Pokud by se potvrdily zvěsti o neprekonatelných potížích některých druholigových klubů, asi by bylo nutné řešit, jak bude dohrán už rozehraný ročník. Fotbalový svaz i představitelé klubů ale věří, že i když se letos bude muset šetřit, první i druhou ligu žádné otřesy neohrozí. Diskutovanou otázkou pro příští ročníky by se ovšem mohlo stát i snížení počtu profesionálních klubů první a druhé ligy.

Místopředseda fotbalového svazu Jaroslav Vacek koncem loňského roku také nadhodil možnost, že druhá fotbalová liga nemusí být v budoucnu plně profesionální.

Odborníci většinou uvádějí, že v případě zániku klubů, i těch malých amatérských klubů by šlo o nejhorší dopad krize. Když zkrachuje podnik, různé zboží lze koupit od jiného výrobce. S klubem ale zaniká možnost výchovy budoucích nadějných hráčů.

Zdeněk Vališ, Český rozhlas

## Úspěch hádzanářů SR na Majstrovstve sveta

Na MS v Chorvátsku v hádzanej postúpili slovenskí reprezentanti ako jediní nováčikovia šampionátu zo základnej skupiny A, keď najsťor porazili Austráliu 47:12, Argentínu 27:25, remizovali s Maďarskom 24:24 a prvú prehru okúsili s Francúzskom 26:35. V poslednom zápase základnej skupiny Slovinci porazili Rumunsko 28:23 a historicky prvý raz postúpili medzi dvanásť najlepších mužstiev sveta.

Fantastický výsledok slovenskej hádzanej dosiahli reprezentanti aj po postupe zo skupiny. Nezľakli sa silného kórejského tímu – Južnú Kóreu porazili 23:20. Napriek bojovnému výkonu nestačili v druhom zápase štvrtfinálovej skupiny na ambiciózný domáci výber Chorvátska, keď v ťažkom zápase s problematickým výkonom hlavného rozhodcu, prehrali 31:25 a do semifinále nepostúpili.



Slovenská brankárska hviezda Richard Štochl v akcii.

## Slovenský hokej

### Hokejová Slovnaft extraliga

44. kolo: Skalica - Košice 3:1, Nitra - Slovan 4:5 sn, Poprad - Banská Bystrica 3:2 sn, Kežmarok - Trenčín 2:5, Zvolen - Žilina 2:1, Liptovský Mikuláš - Martin 5:4 pp.

45. kolo: Kežmarok - Zvolen 5:4, Banská Bystrica - Žilina 5:2, Košice - Liptovský Mikuláš 4:1, Trenčín - Nitra 4:3 sn, Slovan - Skalica 6:4.

46. kolo: Poprad - Košice 2:5, Skalica - Trenčín 2:0, Nitra - Kežmarok 4:5, Zvolen - Banská Bystrica 2:1, Liptovský Mikuláš - Slovan 1:3.

47. kolo: Nitra - Zvolen 4:2, Kežmarok - Skalica 4:6, Trenčín - L. Mikuláš 8:2, Slovan - Poprad 3:2, Žilina - Košice 0:3, Martin - B. Bystrica 8:2.

48. kolo: Zvolen - Martin 1:2 sn, Liptovský Mikuláš - Kežmarok 4:2, Žilina - Slovan 2:5, Skalica - Nitra 2:4, Poprad - Trenčín 2:3.

Hokejová Slovnaft extraliga bude pokračovať nadstavbovou časťou.

### Tabuľka hokejovej Slovnaft extraligy 2008/2009 po základnej časti

|                | Z  | V  | VP | NP | PP | P  | Skóre   | Body |
|----------------|----|----|----|----|----|----|---------|------|
| 1. Košice      | 46 | 30 | 3  | 2  | 1  | 0  | 191:103 | 101  |
| 2. Slovan      | 46 | 25 | 3  | 7  | 2  | 0  | 177:117 | 97   |
| 3. Zvolen      | 46 | 25 | 0  | 2  | 3  | 14 | 153:125 | 84   |
| 4. L. Mikuláš  | 46 | 23 | 2  | 2  | 0  | 3  | 149:134 | 80   |
| 5. Skalica     | 46 | 22 | 2  | 3  | 1  | 2  | 156:137 | 79   |
| 6. Trenčín     | 46 | 21 | 1  | 4  | 2  | 16 | 132:118 | 77   |
| 7. Martin      | 46 | 20 | 1  | 2  | 3  | 5  | 155:141 | 74   |
| 8. B. Bystrica | 46 | 20 | 1  | 4  | 1  | 2  | 150:138 | 73   |
| 9. Nitra       | 46 | 18 | 1  | 0  | 1  | 4  | 127:163 | 61   |
| 10. Poprad     | 46 | 14 | 2  | 2  | 0  | 2  | 105:132 | 52   |
| 11. Žilina     | 46 | 12 | 1  | 2  | 1  | 5  | 126:163 | 48   |
| 12. Kežmarok   | 46 | 7  | 0  | 3  | 2  | 34 | 107:199 | 26   |
| 13. SR, 20*    | 24 | 3  | 0  | 1  | 0  | 19 | 46:104  | 12   |

Poznámka: Z počet zápasov, V výhry, VP výhry po samostatných nájazdoch, NP neúspešné nájazy, PP prehry po samostatných nájazdoch, P bod, PP prehry po samostatných nájazdoch, P bod, P prehry - 0 bodov, S skóre, B body.

## Český hokej

### Hokejová 02 Extraliga

V české hokejové extralize vrcholí boj o postup do play off. Tabuľce opäť kráľuje Slavie s náskokom tri bodů před Pardubicemi. V krizi se potácí druhý pražský klub, Sparta, prohrál už šest zápasů v řadě.

Kuřovním příkladem hokejového „obchodu s lidmi“ se stal brankář Jan Chábura, během jediného týdne patřil čtyřem extraligovým klubům: Bolešlav, Budějovicím, Spartě a Plzni – aniž by během přestupů nastoupil na led.

41. kolo: Liberec - Sparta 7:1, Slavie - Pardubice 2:0, K. Vary - Zlín 1:2, Znojmo - Kladno 4:1, Litvínov - Třinec 5:0, Plzeň - Bolešlav 0:3, Vítkovice - Budějovice 1:3.

42. kolo: Slavie - Bolešlav 5:7, K. Vary - Vítkovice 3:4, Pardubice - Liberec 2:3, Budějovice - Znojmo 2:1, Zlín - Litvínov 4:2, Třinec - Kladno 6:2, Sparta - Plzeň 4:5.

43. kolo: Plzeň - K. Vary 2:4, Znojmo - Pardubice 2:4, Litvínov - Budějovice 1:3, Kladno - Bolešlav 4:3, Liberec - Třinec 7:5, Slavie - Sparta 4:3.

44. kolo: K. Vary - Litvínov 5:1, Pardubice - Kladno 4:2, Budějovice - Plzeň 6:1, Bolešlav - Liberec 2:5, Zlín - Znojmo 3:2, Třinec - Sparta 2:1, Vítkovice - Slavie 1:3.

45. kolo: Plzeň - Vítkovice 3:1, Kladno - Budějovice 3:4, Znojmo - Sparta 4:2, Litvínov - Bolešlav 4:3, Třinec - Pardubice 5:3, Liberec - Zlín 6:0, Slavie - K. Vary 7:3.

### Tabuľka hokejové 02 Extraligy

|                 | Z  | V  | R | P  | Skóre   | Body |
|-----------------|----|----|---|----|---------|------|
| 1. Slavie       | 45 | 28 | 0 | 17 | 151:125 | 81   |
| 2. Pardubice    | 45 | 25 | 0 | 20 | 148:131 | 78   |
| 3. Litvínov     | 45 | 26 | 0 | 19 | 139:129 | 75   |
| 4. K. Vary      | 45 | 23 | 0 | 22 | 132:126 | 72   |
| 5. Sparta       | 45 | 24 | 0 | 21 | 125:122 | 71   |
| 6. Liberec      | 45 | 21 | 0 | 24 | 138:136 | 68   |
| 7. Vítkovice    | 44 | 23 | 0 | 21 | 118:114 | 67   |
| 8. Plzeň        | 45 | 21 | 0 | 24 | 134:138 | 67   |
| 9. Třinec       | 45 | 22 | 0 | 23 | 151:152 | 66   |
| 10. Zlín        | 44 | 23 | 0 | 21 | 117:134 | 65   |
| 11. Kladno      | 45 | 21 | 0 | 24 | 119:133 | 61   |
| 12. Budějovice  | 45 | 20 | 0 | 25 | 117:128 | 60   |
| 13. Znojmo      | 45 | 19 | 0 | 26 | 113:126 | 59   |
| 14. M. Bolešlav | 45 | 18 | 0 | 27 | 115:123 | 52   |

## Slovenský tenis

### Australian Open

MELBOURNE. Do hlavnej súťaže na Australian Open postúpil Dominik Hrbatý, keď bez straty setu v kvalifikácii porazil Švajčiara Chiudinelliho, v 1. kole Američana Isnera, v druhom kole však podľahol Španielovi Ferrerovi 2:6, 2:6, 1:6.

Daniela Hantuchová (19.) porazila v 1. kole Australian Open domáce Dellaciovú 7:6(11), 6:4 a v 2. kole Francúzku Johanssonovú 6:3, 4:6 a 6:3. Minuloročné semifinále však neobhájila, skončila v 3. kole, keď podľahla Francúzke Cornetovej 0:6, 1:6.

Deviatky deblovej súťaže Daniela Hantuchová a Ai Sugijamová (Japonsko) zvíťazili v 3. kole nad nasadeným maďarsko-ruským párom Szávayová, Vesninová za 63 minút suverénne 6:1, 6:2 a majú istotu spoločného šeku na 55,400 AUD.

Magdaléna Rybáňiková (50.) podľahla už v 1. kole favorizovanej Ruske Zvonarevovej (7.) 6:7(2), 0:6.

Dominika Cibulková (18.) porazila v 1. kole Juhoafričanku Scheepersovú 6:0, 6:0 a v druhom Taiwancanku Yung-Jan Chan 6:0, 6:2. V treťom kole si Dominika poradila so svojou deblovou partnerkou Francúzku Virginioú Razzanovou v dvoch setoch 7:5 a 7:5. V stretnutí osemfinálového 4. kola prehrala s favorizovanou ruskou olympijskou víťazkou Jelenou Dementievovou pomerne hladko 2:6, 2:6.

Předplatte si  
Americké listy

## Telegraficky

Lékař Milan Jirásek byl počtvrté za sebou zvolen předsedou Českého olympijského výboru, neměl protikandidáta. Novým místopředsedou pro marketing se stal úspěšný podnikatel a bývalý veslař Jiří Kejval.

Olympijská vítězka v malorážní střelbě Kateřina Emmons byla vyhlášena nejlepší střelkyní světa za rok 2008. Nyní čeká se svým americkým manželem prvního potomka.

Finále českých tenistek zažil australský Hobart, předseda Australian Open, Petra Kvitová porazila Ivetu Benešovou 7:5, 6:1.

Rychlobruslařka Kateřina Novotná získala stříbrnou medaili ve čtyřboji na mistrovství Evropy na krátké dráze v Turíně. Má i dvě malé zlaté medaile za výhry na 1500 a 3000 m.

Triatlonistka Lucie Zelenková vyhrála závod série Ironman v jihoafrickém Buffalo City.

Skikrosář Tomáš Kraus vyhrál závod Světového poháru ve francouzském Flaine. Kraus obhájí celkové prvenství v SP.

Bývalá mistryně světa v trojskoku Šárka Kašpárková hraje basketbalovou ligu v dresu Valosumu Brno. Týmu chyběly pivotky a 37letá kondiční trenérka týmu je vysoká (měří 187 cm) a dobře pohyblivá.

Nejlepšího ligového střelce Tomáše Necida, který odešel do klubu CSKA Moskva, má v dresu Slavie Praha nahradit Pavel Fořt, který se kvůli zdravotním problémům s kolenem neprosadil v Toulouse.

Josef Macháček vyhrál Rallye Dakar, která se jela v Argentíně, v kategorii čtyřkolek. Už popáté, čtyřikrát triumfoval i na africkém kontinentu, kde se kvůli hrozbě teroristických útoků letos nejele.

Krasobruslař Tomáš Verner na mistrovství Evropy v Helsinkách neobhájil titul, obsadil až 6. místo.

Na tenisovém Australian Open se nejdál ve dvouhrách z Čechů dostal Tomáš Berdych, ve 4. kole prohrál

s Federerem. V krizi zůstává Nicole Pietrangeli, vypadla v 1. kole.

Obhájce prvenství ve Světovém poháru v běhu na lyžích Lukáš Bauer vyhrál v sezoně první závod SP, v Otepää triumfoval na 15 km klasicky. Je to dobrá zpráva před mistrovstvím světa v Liberci.

Cyklokrosař Zdeněk Štybar obsadil 3. místo v závěrečném závodě Světového poháru v Miláně a stejnou pozici mu patří i v konečném pořadí.

Najúspešnejšia slovenská trénerka ženského basketbalu Natália Hejtková sa po ôsmich rokoch vrátila k slovenskej reprezentácii, bude tým usmerňovať z postu športovej nádeľky.

Cyklistom SR roku 2008 sa stal juniorský majster sveta v cross country Peter Sagan. Tento 19-ročný všestranný športovec získal na ME aj striebro v cyklokrose.

Slovenská tenistka Magdaléna Rybáňiková postúpila po druhý raz v kariére do semifinále dvojhry na turnaji WTA Tour Moorilla Hobart International po víťazstve nad Maďarkou Czinkovou. S Českom Ivetou Benešovou v semifinále prehrala 1:6, 3:6, napriek tomu si pripísala do rebríčka 130 bodov a poskočila z 57. na 50. miesto.

Bežkyňa na lyžiach Alena Procházková suverénne vyhrála v kanadskom Whistleri svoje prvé pretek SP v behu na lyžiach, keď v sprinte žien vyhrála kvalifikáciu, semifinále i finále. Je to prvé víťazstvo slovenskej bežkyne na lyžiach po dvadsiatich rokoch.

Šesťnásťročná Ivana Reitmayerová, ktorá debutovala na ME v krasokorčuľovaní, bola po krátkom programe na 6. mieste. To si po voľných jazdách neudržala a nakoniec skončila jedenástá, jej vstup na medzinárodnú scénu však bol impozantný.

V Kontinentálnom pohári vo francúzskom Rouene zvíťazili hokejisti Martina, keď porazili Keramin Minsk 5:1 a HC Bolzano 7:3. Vďaka najlepšiemu skóre vyhrali pohár aj napriek prehre s domácimi Dragons Rouen 4:5.

## Zlata Praha Production Inc. U.S.A. Presents

you are cordially invited to Twenty Eight

## Czech and Slovak Ball

Sobota 7 února 2009 20:00 Saturday February 7 2009 8 pm

The Astoria World Manor

25-22 Astoria Blvd Astoria, OR 97102

White and Black Tie only, Ladies: Bare Gowning

Admission fee \$90.00

## Live Non Stop Music - Two Different Bands Dancing - Dinner - Raffle

Included in price - six hour party with All Night Open Bar & a Deluxe Buffet with seated gourmet dinner after.

Annual Raffle: Courtesy of Tatra Travel featuring one round trip air ticket to Czech or Slovak Republic & many more attractive prizes

### Special Guest:

Singer from Kosice and Super Star of Slovak TV

Peter Stašák

All Reservations Must be Made in Advance Seating is limited.

Zlata Praha Restaurant

Friday - Saturday - Sunday February 13, 14, 15, & 20, 21, 22nd 2009

Kitchen is open from 12noon to 11pm

WE ALSO OFFER NON-VEGISON SPECIALS

TATRA TRAVEL

## VENISON FEAST

YOU MAY CHOOSE FROM:  
Venison Pale, Cold Venison Platter, Venison in Cream Sauce, Venison Rollatini With Mushroom, Hunter's Goulash, Lamb, Cold Venison With Garlic Sauce, 3 More  
OTHER SPECIALTIES: Quail, Wild Almond Shrimp, Rabbit in Cream Sauce, Wild Boar, Pheasant And More